

Programmabegroting 2023

Meerjarenraming 2024-2026

Gemeente Dronten,

Definitieve besluitvorming

College:

13 september 2022

Raad:

03 november 2022

Inhoudsopgave

1.1 Algemeen.....	4
Aanbiedingsbrief.....	4
Recapitulatie.....	10
1.2 Programmaplan- beleidsbegroting	11
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	11
Programma 1 Veiligheid	23
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	28
Programma 3 Economie	30
Programma 4 Onderwijs	34
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	41
Programma 6 Sociaal domein	51
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	61
Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	65
1.3 Paragrafen	70
Paragraaf lokale heffingen	70
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	75
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	88
Paragraaf financiering	92
Paragraaf bedrijfsvoering.....	95
Paragraaf verbonden partijen	99
Paragraaf grondbeleid	114
Paragraaf Wet open overheid	124
Paragraaf subsidies.....	125
Paragraaf informatisering	127
Paragraaf geluk.....	130
Paragraaf raadsbudgetten	132
1.4 Financiële begroting	134
Overzicht van baten en lasten en de toelichting	134
Financiële positie en de toelichting.....	146
1.5 Bijlagen	149
Bijlage 5.1 Investeringskredieten 2023	149
Bijlage 5.2 Vervangingsinvesteringen 2024-2026	151
Bijlage 5.3 Reserves en voorzieningen 2023-2026	153
Bijlage 5.4 Verwerkte beleidsmaatregelen Programmabegroting 2022.....	157

1.1 Algemeen

Aanbiedingsbrief

Voor u ligt de Programmabegroting 2023, de eerste begroting van dit college. We kijken als nieuw college met trots naar onze gemeente Dronten. Een jonge gemeente met een eigen identiteit die volwassen aan het worden is. Dronten ontwikkelt, op alle fronten. Dit college voelt de verantwoordelijkheid om die ontwikkeling zo goed mogelijk te faciliteren en te begeleiden. Zodat we die fijne samenleving blijven, waar het goed wonen en werken is en waar kwaliteit voor kwantiteit gaat.

Ambities, uitdagingen en ontwikkelingen

Als nieuw college zijn we daarin ambitieus. Tegelijkertijd staan we voor een aantal flinke uitdagingen en ontwikkelingen waar we ons met energie voor inzetten. Voorbeelden hiervan zijn de woningbouwopgave, de Omgevingswet en de klimaatadaptatie. We maken hierin de komende tijd bewuste doorslaggevende keuzes. Dat vraagt om inspiratie, kijken hoe het ook anders kan! Dat betekent ook: beheer en met lef doorontwikkelen.

We hebben geleerd uit het verleden: dat niet alles planbaar is en dat we ook moeten inspelen op ontwikkelingen die zich voordoen. Dat we wendbaar moeten zijn en snel prioriteiten moeten kunnen verleggen. Denk aan Corona, stikstofbeleid en de oorlog in Oekraïne, maar ook ontwikkelingen zoals de kindertoeslagaffaire. Die kunnen in het hier en nu zo'n grote urgentie hebben, dat dagdagelijks werk neergelegd moet worden om de samenleving goed te kunnen bedienen. We zullen u daar tijdig en transparant bij betrekken en zo mogelijk samen prioriteiten stellen en keuzes maken.

Versterken van ons fundament

We hebben ambities, uitdagingen en ontwikkelingen, maar realiseren ons dat ons fundament daar stevig genoeg voor moet zijn. Zoals u weet ligt hier een opgave voor onze gemeentelijke organisatie. We zien dat we in het dagelijks werk nog niet goed op sterkte zijn om überhaupt wendbaar met complexe opgaven om te gaan. De huidige arbeidsmarkt maakt het ons daarbij moeilijk om de openstaande vacatures in te vullen. Als blijkt dat we hierdoor andere keuzes moeten maken, informeren we u daar uiteraard tijdig over.

Financiële positie gemeente Dronten

Gemeente Dronten heeft een gezonde financiële positie. Het uitgangspunt is dat we streven naar een stabiel en realistisch financieel beleid. Om onze ambities te realiseren en klaar te staan voor komende uitdagingen en ontwikkelingen, zijn we bereid om verantwoorde financiële risico's te nemen. Daar is ruimte voor. Bovendien verwachten we op basis van onze mogelijke groeiplannen meer inkomsten van het Rijk.

Tot slot

Het jaar 2023 gaat een bijzonder jaar worden. Bijzonder omdat in dit jaar de fundamentele keuze gemaakt gaat worden hoe Dronten gaat groeien. En welke stappen we daarin gaan zetten op weg naar volwassenheid. Het college geeft dit graag samen met de gemeenteraad en onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties vorm. Samen bouwen we aan de toekomst van Dronten!

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Dronten

Bestuurlijke hoofdlijnen

Proces tot nu toe

Op 2 mei presenteerde het college het nieuwe Coalitieakkoord 2022-2026. Medio mei is gestart met het doorvertalen van dit akkoord naar het Collegeprogramma 2022-2026. Het Collegeprogramma 2022-2026 is ingedeeld in thema's. Ieder thema is integraal uitgewerkt in de activiteiten die nodig zijn om de maatschappelijke effecten uit het coalitieakkoord te bereiken. Hierbij zijn de lopende activiteiten en nieuwe ambities in lijn gebracht. Uitgangspunt was dat we een zorgvuldig traject willen doorlopen dat een stabiele richting vormt voor de gehele collegeperiode. Hierbij nemen we in acht dat er tegelijkertijd hard gewerkt wordt om het fundament te versterken. Ook beseffen we ons dat grote -soms plotselinge- ontwikkelingen maken dat we prioriteiten en ambities moeten bijstellen.

In september 2022 biedt het college het Collegeprogramma 2022-2026 aan de raad aan. De activiteiten zijn nu veelal op jaarschijf bekend en worden voor tenminste 2023 verfijnder gepland en verwerkt in de Jaarplanning Raad.

Primitieve begroting 2023-2026

De primitieve begroting is een uitwerking van de Kadernota 2023 inclusief de actualisatie en doorrekening van de uitgangspunten en amendementen.

Primitieve begroting 2023-2026	2023	2024	2025	2026
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	69.823.569	71.470.338	72.973.870	67.300.537
Programma 1 Veiligheid	-4.785.249	-4.775.488	-4.921.719	-5.006.425
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-6.792.885	-6.787.150	-6.904.965	-7.107.646
Programma 3 Economie	1.309.742	1.489.201	1.616.414	1.626.047
Programma 4 Onderwijs	-5.068.723	-5.349.788	-5.625.272	-5.577.876
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	-13.325.159	-13.027.655	-12.985.318	-12.993.116
Programma 6 Sociaal domein	-33.133.549	-33.024.622	-32.530.274	-32.530.756
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	-1.155.312	-544.941	-503.371	-585.003
Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	-2.770.119	-2.240.089	-1.835.207	-1.802.193
Totaal effect primitieve Programmabegroting 2023	4.102.315	7.209.806	9.284.158	3.323.569
Incidenteel effect	1.570.672	3.349.526	4.052.443	3.821.919
Structureel effect	2.531.643	3.860.280	5.231.715	-498.350

Financiële hoofdlijnen

Doorrekening coalitieakkoord

De primaire doorrekening op hoofdlijnen van het Coalitieakkoord gaf in eerste instantie en kostenbeeld van structureel € 2,4 miljoen (zie raadsinformatiebrief 205064). Dit bedrag beschouwen we nu als het voorlopige budgetplafond voor de ambities voor de komende vier jaar van het Collegeprogramma. Tegelijkertijd wenst het college te investeren in maatschappelijke accommodaties. Eventuele nieuwe investeringen zullen leiden tot extra structurele kapitaal- en onderhoudslasten in de begroting, die niet in dit budgetplafond zijn voorzien. Deze voorstellen zullen u separaat met scenarioschetsen worden voorgelegd.

Na de primaire doorrekening op hoofdlijnen heeft de ambtelijke organisatie een grondig en zorgvuldig traject doorlopen. Qua benodigde personele inzet/capaciteit is daardoor de doorrekening op pakketniveau uitgewerkt. Van deze structurele gelden van € 2,4 miljoen

gaat het in 2023 om € 1,1 miljoen aan personele capaciteit en meerjarig om € 1,5 miljoen per jaar. Het resterende bedrag is nog niet doorverdeeld op pakketniveau, maar staat als stelpost in de begroting. De financiële vertaling van de ambities van het collegeprogramma wordt concreet bij het opstellen van de Kadernota 2024 en de uitwerking daarvan in de Programmabegroting 2024.

Voorzichtigheidsprincipe accres

Zoals eerder in de Voortgangsrapportage 2022 vermeld, hebben we vanuit het voorzichtigheidsprincipe nog steeds 20% matiging van de accresontwikkeling opgenomen in verband met eventuele onderuitputting door de rijksoverheid. Dit is een keuze van gemeente Dronten en verlaagt het saldo. Wanneer we deze matiging niet zouden opnemen, heeft dat een positief resultaat van € 1,1 miljoen in 2023, € 1,8 miljoen in 2024, € 2,2 miljoen in 2025 en tot slot € 1,2 miljoen in 2026.

Voorzichtigheidsprincipe hervormingsagenda Jeugd

Tussen het Rijk, IPO en VNG is afgesproken dat gemeenten in hun meerjarenraming voor de jaarschijven 2024 t/m 2026 rekening mogen houden met de volledige bijdragen uit de Hervormingsagenda Jeugd. Vorig jaar was dat nog 75% (€ 2,645 miljoen). Aangezien de werkelijke uitgaven lager liggen dan het 100%-aandeel van Dronten (brief van 29-06-2021), heeft Dronten voorzichtigheidshalve geen aanpassing naar 100% gedaan. Het voorstel is om aan te sluiten bij de ontvangsten per circulaire, omdat we op deze wijze realistisch begroten.

Losse raadsvoorstellen

Er zijn een viertal grote opgaven waar deze beleidsbegroting nog niet in voorziet. Scenarioschetsen en nog te maken keuzes zijn de onderligger voor deze opgaven. Deze opgaven worden u daarom als los raadsvoorstel aangeboden:

1. Het accommodatiebeleids- en beheerplan met diverse scenarioschetsen;
2. Woningbouwopgave in combinatie met stimuleringsmaatregelen;
3. Motie loon- en prijsstijgingen gemeentelijke belangen, aangezien binnen de juridische kaders gekeken moet worden wat mogelijk is. Het is ingewikkeld om kwetsbare huishoudens te definiëren. De hoogte van de energierekening hangt namelijk van veel dingen af. Bijvoorbeeld van het contract met de energieleverancier, de woning of het aantal bewoners;
4. Bestedingsplan 2023 en 2024 (overbruggingsperiode) van het evaluatierapport Sociaal Domein, waarna het meegenomen wordt in de integrale visie.

Dekkingsvoorstel

"Zonder meerjarig perspectief op korte termijn kunnen gemeenten niet bouwen aan oplossingen voor de lange termijn," aldus Andries Kok, directeur Lokaal Bestuur. Dit is één van de breed gedeelde oproepen om gemeenten beter te faciliteren in de grote opgaven waar ze voor staan. De VNG overlegt met gemeenten, provincies en Rijk over de inrichting van de uitkering voor onder andere de klimaatmiddelen, Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging. Het kabinet heeft in het regeerakkoord hiervoor middelen gereserveerd. Daarnaast komt de overheid ons tegemoet met (nieuwe) incidentele specifieke uitkeringen. Deze uitkeringen fungeren als dekking voor structurele (medebewinds)taken. Dit zorgt voor een disbalans in de begroting tussen de structurele lasten en incidentele baten.

Op basis van de contourennota van het Rijk mogen we veronderstellen dat gedurende deze kabinetsperiode en daarna extra financiële ruimte beschikbaar komt. Het kabinet begrijpt de zorgen van gemeenten en provincies en ziet de noodzaak dat snel helderheid gegeven moet worden over de verminderde financiële ruimte in 2026 ten opzichte van 2025. Dit is het gevolg van het eenzijdig afschaffen van de normeringssystematiek door het kabinet en de terugkeer van de volledige opschalingskorting in 2026. We volgen de ontwikkelingen van de rijksuitgaven op de voet en anticiperen hierop.

Daarmee zijn het financieel onzekere tijden waarbij gemeenten in afwachting zijn van de exacte bijdragen en effecten van het coalitieakkoord van het Rijk voor de langere termijn. De balans bewaren tussen kosten en inkomsten is een ernstig landelijk knelpunt en dit is terug te zien in de laatste jaarschijf van ons meerjarenperspectief.

Gemeente Dronten heeft een gezonde financiële positie, en tegelijkertijd staat het structurele meerjarenbeeld erg onder druk. Binnen deze begroting maken we realistische keuzes met de kennis van nu voor de uitvoering van onze ambities, gelet op de budgettaire ruimte en capaciteit die er is voor nieuwe beleidsontwikkelingen. De financiële vertaling van de ambities kan door voortschrijdende inzichten na deze begroting leiden tot het maken van andere keuzes. Dit keuzeprocess doorlopen we samen met de raad waarbij we de onzekere financiële situatie wendbaar en met vertrouwen tegemoet zien.

Ondanks dat we in 2026 een negatief structureel resultaat voorzien, kunnen we tegenvallers opvangen als gevolg van onze gezonde financiële positie. Wanneer het Rijk op korte termijn geen maatregelen voor jaarschijf 2026 neemt, kunnen we de volgende begroting alsnog tijdig ingrijpen. Een alternatief dekkingplan vinden we daardoor vooreerst niet nodig.

Financieel perspectief 2023-2026 Programmabegroting 2023 (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Stand na Voortgangsrapportage 2022 Structureel	7.145	8.646	10.043	4.557
Stand na Voortgangsrapportage 2022 Incidenteel	-1.541	-459	100	0
Begrotingssaldo Voortgangsrapportage 2022	5.604	8.188	10.143	4.557
Separate raadsbesluiten tussen Voortgangsrapportage & Programmabegroting en overige mutaties				
Geen	0	0	0	0
Programmabegroting 2023				
Collegeprogramma 2022-2026	-2.400	-2.400	-2.400	-2.400
Capaciteitsvraagstuk structurele versterkingsmaatregelen	-1.956	-1.956	-1.956	-1.956
Accommodatiebeleidsplan nader te bepalen via scenarioschetsen	NB	NB	NB	NB
Overige programmamutaties in Programmabegroting 2023	2.854	3.378	3.497	3.122
Programmabegroting 2023 mutaties	-1.502	-978	-859	-1.234
Stand Structureel ná vaststelling Programmabegroting 2023	2.532	3.860	5.232	-498
Stand Incidenteel ná vaststelling Programmabegroting 2023	1.571	3.350	4.052	3.822
Eindstand begrotingssaldo ná vaststelling Programmabegroting 2023	4.103	7.210	9.284	3.324

Vermogenspositie gemeente

Bij de vermogenspositie van de gemeente gaat het met name om de stand van de Algemene reserve.

In de Paragraaf weerstandsvermogen wordt een nadere toelichting gegeven op de vermogenspositie van de gemeente waarin ook de financiële kengetallen zijn opgenomen. De stand van de Algemene reserve bedraagt op 1 januari 2022 (stand Jaarstukken 2021 na resultaatbestemming) ruim € 35,2 miljoen. De norm van de gemeentelijke risicobuffer moet tenminste 10% van de gemeentelijke exploitatie bedragen. Met een exploitatiebegroting van € 124 miljoen in 2023 moet de buffer dus minimaal € 12,4 miljoen zijn. De Algemene reserve is ruim hoger dan deze norm. Gemeenten voeren een boekhouding in baten en lasten. Naast een exploitatierekening in baten en lasten omvat zo'n boekhouding ook een vermogensbalans (Jaarstukken 2021). Met de vermogensbalans en de exploitatierekening tezamen kan een oordeel over de financiële gezondheid van de gemeente worden gevormd. Voor zo'n oordeel zijn juist financiële kengetallen over de exploitatie en balans zeer behulpzaam. De reserve- ofwel vermogenspositie van de gemeente Dronten is nog altijd uitstekend.

Het totale balansvermogen eind 2021 bedraagt € 94,4 miljoen afgerond (na resultaatbestemming 2021):

- Algemene reserve € 35,2 miljoen
- Bestemmingsreserves € 59,2 miljoen

Balansreserves zijn dus geen geld maar zitten vast in de stenen van gebouwen, het asfalt van wegen en het beton van viaducten. Met balansreserves kan een gemeente dus niets betalen of financieren. Daarvoor heeft een gemeente geld op de bank nodig of moet een gemeente schulden maken.

Als een gemeente in een jaar een negatief exploitatieresultaat (voor mutatie van de reserves) heeft, nemen de balansreserves af en de schuldbelasting van het bezit juist toe. Omgekeerd neemt bij een gemeente met een positief exploitatieresultaat (voor mutatie van de reserves) de schuldbelasting van het bezit af en nemen de balansreserves dus toe.

De ratio weerstandsvermogen komt voor Dronten uit op 3,8. Dat betekent dat de gemeente Dronten over een vermogenspositie beschikt die als uitstekend wordt beoordeeld om de financiële risico's éénmalig af te dekken.

Dat is anders daar waar het gaat om structurele lasten. Deze kunnen niet via de reserves worden opgevangen. Hier moeten structurele inkomsten tegenover staan.

Onze aanpak

De gemeenteraad stelt elk jaar de begroting vast. Daarin staat een uitwerking van de beleidsvoornemens, de concrete activiteiten en de middelen die nodig zijn voor de uitvoering. Na afloop van het begrotingsjaar wordt er in de jaarstukken door het college verantwoording afgelegd over het jaar.

Deze Programmabegroting 2023 is opgesteld in overeenstemming met de eisen van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) en de eisen zoals de Financiële verordening van de gemeente Dronten deze stelt. De begroting bestaat uit de volgende delen:

1. Aanbieding;
2. Beleidsbegroting, bestaande uit:
 - Programmaplan inclusief verplichte beleidsindicatoren met peildatum 18-08-2022;
 - Paragrafen;
3. Financiële begroting, bestaande uit:
 - overzicht van baten en lasten inclusief toelichting;
 - financiële positie inclusief toelichting.

Programmaplan

De Programmabegroting (kaderstellend) is een uitvoeringsdocument van de Kadernota (richtinggevend) waar onder andere de acties van het nieuwe beleid voor het desbetreffende jaar nader zijn uitgewerkt.

In deze begroting treft u de programma's aan in combinatie met de pakketten van de Zero Based Begroten-methode. Deze pakketten zijn u voor het eerst voorgelegd in de Kadernota 2022. In de Kadernota 2022 was dat gebaseerd op de volgorde van de door u vastgestelde rangorde. In deze begroting is de programma-indeling leidend en daarom hebben wij bij elk pakket aangegeven wat de vastgestelde rangorde was in de Kadernota 2022 met het bijbehorende gewenste intensiteitsniveau. Daarna is het pakket opgebouwd uit inhoud, ontwikkelingen, beleidsdoelen aangevuld met de specifieke activiteiten voor 2023.

Enkele pakketten zijn onderverdeeld over twee programma's. Een inhoudelijke toelichting is dan weergegeven in het programma waar het overgrote deel van de taken uit het pakket is gestructureerd. In het andere programma is dan een verwijzing gekoppeld. Ook zijn in deze begroting het overzicht Algemene dekkingsmiddelen en de raming voor onvoorziene uitgaven zoals gebruikelijk in programma 0 toegelicht.

Binnen het programmaplan is het geheel van de ramingen van de Begroting 2023 en volgende jaren opgenomen. Met de vaststelling van het programmaplan geeft de raad aan, welke speerpunten belangrijk zijn en op welke wijze deze worden bereikt (d.w.z.

uitgevoerd door het college), welke middelen daarvoor beschikbaar zijn en uit welke bronnen deze middelen zullen worden verkregen.

Paragrafen

In de paragrafen zijn de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen met een groot financieel belang, die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor de raad voldoende inzicht krijgt. Zij geven een dwarsdoorsnede van de begroting. De paragrafen zijn bedoeld om extra informatie te geven voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

Nieuw hierbij is de Openbaarheidsparagraaf, conform [artikel 3.5 van de Woo](#) (Wet open overheid).

Door vaststelling van de paragrafen worden de beleidsuitgangspunten, die ten grondslag liggen aan de beheersmatige activiteiten, door u vastgesteld.

Getalnotatie

In alle tabellen is de onderstaande notatie gehanteerd:

- een positief saldo (overschot) is plus;
- een negatief saldo (tekort) is een min;
- Voordelen door lagere uitgaven of hogere inkomsten worden positief genoteerd;
- Nadelen door hogere uitgaven of lagere inkomsten worden negatief neergezet.

Alle bedragen worden in 1000-tallen weergegeven, tenzij anders is aangegeven. Door deze weergave kan het voorkomen dat totalen een (minimale) afwijking laten zien.

Recapitulatie

Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten exclusief reserves	-128.985	-125.698	-123.869	-121.775	-120.573	-120.728
Totale baten exclusief reserves	131.385	126.873	125.633	126.624	128.153	122.450
Saldo exclusief reserves	2.400	1.175	1.765	4.849	7.581	1.722
Toevoegingen aan reserves	-12.472	-1.671	-685	-685	-685	-685
Onttrekkingen uit reserves	12.894	3.903	3.022	3.046	2.389	2.286
Het geraamde c.q. gerealiseerde resultaat	2.822	3.407	4.102	7.210	9.284	3.324
Incidenteel begrotingsresultaat 2023 - 2026	2.822	-6.072	1.571	3.350	4.052	3.822
Structureel begrotingsresultaat 2023 - 2026	0	9.479	2.532	3.860	5.232	-498

* exclusief algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en mutaties reserves

1.2 Programmaplan- beleidsbegroting

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Het programma omvat het openbaar bestuur, de communicatie met de inwoners, de gemeentelijke basisadministratie en de interne en externe dienstverlening.

In dit programma is een aantal verplichte onderdelen opgenomen:

1. Algemene dekkingsmiddelen: zoals algemene belastingen en de Algemene uitkering uit het gemeentefonds;
2. Overhead: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In de programma's zijn alleen nog de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces;
3. Onvoorzien;
4. Vennootschapsbelasting.

Wat willen we bereiken in 2023 en verder?

Autonome ontwikkelingen

Pakket A Bestuur

Inhoud

Dit pakket bestaat uit (het faciliteren van) de gemeentelijke bestuursorganen. Dit betreft de vergoedingen van de raadsleden, de loonkosten van het college van burgemeester en wethouders, maar ook de ondersteuning in de vorm van de griffie en de gemeentelijke rekenkamer. Ook kosten die zijn ontstaan uit bestuurlijke samenwerking (in de vorm van de lidmaatschap van de VNG en bijdrage aan de Regio Zwolle) maken onderdeel uit van dit pakket. Tot slot bevat dit pakket de kosten van voormalige collegeleden in de vorm van wachtgeld en pensioenuitkeringen.

Ontwikkelingen

Regionale Samenwerking

De samenwerking binnen de Regio Zwolle is de afgelopen jaren behoorlijk steviger geworden. Verschillende regionale opgaven zijn benoemd en worden gezamenlijk opgepakt. Het Rijk stimuleert deze vorm van samenwerking door het meewerken aan zogenaamde Regio Deals. Daar profiteren we in Dronten ook van als het gaat om de gezamenlijke arbeidsmarkt-aanpak. De bijdragen die de verschillende deelnemende gemeenten hiervoor beschikbaar hebben gesteld worden door het Rijk aangevuld met substantiële middelen. De totale RegioDeal voor de regio Zwolle omvat een bedrag van circa € 22,5 miljoen.

De gemeentelijke bijdrage in de Regiodeal is door de provincie Overijssel verdubbeld en vervolgens door de Regiodeal nogmaals substantieel gegroeid. In Dronten profiteren ondernemers van de scholingsmogelijkheden, in de COVID-19-periode is de regeling verruimd en zijn extra scholingsvouchers beschikbaar gesteld waar ook door inwoners van Dronten gebruik van is gemaakt.

De Regio Zwolle kent 5 kernthema's waar we ook als gemeente Dronten volop in meedraaien.

Het gaat dan om de volgende thema's:

- Economie;
- Bereikbaarheid (onder meer de N50-verdubbeling);
- Leefomgeving (onder meer de verstedelijkingsopgave);
- Energie (afstemming RES);
- Menselijk Kapitaal (inzet op versterking van de arbeidsmarkt).

Beleidsdoelen

1. Het gezamenlijk aanpakken van regionale opgaven op het gebied van economie, arbeidsmarkt, bereikbaarheid, leefomgeving en energie. Het biedt ook de

- mogelijkheid om via die lijnen gebruik te maken van de financiële middelen die het Rijk via de zogenaamde Regio Deals beschikbaar stelt voor deze opgaven;
2. Het gebruik maken van de lobbykracht van de regio. De Regio Zwolle neemt de tweede plek in op een pas uitgevoerd onderzoek als het gaat om de lobbykracht richting het Rijk;
 3. Het verbreden van ons eigen netwerk en ook kansen bieden voor het verbreden van het netwerk van ons bedrijfsleven, onderwijs/kennisinstellingen en de culturele sector;
 4. Het verbinden van de regio Zwolle, de provincie Flevoland en de Metropool Regio Amsterdam. Mooi voorbeeld waar dit volop speelt is de woonopgave: vanuit de Regio Zwolle en vanuit de randstad kijken ze lonkend naar Flevoland en Dronten;
 5. Het sterker positioneren van onze gemeente in de vierde economische regio van Nederland.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Participatie

In 2020 is het programma Inwoners- en Overheidsparticipatie ingesteld met een looptijd van drie jaar. Het doel van dit programma was om de mindset en werkwijze van inwoners- en overheidsparticipatie verder te ontwikkelen en deze in hoofd, hart en handen van bestuur en organisatie in te bedden. Nu deze drie jaren bijna verstreken zijn, zien we daadwerkelijke groei in onze uitvoeringskracht en hebben we een aantal mooie processen van inwonersparticipatie uitgevoerd. Echter de aandacht voor participatie, en daarmee voor hoe wij als samenleving en overheid samen bouwen aan Dronten, is nog steeds wenselijk en nodig, aansluitend op het coalitieakkoord en kadernota. Daarom werken wij momenteel aan een advies over het borgen van dit thema in de organisatie na het aflopen van dit programma. We denken hierbij aan het verder ontwikkelen van de visie en uitvoeringskracht rond overheidsparticipatie, het continueren van een specifieke aanjagende en coördinerende functionaris binnen de organisatie en het versterken van de expertise en mindset van medewerkers.

Pakket B Burgerzaken

Inhoud

In het pakket burgerzaken zitten bijvoorbeeld de basisregistraties van personen en gebouwen, de uitgifte van reisdocumenten en akten, de huwelijksvoltrekking en de ontwikkeling van de dienstverlening van de gemeente. Concreet dragen de projecten die voortvloeien uit de dienstverlening bij aan de realisatie van ambities om de dienstverlening beter, laagdrempeliger, toegankelijker en persoonlijker te maken. Inwoners en ondernemers kunnen ervan uitgaan dat de gemeente handelt volgens de landelijke eisen aan privacy. Er vindt monitoring plaats van de favoriete contactmomenten van inwoners en ondernemers met de gemeente zodat we hier beter op in kunnen spelen. Door training en opleiding kunnen nieuwe vaardigheden (bijvoorbeeld digitale en communicatieve) ontwikkeld en ingezet worden.

Ontwikkelingen

De dienstverleningsuitgangspunten die de komende jaren centraal komen te staan zijn het tijdig, duidelijk en vraaggericht verlenen van producten en diensten. Het digitaal gebruik wordt steeds belangrijker maar persoonlijk contact blijft mogelijk waar nodig. Inwoners en ondernemers kiezen zelf welk kanaal zij voor een product of dienst het meest geschikt vinden. Door onder andere digitalisering verandert het werk van burgerzaken in rap tempo. Door de paspoortdip veranderen werkzaamheden maar is er bijvoorbeeld ook meer aandacht, inzet en kennis nodig op identiteits- en adresfraude, ook in relatie tot registratie arbeidsmigranten en huisvesting vakantieparken.

Beleidsdoelen

1. Vanuit de vier V's (vakmanschap, vertrouwen, verbinding, vernieuwingskracht) werken we aan optimale dienstverlening, waarbij we realistische afspraken maken en onze beloften concreet maken;

2. We werken met een positieve dienstverlenende houding, en zorgen dat klanten graag bij de gemeente komen;
3. We zijn betrokken en hebben persoonlijke aandacht voor klanten bij voorkeur digitaal;
4. We werken op maat, waarbij digitale processen zo veel mogelijk ondersteunen.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

We gaan samen met de NVVB inventariseren welk opleidingsplan het beste aansluit bij het niveau van de collega's in Dronten. We willen hiermee voorop lopen in de ontwikkelingen. Dat is goed voor de collega's en goed voor Dronten.

In 2023 bereiden we ons daarnaast voor op het einde van de "paspoortdip". Door de krapte op de arbeidsmarkt wordt 2024 een druk jaar. We gebruiken 2023 om ervoor te zorgen dat de dienstverlening door kan blijven gaan.

Voor de verkiezingen van 2023 zullen we gaan werken volgens de nieuwe richtlijnen.

Pakket C Overhead

Inhoud

Het pakket overhead werkt integraal samen. Het is ondersteunend en adviserend aan de organisatie en het college van Dronten. In dit pakket vallen de activiteiten die zorgen voor de faciliteiten om te kunnen werken, systemen werkend (en bruikbaar) te houden en te adviseren in het primaire proces. Tot dit pakket behoren alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces (de andere pakketten).

Ontwikkelingen

Het behoud van het huidige niveau van (interne en externe) dienstverlening en de doorontwikkeling staat hoog op de agenda (DoK '22, programma Dienstverlening, ZBB, Digitale Transformatie, doorontwikkeling vakgebied Bedrijfsvoering, opgavegericht werken). Daarmee bouwen we op een georganiseerde en effectieve manier aan een robuuste en toekomstbestendige organisatie. Er wordt gewerkt aan het verder verbeteren en optimaliseren van de kwaliteit van de operationele bedrijfsvoeringsprocessen binnen de organisatie. Ook onderzoeken wij verdere samenwerking met de DUN-gemeenten op het gebied van Bedrijfsvoering.

Beleidsdoelen

1. Doel is dat iedereen een positieve dienstverlenende houding heeft en klanten graag bij de gemeente komen. Vanuit de vier V's (vakmanschap, vertrouwen, verbinding, vernieuwingskracht) werken we aan optimale dienstverlening, waarbij we realistische afspraken maken en onze beloften concreet maken;
2. We willen als Bedrijfsvoering wendbaar zijn. Wendbaarheid is de mate waarin je als organisatie in staat bent om te vernieuwen, te innoveren, van richting te veranderen, je aan te passen aan wat zich afspeelt in de maatschappij, in te spelen op wet- en regelgeving enzovoort. Dat lukt als onze medewerkers wendbaar zijn.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Software Java-SE Runtime niet meer gratis

Wat te bereiken;

Overgang van gratis software naar te betalen software Java-SE runtime.

Hoe te bereiken;

Structurele middelen € 16.000 beschikbaar te stellen om de huidige versies te behouden.

Toelichting;

Diverse applicaties gebruiken software van Java-SE runtime. Deze software is niet langer gratis. De applicatiebouwers kunnen de snelheid van nieuwe versies van Java-SE runtime

niet aan en dus moeten we blijven beschikken over oudere en dus nu te betalen versies. Deze kosten waren niet te voorzien en zijn dus niet begroot. Het speelt bij alle gemeenten en daarom is de VNG hier ook mee bezig.

Prijsverhoging licenties Microsoft

Wat te bereiken;

Behoudt van Microsoft producten

Hoe te bereiken;

Structurele middelen € 30.000 beschikbaar te stellen om de huidige versies van Microsoft te behouden.

Toelichting;

Microsoft heeft een prijsverhoging van haar licenties doorgevoerd die voor de gemeente Dronten per 2023 ook gaat gelden.

Detectiesoftware voor Informatieveiligheid

Wat te bereiken;

De verplichting om informatieveiligheid tot een hoger niveau te krijgen waartoe we als gemeente geacht te worden.

Hoe te bereiken;

Incidentele middelen van € 18.000 en structurele middelen € 48.000 beschikbaar te stellen om tot aanschaf over te gaan.

Toelichting;

De baseline informatiebeveiliging overheid (BIO) vereist dat we als gemeente Dronten beschikken over detectie- en opvolgingssoftware voor het proactief constateren van verdachte gedragingen op het netwerk en de uitvoering van veiligheidsverhogende maatregelen hierbij.

Pakket D Gemeentelijke belastingen

Inhoud

Naast de Algemene Uitkering vanuit de Rijksoverheid zijn de belastinginkomsten de grootste inkomstenbron van elke gemeente. De hoogte van de gemeentebelastingen is afgestemd op het voorzieningenniveau in de gemeente.

De meest bekende soort belasting die door de gemeente wordt opgelegd is de Onroerend Zaakbelasting (OZB). Daarnaast kennen we toeristen- en forensenbelasting.

Ontwikkelingen

Voor de belastingen en tarieven nemen we, zoals altijd, de cijfers van het Centraal Economisch Plan als basis voor de indexatie. Voor 2023 is dit een percentage van 6,0%. De tarieven zullen in 2023 ten opzichte van 2022 met dit percentage stijgen.

Voor overige informatie verwijzen wij u naar de [Paragraaf lokale heffingen](#).

Beleidsdoelen

De hoogte van de gemeentebelastingen is afgestemd op het voorzieningenniveau en het behalen van de gewenste/bedoelde maatschappelijke effecten.

Pakket H Economische ontwikkeling

Inhoud

Op basis van de huidige programmastructuur zijn de verspreide percelen van pakket H onderdeel van programma 0. De overige taken uit pakket H staan in programma 3.

Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar [programma 3](#).

Pakket T Wonen en bouwen

Inhoud

Op basis van de huidige programmastructuur is het beheer van strategische gronden van pakket T onderdeel van programma 0. De overige taken uit pakket T staan in programma 8. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar [programma 8](#).

Pakket Z Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten

Inhoud

De budgetten die inhoudelijk niet gekoppeld zijn aan een gemeentelijk takenpakket staan gebundeld in onderstaand fictieve pakket Z. Het gaat hier om de Algemene uitkering, bestemmingsreserves, integratie- en decentralisatieuitkeringen en rentes.

Ontwikkelingen

Gemeentefonds: accres 2023 en verder

In de Meicirculaire 2022 is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2022 en verder, berekend conform de systematiek zoals deze is vastgesteld in het Coalitieakkoord en de daaruit volgende Startnota. Voor 2022 tot en met 2025 wordt de bestaande normeringssystematiek toegepast. Vanaf 2026 is het accres vastgezet op een plus van in totaal € 1 miljard bovenop de stand Miljoenennota 2022. Over de € 1 miljard vindt nog wel indexatie plaats voor de loon- en prijsontwikkeling. Als gevolg hiervan is er voor alle jaren tot en met 2025 sprake van een jaar-op-jaar opwaartse bijstelling van het accres. In 2026 is er ten opzichte van het in de Septembercirculaire opgenomen totaal cumulatief accres in dat jaar een stijging: zowel vanwege de plus van € 1 miljard uit het Coalitieakkoord als vanwege de loon- en prijsbijstelling. Ten opzichte van 2025 is er in 2026 sprake van een neerwaartse bijstelling van het accres doordat het accres vanaf 2026 is vastgezet op een plus van € 1 miljard ten opzichte van de stand bij Miljoenennota 2022. Landelijk wordt getwijfeld of de hoge accressen in de Meicirculaire wel kloppen. Geadviseerd werd om, indien mogelijk met een sluitend meerjarenperspectief, de accressen met 20% te matigen. Wij hebben dit advies opgevolgd. Bij de Septembercirculaire 2022 zal duidelijk worden in hoeverre dit nodig is geweest.

Gemeentefonds: herijking

De effecten herijking gemeentefonds zijn in de Meicirculaire 2022, en daarmee ook in deze Programmabegroting 2023, verwerkt. De herverdeeleffecten sluiten bijna aan bij de verwachtingen volgens eerdere indicatieve verdeelmodellen waaruit bleek dat wij een nadeelgemeente zijn. Voor de jaren 2023 en 2024 ontvangen wij nog een suppletie-uitkering herverdeeleffect, daarna niet meer.

Gemeentefonds: loon-, prijs- en volumeontwikkeling

De loon- en prijscompensatiepercentages zijn gebaseerd op de gegevens van het Centraal Planbureau. De middelen die wij ontvangen voor loon- en prijsstijgingen via de Meicirculaire 2022 dienen als dekking voor de indexeringen van verbonden partijen en subsidiepartners.

Gemeentefonds: opschalingskorting

De opschalingskorting betreft een algemene bezuiniging op het gemeentefonds die geldt voor alle gemeenten vanaf 2015 oplopend tot 2025, met als argument dat gemeenten in omvang moeten groeien (100.000+). Op dit doel wordt landelijk niet meer gestuurd, maar de bezuiniging staat nog wel ingeboekt. Tijdens Corona is deze bezuiniging tot en met 2025 bevroren. Het bevroren van de opschalingskorting tot en met 2025 zorgt voor een oplopend positief effect. Vanaf 2026 is er nog geen informatie beschikbaar en bestaat de mogelijkheid dat de opschalingskorting blijft bestaan.

Beleidsdoelen

1. Een structureel sluitende meerjarenbegroting.

Structurele versterkingsmaatregelen

Structurele versterkingsmaatregelen programma 0

Facilitaire zaken

Het gemeentehuis is vernieuwd en extra uitgerust met allemaal technische apparatuur (oa de raadzaal en commissiekamer met complexere apparatuur). Dit dient beheert te worden door het servicepunt. Was dit voorheen een beamer/flipover vraagt dit vandaag de dag veel meer van een bode/servicepunt medewerker ten behoeve van de organisatie, griffie en raad. De verbouwing heeft het werk van de servicepunt medewerker nog meer doen veranderen. Er is meer beheer bij gekomen van brandinstallaties, sluiten van het pand tot het beheer van de klimaatregeling.

Strategisch adviseren op financieel vlak in relatie tot onze maatschappelijke opgaven

Eind 2021 is door een extern bureau onderzoek gedaan naar het toekomstbestendig maken van het team Financiën en wat er nodig is aan interventies om voor deze stip op de gewenste kwaliteit en capaciteit op orde te brengen. Door het bureau is de conclusie getrokken dat ten opzichte van de standaardnorm ten opzichte van het totaalbestand Fte het team Financiën van Dronten circa 5,6 Fte onder de norm uitkomt. Een conclusie is verder dat het team op strategisch niveau slagkracht mist en hierdoor niet het gewenste voortouw kan nemen bij ontwikkelingen in het vakgebied. Om te kunnen anticiperen op nieuwe wet- en regelgeving, toekomstige kansen/ontwikkelingen en risico's stellen we een strategie financiën aan en werken we toe naar business partnership met expertise op het gebied van financiële data en informatievoorziening.

Versterken van de financiële basis voor vernieuwen P&C-documenten, eenvoudig werkende systemen en kwalitatieve processen

Een stevige financiële basis is nodig voor het efficiënt en effectief uitvoeren van de administratie en het ondersteunen van toetsing, verbetering en verantwoording van die administratie. Dit leidt tot eenvoudig werkende systemen en kwalitatieve processen bij het team financiën en de ondersteuning in de lijn met ruimte voor vernieuwing. Hiervoor is extra formatie nodig voor de operationele taken.

Versterken bestuursadvisering

Naast de administratieve bestuursondersteuning is het gewenst dat het bestuur (en organisatie) in de volle breedte ondersteund en geadviseerd wordt bij het aanbrengen van meer samenhang en integraliteit in het politieke en beleidswerk, specifiek vanuit politiek-bestuurlijk oogpunt. Mede ook met het oog op de wensen van een nieuw college, het sentiment in de samenleving richting de overheid en de opgaven die op ons afkomen zoals Dronten ontwikkelt.

Concerncontrol

Bij het vertrek van de directeur bedrijfsvoering in 2020 is de functie van concerncontroller weggevloeid. We dachten dat er met de controllers in de verschillende disciplines (juridisch en financiën) en het werken volgens het model van de 3 lijnen van aansprakelijkheid de controlfunctie voldoende belegd was en hiermee het vertrek van de concerncontroller intern konden opvangen. We zien nu dat dit onvoldoende is en er behoefte is aan een concern brede concerncontroller.

De controller vervult een sleutelfunctie in onze wendbare organisatie. Vanuit een onafhankelijke positie maakt de controller verbinding tussen de verschillende vakgebieden en is veelal de spin in het web bij verschillende gremia, werkgroepen en overleggen en treedt op als sparringpartner én de counterpart van het management. De controller signaleert en adviseert over strategische kansen die bijdragen aan een efficiëntere en effectievere organisatie en geeft advies over maatregelen om gesignaleerde risico's te beperken

Gebiedsregie

Integraal en opgavegericht werken komt onvoldoende uit de verf. Steeds meer maatschappelijke opgaven vergen teamoverstijgende aansturing.

Met gebiedsregie versterken we communicatie en verbinding 'extern' en 'intern'. We versterken het opgavegericht en integraalwerken (met name verbinding fysiek en sociaal domein). Gebiedsregisseurs zijn de verbindende schakels gebied/interne organisatie, grote initiatieven in een gebied kunnen worden begeleidt door de gebiedsregisseur. We sluiten hiermee aan bij de logica van de inwoner en hebben zicht op opgaven in een gebied

Gebiedsregie brengt ons verder doordat we passend organiseren, meer met de samenleving doen, zichtbaar zijn in de samenleving, slimmer samenwerken, opgave gericht en integraal werken en meer slagkracht hebben.

Nieuw beleid

Structurele versterkingsmaatregelen programma 0B

Nieuwe procedure vaststellen uitslag verkiezingen per 1-1-2023

Het wetsvoorstel Nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen is op 14 juni 2022 door de Eerste Kamer aanvaard. Belangrijkste doel van dit wetsvoorstel is het creëren van mogelijkheden om tijdig voor de vaststelling van de uitslag van een verkiezing eventuele (tel)fouten te constateren en op een transparante en controleerbare manier te corrigeren. De nieuwe wet treedt per 1 januari 2023 in werking en geldt daarmee bij de gecombineerde provinciale staten- en waterschapsverkiezingen in maart van dat jaar. De gemeente kan daarbij kiezen tussen een extra telcontrole door het gemeentelijk stembureau of een centrale stemopneming.

Het Rijk stelt hiervoor extra middelen beschikbaar. Het aandeel voor Dronten én of dit toereikend is, is op dit moment nog niet bekend.

Aankondiging Wet vervroegd stemmen in het stemlokaal

Een ander wetsvoorstel dat voorligt in de Kamer en invloed heeft op de organisatie van de verkiezingen is het voorstel om het permanent mogelijk te maken dat kiezers ook op maandag en dinsdag voorafgaand aan de dag van de stemming al hun stem in het stemlokaal kunnen uitbrengen. Uiterlijk november weten we meer.

Maatregelen ter voorkoming van identiteitsfraude

Na berichtgeving over en onderzoek naar onjuist verstrekte reisdocumenten heeft de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken maatregelen aangekondigd ter verbetering van het proces. Eén van de onderdelen is het certificeren van personeel. Dit na opleiding. De bedoeling is dat personeel periodiek bijgeschoold wordt waarna her-certificering plaatsvindt.

Overhead

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt in het BBV voorgeschreven dat vanaf het programmaplan 2017 een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead.

In de programma's worden de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, wordt een definitie van de overhead geïntroduceerd. De definitie voor overhead luidt: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

Conform deze nieuwe voorschriften is de overhead in deze Programmabegroting centraal begroot in programma 0 onder het taakveld overhead (0.4).

In totaal bedraagt deze toerekening van overhead € 16,6 miljoen. In de tabel hierna is een uitsplitsing weergegeven naar de verschillende overhead onderdelen:

Specificatie overhead (x € 1.000)	Begroting
Leidinggevenden en managementondersteuning primair proces (hiërarchisch)	2.544
P&O/HRM	1.071
Facilitaire zaken en Huisvesting (incl. beveiliging)	507
Informatievoorziening en automatisering (ICT)	1.577
Financiën, Toezicht en Controle gericht op de eigen organisatie	1.463
Juridische zaken	569
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	342
Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie	606
Informatiebeheer (DIV)	456
Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement)	246
Overig (o.a. detacheringen, bovenformatief, programma Dienstverlening, wet banenafpraak)	741
Totaal salariskosten van ondersteunende medewerkers	10.121
Toerekening salariskosten overhead aan grondexploitaties	-584
Totaal salariskosten van ondersteunende medewerkers, na toerekening grondexploitaties	9.536

Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moet worden opgenomen in de begroting. Deze indicator (zie ook onderdeel BBV indicatoren) drukt de totale overheadkosten in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves. In de BBV definitie wordt elke leidinggevende voor 100% toegerekend aan de overhead.

Het overheadpercentage voor 2023 bedraagt 13%. Dit is echter niet het percentage dat wordt toegepast voor de toerekening van de overhead. Het overheadpercentage voor de kostendekkendheid van de tarieven en de doorbelasting naar de grondexploitaties is 74%. Bij de berekening van dit percentage wordt uitgegaan van de totale salariskosten verminderd met de salariskosten van medewerkers van de ondersteunende teams afgezet tegen de totale overheadkosten.

In onderstaande tabel zijn de overheadkosten afgezet tegen de totale lasten exclusief reserves conform BBV-voorschriften.

Overhead (x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Salariskosten van medewerkers ondersteunende teams	7.300	7.900	8.200	7.900	9.500 (1)
Materiële overhead	5.800	7.500	7.700	7.600	7.100 (2)
Totale overhead	13.100	15.400	15.900	15.500	16.600 (1)(2)
Totale lasten exclusief reserves	108.500	129.500	115.000	118.200	123.869
Overheadpercentage	12%	12%	14%	13%	13%

(1) inclusief toerekening kosten aan GREX. Het jaar 2020 en 2021 is exclusief incidentele kosten in verband met vernieuwbouw van het gemeentehuis.

(2) na toe te rekenen activa aan taakvelden.

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten te kunnen vergelijken worden de indicatoren die ten minste moeten worden gebruikt, opgenomen in [Waarstaatjegemeente.nl](#).

In de onderstaande programmatabel staan deze verplichte beleidsindicatoren van onze gemeente ten opzichte van gemeenten met grootteklasse 25.000-50.000 inwoners (peildatum 18 augustus 2022):

Indicator	Eenheid	Realisatie	Begroting	Begroting	Gemeenten 25.000- 50.000 inwoners	Bron
		2021	2022	2023		
Apparaatskosten	Kosten per 1.000 inwoners	867	884	948	NB	Eigen begroting
Omschrijving	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.					
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,8	8,6	9,0	NB	Eigen gegevens
Omschrijving	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Let op: ook boventallige medewerkers moeten hier meegeteld worden.					
Externe inhuur	Kosten als % van de loonkosten formatie	22%	14%	6%	NB	Eigen begroting
Omschrijving	Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit.					
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	8,2	8,7	9,3	NB	Eigen gegevens
Omschrijving	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van uw organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen.					
Formatie - Overhead	Overhead als kosten van de totale formatie	29%	29%	30%	NB	Eigen begroting
Omschrijving	Overhead: alle salariskosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.					

Wat gaat dit kosten?

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten							
0A	Bestuur	-2.393	-2.294	-2.316	-2.316	-2.316	-2.316
0B	Burgerzaken	-1.896	-2.161	-2.444	-2.054	-2.054	-2.054
0C	Overhead	-16.298	-16.832	-20.079	-19.517	-19.057	-18.824
0D	Gemeentelijke belastingen	-605	-657	-685	-685	-685	-685
0H	Economische ontwikkeling	-269	-4	-	-	-	-
0T	Wonen en bouwen	-658	-547	-117	-116	-120	-119
0X	Historische functionele indeling	-	-	-	-	-	-
0Z	Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten	-1.537	-1.223	-1.255	-1.500	-1.737	-1.961
	Subtotaal Lasten	-23.656	-23.718	-26.896	-26.187	-25.969	-25.958
Baten							
0A	Bestuur	194	-	-	-	-	-
0B	Burgerzaken	519	602	592	716	741	741
0C	Overhead	164	248	248	248	248	248
0D	Gemeentelijke belastingen	11.429	10.978	11.791	11.791	11.733	11.733
0H	Economische ontwikkeling	730	204	71	71	71	71
0T	Wonen en bouwen	379	246	246	246	246	246
0X	Historische functionele indeling	-	-	-	-	-	-
0Z	Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten	75.892	82.740	82.380	83.294	84.712	79.128
	Subtotaal Baten	89.306	95.019	95.328	96.366	97.751	92.167
	Saldo Lasten en Baten programma 0	65.650	71.300	68.432	70.179	71.782	66.209
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-4.512	-592	-15	-15	-15	-15
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	9.035	2.174	1.406	1.306	1.206	1.106
0.10	Saldo Reserves programma 0	4.523	1.582	1.392	1.292	1.192	1.092
	Resultaat programma 0	70.173	72.883	69.824	71.470	72.974	67.301

Overzicht mutaties reserves

In de onderstaande tabel worden de mutaties reserves inzichtelijk gemaakt (taakveld 0.10):

Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten						
Mutaties reserves programma 0	-4.512	-140	-15	-15	-15	-15
Mutaties reserves programma 2	-157	-	-	-	-	-
Mutaties reserves programma 3	-1.300	-	-	-	-	-
Mutaties reserves programma 4	-526	-495	-612	-612	-612	-612
Mutaties reserves programma 5	-897	-584	-59	-59	-59	-59
Mutaties reserves programma 6	-3.892	-	-	-	-	-
Mutaties reserves programma 7	-138	-	-	-	-	-
Mutaties reserves programma 8	-1.050	-	-	-	-	-
Subtotaal Lasten	-12.472	-1.219	-686	-686	-686	-686
Baten						
Mutaties reserves programma 0	9.035	2.174	1.406	1.306	1.206	1.106
Mutaties reserves programma 1	89	41	41	41	41	41
Mutaties reserves programma 2	517	72	72	72	72	72
Mutaties reserves programma 3	360	-	-	-	-	-
Mutaties reserves programma 4	442	20	20	229	226	224
Mutaties reserves programma 5	1.083	841	841	841	841	841
Mutaties reserves programma 6	177	441	640	555	-	-
Mutaties reserves programma 7	66	-	-	-	-	-
Mutaties reserves programma 8	1.125	2	2	2	2	2
Subtotaal Baten	12.894	3.591	3.022	3.046	2.388	2.286
Saldo Lasten en Baten taakveld 0	422	2.372	2.336	2.360	1.702	1.600

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Dit overzicht geeft inzicht in de Algemene dekkingsmiddelen van de gemeente Dronten.

Tot de Algemene dekkingsmiddelen worden gerekend:

- Gemeentelijke heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- Algemene uitkeringen;
- Dividend;
- Saldo van de financieringsfunctie;
- Overige algemene dekkingsmiddelen.

Voor wat betreft de gemeentelijke heffingen zijn dit met name de onroerende zaakbelastingen, hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting. Deze heffingen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht en de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen worden, evenals de ontvangsten van de specifieke uitkeringen in de programma's, waar ze voor een deel de kosten dekken, onder de baten verantwoord. In de volgende tabel staan de middelen die vrij besteedbaar zijn.

Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten						
(Inflatie)correctie voorzieningen	-139	-141	-159	-159	-159	-159
Algemene uitkeringen	-	-	-350	-350	-350	-350
Bespaarde rente	-	-	-	-	-	-
Geldleningen en uitzettingen < 1 jaar	-1	-	-	-	-	-
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	-13	-	-	-	-	-
Overige financiële middelen	-159	-18	-97	-97	-97	-97
Saldo van financieringsfunctie	-1.246	-916	-564	-809	-1.046	-1.271
Subtotaal Lasten	-1.558	-1.075	-1.170	-1.415	-1.652	-1.877
Baten						
Algemene uitkeringen	65.664	73.703	74.773	75.685	77.112	71.543
Bespaarde rente	5.257	4.861	4.922	4.922	4.922	4.922
Integratie-uitkering sociaal domein	3.829	3.189	1.732	1.734	1.726	1.711
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	12.545	12.368	14.209	14.209	14.101	14.101
Overige financiële middelen	430	309	309	309	309	309
Saldo van financieringsfunctie	709	678	643	643	643	643
Subtotaal Baten	88.434	95.108	96.588	97.502	98.813	93.229
Saldo lasten en baten Algemene dekkingsmiddelen	86.876	94.033	95.418	96.087	97.161	91.352

Programma 1 Veiligheid

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op integrale veiligheid, het waarborgen van veiligheid, het voeren van regie op evenementen(beleid), het voorkomen van rampen en daarnaast de coördinatie bij rampenbestrijding.

Wat willen we bereiken in 2023 en verder?

Autonome ontwikkelingen

Pakket E Rampenbestrijding en crisisorganisatie

Inhoud

Het programma bestaat uit activiteiten die gericht zijn op het voorkomen van rampen en daarnaast de coördinatie bij rampenbestrijding. Er is een goede samenwerking tussen de gemeenten in Flevoland, de Veiligheidsregio Flevoland, de politie eenheid Midden Nederland en andere (overheids-)diensten en instellingen op bestuurlijk en op ambtelijk niveau. Door de goede samenwerking en een goede voorbereiding binnen deze organisatie voldoen we aan de wettelijk voorgeschreven en de bestuurlijk vastgestelde taken. Hierdoor kunnen we de inwoners en bezoekers van Flevoland voldoende fysieke veiligheid bieden.

De vier kolommen (gemeenten, politie, brandweer en GHOR (geneeskundige zorg)) werken multidisciplinair samen met defensie, waterschappen, ministeries, provincies en Rijkswaterstaat aan veiligheid voor, tijdens en na een ramp of crisis. Hierbij wordt ook een beroep gedaan op het veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid bij de burger.

Ontwikkelingen

1. De Veiligheidsregio Flevoland werkt steeds intensiever samen met Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek en dat levert effectieve resultaten op. De opgaven van de Veiligheidsregio's zijn:
 - We willen onveiligheid voorkomen en streven naar een (samen)redzame samenleving;
 - Wij zijn de zichtbare deskundige netwerkpartner op veiligheidsgebied;
 - We zijn vakmensen. Professioneel, vakbekwaam, innovatief en wendbaar;
 - En als het onverhoopt toch nodig is, dan staan we er!
2. Vanwege COVID-19 is een aantal zaken zoals de jaarlijkse oefenplanning vertraagd;
3. De vorming van de gemeenschappelijke meldkamer Midden NL is ernstig vertraagd. Locatie Groest zal niet eerder worden opgeleverd dan 2025;
4. Het werven en op peil houden van het aantal vrijwilligers bij de brandweer is een belangrijk aandachtspunt;
5. De lokale crisisorganisatie van de gemeente Dronten willen we opnieuw op orde brengen. Hierbij moeten we denken aan het werven, opleiden, trainen en oefenen van de crisisorganisatie en bewustwording van de taak van de crisisorganisatie in de rest van de gemeentelijke organisatie. De pandemie van dit moment bewijst dat een goede crisisorganisatie noodzakelijk is.

Beleidsdoelen

1. We zorgen voor een gemeentelijke crisisorganisatie die goed is ingericht en 24/7 kan worden ingezet bij incidenten;
2. Wij voorkomen onveiligheid en dragen bij aan een redzame samenleving.

Pakket F Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde

Inhoud

Dit programma bestaat uit actiepunten uit het Integraal Veiligheidsbeleid (speerpunten IVB 2020-2023), werkzaamheden in het kader van het toezien op en handhaven van de openbare orde en veiligheid en de dierenbescherming. Kortom, activiteiten die toezien op preventie en het handhaven van veiligheidsaspecten in de publieke ruimte of persoonlijke levenssfeer van mens en dier.

Voor toezicht en handhaving geven we uitvoering aan het Uitvoeringsprogramma VTH (bijvoorbeeld door het inzetten van BOA's en toezichthouders), toepassing en verdere uitrol van de Wet Bibob en de (bestuurlijke) aanpak in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, controle op de naleving van verleende vergunningen bijvoorbeeld bij de evenementen en de Drank- en Horecawet (DHW) en het uitvoeren van integrale handhavingscontroles zoals het voormalige Bliksem (nu: VIBE).

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen die op ons afkomen zijn ontwikkelingen van zowel algemene als veiligheid gerelateerde aard zoals een afnemend vertrouwen in de overheid, verharding van de maatschappij, polarisatie, de vluchtelingenproblematiek, de groeiopgave van de gemeente, toename van (jeugd)overlast, regionalisering, het bewust inzetten van "fake news" en de toename van (woon)lasten en daardoor een verhoogde kans op armoede (en mogelijk criminaliteit).

Op het gebied van veiligheid continueren we onze stevige aanpak op ondermijning met aandacht voor arbeidsuitbuiting, mensenhandel en leegstand binnen de agrarische sector wat kan leiden tot een verhoogde kans op criminele en ondermijnende activiteiten. Vanuit de ambitie om dé evenementengemeente van Nederland te worden volgt de groeiopgave van de (grotere) evenementen. Ook hebben we een opgave op het gebied van de aanpak op cybercriminaliteit.

Beleidsdoelen

1. Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde: We voorkomen en bestrijden vormen van criminaliteit die ons gezag en het vertrouwen in de overheid ondermijnen;
2. Wij gaan voor een optimale verbinding tussen veiligheid en zorg;
3. We minimaliseren risico's ten aanzien van de openbare orde om een goed verloop van evenementen te waarborgen;
4. We verbeteren de veiligheidsbeleving op wijkniveau;
5. We creëren als drie gemeenten (Dronten, Noordoostpolder en Urk) en de politie meer kennis van en beter zicht op de aard en omvang van cybercriminaliteit;
6. Voldoen aan de wettelijke eisen die gemeente Dronten stelt aan vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht;
7. De uitvoering van de taken op het gebied van Vergunningen, toezicht en Handhaving vindt, zoveel mogelijk, integraal en gebiedsgericht plaats;
8. Voor ondermijning is in Dronten geen plaats;
9. Strategische en programmatische aanpak is essentieel;
10. Het Plan van Aanpak geeft richting.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Door een toenemende invloed van "bovenlokale" partijen is het zaak al in het beginstadium van een tendens of een idee te zijn aangehaakt om lokale belangen te dienen. Hiertoe moet een transitie komen van een meer inhoudelijke naar een regierol. In 2023 volgt de evaluatie van het huidige IVB en wordt het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) voor de periode 2024-2027 opgesteld en volgt deelname aan de Veiligheidsmonitor 2023.

Om toenemende polarisatie en radicalisering tegen te gaan, is vroegtijdige signalering noodzakelijk. Hiertoe zetten we in op het geven van signaleringstrainingen en het verkrijgen van (meer) zicht op polariserende ontwikkelingen binnen onze gemeente. Dit

doen we door het trainen (naast interne collega's) van externe partijen, het oprichten van een meldpunt en de doorontwikkeling van het lokale overleg. Hiervoor is een verdergaande integrale aanpak met het Sociaal Domein en externe partners zoals het jongerenwerk, politie, buurtsportcoaches en sportverenigingen cruciaal.

Om de toenemende (jeugd)overlast het hoofd te bieden, is naast continuering van de huidige integrale (en vaak persoonsgebonden) aanpak een verdere intensivering met o.a. het Sociaal Domein, het Voortgezet Onderwijs en de jeugd BOA's wenselijk. Ook op andere gebieden wordt ingezet op een verdergaande samenwerking met toezicht en handhaving.

Actualisatie van het evenementenbeleid met gerichte aandacht voor verduurzaming en innovatieve oplossingen is nodig om de volgende stappen in de verdere professionalisering van het vergunningentraject te realiseren. Tevens wordt het in 2022 gelanceerde platform grote evenementengemeenten verder uitgebouwd en wordt de provinciale samenwerking geïntensiveerd om o.a. op het gebied van vergunningverlening een uniforme handelwijze te creëren en het kennisniveau te verhogen. Het opstellen van locatieprofielen t.a.v. de bestaande evenemententerreinen wordt in 2023 voortgezet en de samenwerking met de (grotere) evenementenorganisatoren wordt versterkt. Hiertoe wordt een jaarlijks strategisch overleg georganiseerd met als doel in gesprek te gaan met organisatoren van grootschalige evenementen over hun visie op toekomstige ontwikkelingen en hun eigen rol daarin. Ook het (verder) vergemakkelijken van het vergunningenproces door bijvoorbeeld digitalisering (zonder concessies te doen aan de veiligheid) houdt onverminderd onze aandacht.

Voor een adequate aanpak van casussen op het gebied van ondermijning en de Persoonsgebonden aanpak (PGA) is de aanschaf van een casusmanagementsysteem conform de richtlijnen van de AVG van belang, omdat op deze wijze het delen van zorg(signalen) tussen diverse partijen eenvoudiger wordt. Daarnaast zetten we in op mogelijke dwarsverbanden tussen zorg en andere veiligheidsgebieden, zoals crisisbeheersing en Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Hierdoor wordt de integraliteit vergroot en neemt een zorgvuldige duiding toe. De structuur van de crisisorganisatie wordt op deze wijze breder toegepast en ingezet bij bijv. zedenzaken, zelfmoord, ongevallen en incidenten met een grote maatschappelijke impact ten behoeve van nazorg en slachtofferhulp.

Ter versterking van het buitengebied wordt ingezet op het vergroten van de rol van het Keurmerk Veilig Buitengebied (KVB) door een intensievere integrale samenwerking en een belangrijkere rol voor handhavende partners. Daarnaast is het zaak zicht te verkrijgen op de mate en ernst van de gevolgen van leegstand in het buitengebied en de overlast door mobiel banditisme.

Mensenhandel is een landelijk speerpunt. Ook de gemeente Dronten heeft zich gecommitteerd aan het regionale plan van aanpak mensenhandel. In nauwe samenwerking met het Sociaal Domein wordt uitvoering gegeven aan het districtelijk ambitieplan mensenhandel. Hiervoor is het opstellen van lokaal beleid alsmede de aanstelling van een aandacht functionaris noodzakelijk.

De aanpak in het kader van de bestrijding van ondermijning vraagt om een versteviging van het BIBOB beleid en een vergroting van de toepasbaarheid ervan. De aanzet hiertoe is reeds in 2022 gegeven. In 2023 krijgen medewerkers van de gemeente Dronten ter bevordering van bewustwording en handelingsbekwaamheid gerichte trainingen op dit gebied en volgt een onderzoek vanuit het project Straatwaarde(n) i.v.m. jonge aanwas en opvolging criminaliteitscarrière. Tevens volgt een verdere professionalisering van de aanpak en samenwerking op het gebied van ondermijning inclusief ontwikkeling Flevolandse Norm 2.0

In nauwe samenwerking met de gemeentes Noordoostpolder en Urk geven we vorm aan de gezamenlijke aanpak op het gebied van cybercriminaliteit. Bestrijding begint bij signalering en in dat kader het creëren van bewustwording. De game Hackshield is in eerste instantie gericht op kinderen in de leeftijd van 8-12 jaar, maar is er inmiddels ook voor volwassenen. Bij een positieve evaluatie zullen we deze game ook in 2023 verder promoten en waar mogelijk intensiveren. Het organiseren van een jaarlijkse veiligheid dag met aandacht voor preventie en bewustwording zal ons hierbij helpen.

Voor het vergroten van de algehele zelfredzaamheid van burgers op het gebied van veiligheid volgt een verkenning van de verdere inzet (mogelijkheden) van Burgernet en Waaks(!).

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

Indicator	2019	2020	2021	2022	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners	Bron
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	2,50	2,00	0,80	NB	1,10	CBS-Diefstallen
Omschrijving	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners					
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	4,50	3,60	3,60	NB	3,10	CBS-Criminaliteit
Omschrijving	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.)					
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners	5,60	5,30	4,90	NB	4,70	CBS-Criminaliteit
Omschrijving	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.					
Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	15,00	11,00	7,00	NB	6,00	Stichting Halt
Omschrijving	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straft. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.					
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1,10	1,10	1,00	NB	1,00	CBS-Diefstallen
Omschrijving	het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners					

Wat gaat dit kosten?

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten							
1E	Rampenbestrijding en crisisorganisatie	-2.459	-2.937	-2.767	-2.867	-2.983	-3.098
1F	Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde	-1.893	-1.883	-2.184	-2.074	-2.105	-2.075
	Subtotaal Lasten	-4.352	-4.820	-4.951	-4.941	-5.087	-5.172
Baten							
1E	Rampenbestrijding en crisisorganisatie	93	86	86	86	86	86
1F	Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde	98	39	39	39	39	39
	Subtotaal Baten	191	125	125	125	125	125
	Saldo Lasten en Baten programma 1	-4.161	-4.695	-4.826	-4.817	-4.963	-5.048
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-	-	-	-	-	-
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	89	41	41	41	41	41
0.10	Saldo Reserves programma 1	89	41	41	41	41	41
	Resultaat programma 1	-4.071	-4.654	-4.785	-4.775	-4.922	-5.006

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Het programma omvat activiteiten gericht op het beheer en onderhoud van (water-) wegen, straten, bermen, pleinen, bruggen openbare verlichting en gladheidbestrijding. Daarnaast het opstellen/ vernieuwen van beleid en het treffen van verkeersmaatregelen ten behoeve van de verkeersafwikkeling, de verkeerscirculatie en de verkeersveiligheid.

Wat willen we bereiken in 2023 en verder?

Autonome ontwikkelingen

Pakket G Verkeer en vervoer

Inhoud

Het pakket verkeer, vervoer en parkeren gaat over het verkeersveilig en bereikbaar houden van ons wegennet. Concreet gaat het dan om het in standhouden van de bestaande wegen en wegmeubilair, bruggen en kunstwerken, openbare verlichting en het verkeersveilig gebruik van de openbare ruimte.

Om de verkeersveiligheid te waarborgen onderhouden we de infrastructuur binnen en buiten de bebouwde kom in de meeste brede zin. Het gaat hierbij om de instandhouding van het volledige wegennet (areaal) op een acceptabel kwaliteitsniveau, zodat geen kapitaalvernietiging plaatsvindt en de gemeente niet buitensporig aansprakelijk gesteld wordt voor schades aan mens en voertuig.

Een goed aangelegde en onderhouden infrastructuur draagt bij aan een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat. Het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan 2017–2027 geeft onze beleidsdoelen weer. Twee belangrijke speerpunten zijn het stimuleren van het fietsgebruik en het elektrische vervoer. Behalve deze speerpunten is er ook aandacht voor verkeerseducatie van jong tot oud. Een veilig en bereikbaar wegennet en het gebruik ervan wordt bereikt door aandacht te hebben voor de weginrichting, verkeerseducatie en handhaving. Voor dit laatste aspect overleggen we met de politie. Op het gebied van parkeren worden er op sommige plekken parkeerproblemen ervaren. Dit houden we jaarlijks in de gaten, zodat er bij ontwikkelingen uitbreiding of misschien wel inbreiding van parkeervoorzieningen kan plaatsvinden.

Ontwikkelingen

Dronten groeit nog steeds en dit heeft op diverse fronten invloed op de verkeersbelasting en mogelijke aanpassingen aan de infrastructuur. Enerzijds groeit het te beheren wegennet qua areaal synchroon met de onderhoudslasten van wegen, bruggen en kunstwerken, riolering en openbare verlichting. Anderzijds wordt de infrastructuur van Dronten ook steeds ouder, waardoor van de kapitaalgoederen ook steeds meer onderhoud gevraagd wordt, dan wel rehabilitaties (infrastructuur) noodzakelijk zijn. Een andere ontwikkeling is het strategisch plan verkeersveiligheid. Alle provincies en gemeenten moeten hiermee aan de slag. In dit plan wordt niet alleen gekeken naar de ongevallen, maar meer naar de risico's die zich kunnen voordoen. Wegen met een hoog ongevalsrisico maar met statistisch weinig ongevallen vragen om een verkeersveilige aanpak. Andere ontwikkelingen die in de uitvoering spelen, zijn het stimuleren van het elektrisch vervoer en de uitrol van het laadpaalnetwerk of de aanleg van brede fietspaden. Om alle ontwikkelingen op het gebied van verkeersstromen te volgen, vindt er monitoring van verkeersintensiteiten plaats.

Beleidsdoelen

1. Bij verkeersvraagstukken streven we naar participatie waar dat mogelijk en wenselijk is;
2. We waarborgen overzicht in de openbare ruimte voor de sociale- en verkeersveiligheid;
3. We stimuleren het fietsgebruik;
4. We verbeteren de verkeerssituatie rondom scholen;
5. We verbeteren de verkeerssituatie rondom winkelcentra;
6. We bevorderen de verkeersveiligheid;

7. We beperken zoveel mogelijk het strooien van zout bij gladheidsbestrijding;
8. We versterken de hoofdwegenstructuur van het centrumgebied van Dronten;
9. We onderhouden onze kapitaalgoederen (wegen, bruggen- en kunstwerken en openbare verlichting) op een basisniveau conform de vastgestelde beheer- en beleidsplannen en duurzaam (zoals transitie naar LED-verlichting). De beheerplannen voor bruggen en kunstwerken en openbare verlichting zijn in 2022 herijkt en geactualiseerd voor de periode 2023-2027. De structurele financiële effecten zijn verwerkt in de begroting.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Uitvoering geven aan de beheerplannen

De beheerplannen zijn in 2022 door het college opnieuw vastgesteld voor wat betreft bruggen en kunstwerken en openbare verlichting. Hierbij is rekening gehouden met de uitbreiding van het areaal, de loon- en prijsstijgingen en de onderhoudstoestand van het areaal. Conform de actuele beheerplannen wordt uitvoering gegeven aan de diverse onderhoudswerken.

Structurele versterkingsmaatregelen

Verkeer

Gelet op de huidige ontwikkelingen binnen de gemeente, alsmede de toekomstige ontwikkelingen is versterking van het taakveld noodzakelijk. Op dit moment wordt er structureel ingehuurd wat niet bijdraagt aan de structurele borging van het taakveld. Door de beperkte capaciteit dreigt een scenario waarbij we ambities niet of onvoldoende meer kunnen waarmaken, dan wel dat ontwikkelingen binnen de (ruimtelijke) projecten onvoldoende aandacht en (verkeerskundige) ondersteuning kunnen krijgen. Door de beperktheid qua capaciteit ontstaat tevens onvoldoende aansluiting bij bovenlokale en regionale mobiliteits-ontwikkelingen, c.q. worden hierbij ontwikkelkansen gemist.

Wat gaat dit kosten?

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	Lasten						
2G	Verkeer en vervoer	-7.608	-6.676	-7.077	-7.072	-7.190	-7.392
	Subtotaal Lasten	-7.608	-6.676	-7.077	-7.072	-7.190	-7.392
	Baten						
2G	Verkeer en vervoer	285	212	212	212	212	212
	Subtotaal Baten	285	212	212	212	212	212
	Saldo Lasten en Baten programma 2	-7.323	-6.464	-6.865	-6.859	-6.977	-7.180
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-157	-	-	-	-	-
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	517	72	72	72	72	72
0.10	Saldo Reserves programma 2	361	72	72	72	72	72
	Resultaat programma 2	-6.962	-6.392	-6.793	-6.787	-6.905	-7.108

Programma 3 Economie

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op ondersteuning en uitbouw van het bestaande economisch potentieel. Hieronder vallen bedrijventerreinen, land en tuinbouw, winkelcentra, werkgelegenheid, markten en exploitatie van gemeentelijke eigendommen.

Wat willen we bereiken in 2023 en verder?

Autonome ontwikkelingen

Pakket H Economische ontwikkeling

Inhoud

Gemeente, ondernemers en onderwijs zetten gezamenlijk in op een sterke, duurzame economie. Het aanjagen van innovatie, flexibiliteit en vernieuwing is een gezamenlijke opgave, waarin wij ook als gemeente onze rol pakken.

Een krachtige economie is namelijk van invloed op vele delen van de samenleving.

Ondernemers bieden werk en inkomen en leveren daarmee ook een bijdrage aan de participatie en zelfontplooiing van de bewoners. Winkeliers dragen bij aan een compleet voorzieningenniveau. Een gezonde lokale economie staat daarom in nauwe verbinding met welvaart, gezondheid en welzijn. Dit zorgt ervoor dat Dronten aantrekkelijk blijft om te wonen en het biedt een goede basis voor groei van het aantal (jonge) inwoners.

Het pakket Economische ontwikkeling is gericht op het creëren van een goed vestigingsklimaat voor ons bestaande bedrijfsleven, voor bedrijven van buiten Dronten en voor startende bedrijven. Het is belangrijk om kwalitatief goed ingerichte toekomstbestendige bedrijventerreinen en centra te hebben.

Speerpunten zijn de agrofoodsector, de vrijetijdseconomie-sector, vitale centra, versterking van acquisitie en accountmanagement. Deze focus is uitgewerkt in concrete actieplannen.

Daarnaast zetten we in op de ontwikkeling van het menselijk kapitaal. We ondersteunen via regelingen die vanuit provincie Flevoland en Regio Zwolle worden aangereikt.

Op het gebied van accountmanagement ondersteunen we bedrijven in algemene zin en bij hun uitbreidings-/nieuwbouwplannen. Daarnaast verstevigen we de relatie met het bedrijfsleven. We passen de rodeloperbenadering toe en faciliteren nieuwe initiatieven. Via acquisitie investeren we in onze relaties met het bedrijfsleven en versterken we de netwerken. We hebben daarbij het doel om meer bedrijven naar Dronten te halen. De vernieuwde website van de gemeente biedt de mogelijkheid om ook meer aandacht te besteden aan de digitale vindbaarheid van onze bedrijventerreinen en winkelcentra.

Ontwikkelingen

In de nabije toekomst worden de effecten van de COVID-19-pandemie ook in Dronten steeds sterker merkbaar. Het is lastig te voorspellen hoe dit zich exact ontwikkelt. De economische coronascan die nu in ontwikkeling is, brengt in beeld welke landelijke, provinciale en gemeentelijke regelingen beschikbaar, kansrijk en noodzakelijk zijn. Verder zullen de uitkomsten van het Rekenkameronderzoek naar het vestigingsklimaat aandacht krijgen, deels via de integrale visie op de leefomgeving, deels via concrete acties zoals de ondernemersagenda voor het verbeteren van de ondernemersdienstverlening.

Door ruimtetekort in onze regio voor wonen en voor werken, zal de vraag naar ruimte in Flevoland, dus ook in Dronten toenemen.

Het belang van een flexibele arbeidsmarkt neemt alleen maar toe. We stimuleren mensen om zich bij- en om te scholen. Een leven lang leren is het devies waar ook vanuit onze economische partners veel aandacht aan geschonken wordt.

Voor wat de winkelcentra betreft, is investeren van belang vanuit onze verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte. Een gelijke inspanning is nodig vanuit de retail- en vastgoedeigenaren. Toekomstbestendige centra zijn belangrijk als ontmoetingsplek en vanuit een oogpunt van leefbaarheid en de maatschappelijke omgeving. Blijvende aandacht en samenwerking door alle betrokken partijen is noodzakelijk om het voorzieningenniveau in stand te houden.

Tot slot zal regionale samenwerking belangrijker worden. De Regiodeals die vanuit het Rijk worden opgezet bevestigen dit beeld. Bepaalde opgaven kunnen alleen succesvol vanuit die regionale samenwerking opgepakt worden.

We merken dat ondernemers vanuit de regio Zwolle en van de Veluwe, maar ook vanuit de regio Amsterdam in toenemende mate naar onze bedrijventerreinen kijken, als zij op zoek zijn naar (bedrijfs)ruimte. De druk op ruimte neemt toe waardoor ook de vraag in Flevoland zal groeien. Dronten heeft in Flevoland een heel eigen positie. Om ons te kunnen onderscheiden is het blijvend inzetten op aandacht voor onze ruimte belangrijk. Verder heeft de huidige COVID-19-pandemie uiteraard zijn uitwerking op de Dronter economie. Het maakt het belang van investeren in de relatie met ons bedrijfsleven alleen maar groter. De verwachting is dat de behoefte aan ondersteuning alleen maar toe zal nemen.

We verwachten een minder kwantitatieve vraag naar kantoren. De COVID-19-periode zal waarschijnlijk een blijvende verandering teweegbrengen in de benutting van kantoorruimte door het hybride werken.

Meer algemene ontwikkelingen die op de economie afkomen zijn:

- Arbeid wordt flexibeler;
- Meer onlinewinkelen;
- Blurring, met andere woorden branchevervaging in de detailhandel;
- Beleving en identiteit van de omgeving wordt belangrijker;
- Er is sprake van schaalvergroting. In het buitengebied leidt dit tot grotere agrarische bedrijven en toename van natuurinclusiviteit.

Beleidsdoelen

1. Behoud en groei van het bestaande bedrijfsleven en het verstevigen van de acquisitie om nieuwe bedrijven en werkgelegenheid aan te trekken en zo een wezenlijke bijdrage te leveren aan de samenleving in onze gemeente;
2. Behoud huidige werkgelegenheid;
3. We willen ons onderscheiden als het gaat om agrarisch (praktijk)onderwijs en duurzame landbouw;
4. Transitie naar circulaire economie;
5. Versterken regionale samenwerking (bijvoorbeeld Regiodeals);
6. Versterken van de concurrentiepositie;
7. Wij willen goed bereikbare en vitale bedrijventerreinen en centra binnen de gemeente hebben;
8. Versterken van het ondernemersklimaat en de MKB-dienstverlening;
9. Versterken van de arbeidsmarktpositie, werkgelegenheid;
10. Vergroten van de bekendheid van Dronten als vestigingslocatie (bedrijventerreinen) en we besteden daarbij aandacht aan de ruimte die we in Dronten letterlijk te bieden hebben voor bedrijfsvestiging.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

In 2023 zullen we de visie op het economisch klimaat in bespreking geven. De uitwerking van hoe de ontwikkeling van bedrijventerreinen wordt vormgegeven en een visie op de retail maken hier onderdeel van uit.

Verder besteden we in 2023 aandacht aan de digitale mogelijkheden in relatie tot de economische ontwikkeling.

In 2023 werken we aan een programma om te komen tot een toekomstbestendige agrofoodsector en wordt stevig ingezet op de ontwikkeling en uitbouw van het accountmanagementschap. Tot slot wordt hierbij expliciet aandacht besteed aan excellente dienstverlening in relatie tot het economisch klimaat.

Pakket I Vrijetijdseconomie en gebiedspromotie

Inhoud

Het pakket Vrijetijdseconomie is gericht op de toeristische en recreatieve sector. De gemeente is uniek gelegen vanwege de nabijheid van de Veluwerandmeren en het IJsselmeergebied met een kustlijn van 60 km met diverse stranden,

watersportmogelijkheden en veel natuur als bosgebieden. Daarnaast biedt het gebied vele overnachtingsmogelijkheden, dagattracties en ruimte voor (grootschalige) evenementen.

De vrijetijdssector is de basis voor verdere economische ontwikkeling qua werkgelegenheid en levert een positieve bijdrage aan het vestigingsklimaat waarin de omgeving en leefbaarheid belangrijke pluspunten zijn.

Met ondernemers richten we ons bij gebiedsontwikkeling met de nadruk op bereikbaarheid, beleefbaarheid, samenwerking en het genereren van bekendheid van Dronten als bestemming. We ontmoeten onze 'buren', ook voorbij de provinciegrenzen, op zoek naar nieuwe verbindingen om samenwerking te bevorderen tussen partijen, publiek en ook privaat.

Dit heeft als doel het gebied verder te ontwikkelen, zodat de bezoeker langer verblijft en dus meer besteedt. Dit komt dan ten goede aan de voorzieningen in de gemeente. We hechten daarbij belang aan de balans tussen ruimte voor agrarisch landgebruik, natuurontwikkeling en recreatie. Dit levert een positieve bijdrage aan de welvaart en het welzijn in de gemeente.

Ontwikkelingen

De COVID-19-pandemie heeft als gevolg gehad dat het binnenlands toerisme is toegenomen. Door een grotere bekendheid van het gebied te genereren, zetten we in op verdere ontwikkeling van het toeristisch aanbod. De accounthouders van de gemeente faciliteren ondernemers daarin. We zetten in op het promoten van het gebied. We werken nauw samen met Dronten Marketing en we organiseren samen met ondernemers netwerk bijeenkomsten.

Voor de ontwikkeling van de toeristenbelasting verwijzen we u naar de [paragraaf lokale heffingen](#).

Beleidsdoelen

1. We willen de Oostkant nog meer als een beleefbare toeristische regio op de kaart zetten;
2. We scheppen ruimte voor de ontwikkeling van de recreatieve sector.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

In 2023 zal, in aansluiting op bovengenoemde beschrijving en visie op het economisch klimaat, specifiek een uitwerking in de vorm van een uitvoeringsagenda plaatsvinden ten behoeve van de recreatieve en toeristische sector.

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

Indicator	2019	2020	2021	2022	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners	Bron
Funciemenging; de verhouding tussen banen en woningen Omschrijving: De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	50,40	50,40	50,10	NB	49,90	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research
Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar Omschrijving: Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	154,70	159,90	165,70	NB	158,40	LISA

Wat gaat dit kosten?

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	Lasten						
3H	Economische ontwikkeling	-1.829	-1.876	-1.615	-1.538	-1.411	-1.402
3I	Vrijetijdseconomie en gebiedspromotie	-65	-89	-69	34	34	34
	Subtotaal Lasten	-1.893	-1.965	-1.683	-1.504	-1.377	-1.367
	Baten						
3H	Economische ontwikkeling	5.732	575	575	575	575	575
3I	Vrijetijdseconomie en gebiedspromotie	1.116	1.402	2.419	2.419	2.419	2.419
	Subtotaal Baten	6.848	1.976	2.993	2.993	2.993	2.993
	Saldo Lasten en Baten programma 3	4.955	12	1.310	1.489	1.616	1.626
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-1.300	-	-	-	-	-
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	360	-	-	-	-	-
0.10	Saldo Reserves programma 3	-941	-	-	-	-	-
	Resultaat programma 3	4.014	12	1.310	1.489	1.616	1.626

Programma 4 Onderwijs

Dit programma bevat de activiteiten op het gebied van onderwijs. Het passend onderwijs is in augustus 2014 gestart en de invulling van de jeugdhulp is vanaf januari 2015 door de gemeente georganiseerd. In Dronten werken gemeente en onderwijs nauw samen met alle partners jeugd om beide ontwikkelingen op elkaar aan te sluiten en de Dronter jeugd optimaal te ondersteunen. Een goed en een breed aanbod van onderwijs vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de kwaliteit en aantrekkelijkheid van Dronten als woon- en werkgemeente. Samen met het onderwijs organiseren we dan ook een passend onderwijsaanbod voor Dronten in een adequate huisvesting. Binnen dit programma vallen ook de nieuwe taken die verwijzen naar de Sturingsnotitie Themaplannen Sociaal domein 2019-2022 en de onderliggende op uitvoering gerichte themaplannen.

Wat willen we bereiken in 2023 en verder?

Autonome ontwikkelingen

Pakket P Opgroeien en Opvoeden

Inhoud

Dit pakket ondersteunt ouders en kinderen bij het opvoeden en opgroeien in de gemeente Dronten. Een groot deel van dit enige pakket in programma 4 bestaat door de programmakoppeling uit het accommodatiebeleid en -beheer tot we een nieuwe programmaindeling vaststellen. Het thema zelf bevat de uitvoering van wettelijke taken, zoals het bieden van jeugdhulp en preventie, jeugdgezondheidszorg, onderwijshuisvesting, Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), voorschoolse voorzieningen en leerlingenvervoer. We willen alle kinderen de kans geven zich te ontwikkelen tot vitale volwassenen die zoveel mogelijk bijdragen en deelnemen aan onze samenleving. Dit doen we samen met onderwijs en voorschoolse voorzieningen, maatschappelijke partners en jeugdhulpaanbieders. We bieden voorzieningen die kinderen ondersteunen in het veilig opgroeien en ouders tijdelijk helpen bij de opvoeding.

Ontwikkelingen

We ontwikkelen het onderwijsachterstandenbeleid samen met voorschoolse voorzieningen, maatschappelijke partners en onderwijs door. Uitgangspunten zijn het benutten van de talenten van alle kinderen en het bieden van gelijke kansen. In het verlengde hiervan is er een nieuwe subsidieregeling VVE, waarin we bijvoorbeeld de uitbreiding van uren voor doelgroepkinderen en de inzet van een Hbo'er vastleggen. We werken aan het realiseren van de taakstelling jeugdhulp, maar zien het beroep op jeugdhulp en preventie toenemen, vooral vanwege complexere problematiek en ingewikkeldere gezinssituaties. We zijn gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe aanbesteding van jeugdhulp in 2022, waarbij we opnieuw kijken hoe we een efficiëntere en goedkopere inkoop kunnen vormgeven.

Herijking accommodatiebeleid

We herijken het accommodatiebeleid en halen twee trajecten naar voren: de vervangende nieuwbouw van de praktijkschool en de centrumplanontwikkeling. In de nieuwbouw combineren we de praktijkschool met 60 appartementen en een maatschappelijke plint. Dit levert een voorziening voor kwetsbare jongeren op, op het gebied van leren, werken en wonen voor een goede start op weg naar volwaardige participatie in de samenleving. Met het centrumplan realiseren we een kindcentrum voor vijf basisscholen en diverse maatschappelijk aanvullende voorzieningen, zoals kinderopvang.

Beheerplan accommodatiebeheer geactualiseerd

Het beheerplan accommodatiebeheer (28 panden) is voor de periode 2023-2027 geactualiseerd. Op basis van een 0-meting is bepaald welke maatregelen benodigd zijn. Op basis van een collegebesluit in februari 2022 is besloten om de komende vijf jaar een

aantal panden niet meer van groot onderhoud te voorzien. Deze panden zijn afgeschreven en groot onderhoud en verduurzaming van de bestaande panden is kapitaalvernietiging. De komende 5 jaar zal moeten worden bepaald wat met deze panden gedaan moet worden. Er ligt van hieruit ook een duidelijke relatie met het de herijking van het accommodatiebeleid.

Sociaal domein: jeugdzorg

In de arbitrage jeugdzorg is de uitkomst dat het Rijk over de jaren 2022 tot 2026 ongeveer € 8 miljard euro structureel aan de gemeenten moet geven voor de jeugdhulp. Voor 2022 is er inmiddels een akkoord tussen VNG en Rijk voor een bedrag van € 1,3 miljard. Het resterende bedrag van ruim € 6 miljard moet bij de kabinetsformatie worden veilig gesteld.

Jeugdhulp

- Uitvoering geven aan het bestedingsplan jeugdhulp 2022-2025;
- Voorbereiding lokale inkoop preventie voor 2024 en verder;
- Uitvoering geven aan de overbruggingscontracten voor de regionale jeugdhulp en de versterking van het intensief ambulante aanbod ter vervanging van verblijf;
- Voorbereiding regionale inkoop jeugdhulp met verblijf voor de periode na de overbruggingscontracten.

Beleidsdoelen

1. Minder kinderen maken gebruik van jeugdhulp en/of meer kinderen maken gebruik van een verschuiving van zwaardere naar lichtere zorg;
2. Meer ouders kunnen zelfstandig voor hun kinderen zorgen;
3. Minder kinderen met ontwikkel- en taalachterstanden;
4. Dekkend aanbod onderwijs;
5. Minder kinderen groeien in armoede op.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Accommodatiebeheer:

Onderhoud vanuit beheerplan 2023-2027

Conform het onderhoudsprogramma van het geactualiseerde beheerplan accommodatiebeheer wordt uitvoering gegeven aan het beheer- en onderhoud. Tevens wordt in 2023 gewerkt aan de doorrekening om de rijksnormen op een deel van onze panden te behalen inzake duurzaamheid (Label A in 2030) en gasloos in 2050.

Vervanging zoutloods en pekelwatertank

Ten behoeve van de gladheidsbestrijding is het noodzakelijk om de bestaande zoutloods en pekelwatertank te vervangen. Deze zijn afgeschreven en dienen derhalve vervangen te worden. De vervangingsinvestering van deze zoutloods en pekelwatertank vraagt een investering van € 190.000, hetgeen overeenkomst met een kapitaallast van € 21.000 per jaar, die via deze begroting geactiveerd wordt.

Coaten buitenbaden De Alk en De Abelen

In 2023 worden de buitenbaden van de beide zwembaden gecoat. De opstellen van de zwembaden zijn toe aan volledige rehabilitatie. De planontwikkeling hiertoe moet nog worden opgepakt en is mede afhankelijk van de ambities van de gemeente rond beide baden. Voor 2023 is voor beide baden een investeringsbedrag van € 60.000 per bad opgenomen, hetgeen overeenkomst met een kapitaallast van € 15.000 per jaar, die via deze begroting geactiveerd wordt.

Jeugdhulp: begroting 2023 ontwikkelingen en aanpak risico's

- a. Structureel effect van het woonplaatsbeginsel;
- b. Verwacht effect risicodossier jeugdhulp met verblijf 2021;
- c. Verwacht incidenteel effect herstelplan Triade Vitree;

- d. Prijsstijgingen jeugdhulp met verblijf en jeugdreclassering en jeugdbescherming door toepassing van reële tarieven/nieuwe aanbesteding pxq;
- e. Opwaartse druk lokaal maatwerk en groei van (V)OTS;
- f. Vervallen incidentele middelen collegeprogramma/voorstel om ingezette collegebeleid voort te zetten in 2023 en 2024.

a. Structureel effect van het woonplaatsbeginsel

De wetswijziging van het woonplaatsbeginsel heeft in Dronten geleid tot meer uitstroom van jeugdigen dan instroom. Dit heeft financieel effect op twee begrotingsposten:

1. Hulp jeugd, daling van aantal jeugdigen in jeugdhulp met verblijf;
2. Hulp in het kader van veiligheid, daling van het aantal voogdijmaatregelen.

In de regio is vanuit de Meicirculaire 2021 (waarin het effect van het woonplaatsbeginsel is verwerkt) een vertaalslag gemaakt in de regionale verdeling van de kosten op begrotingsniveau. Het aandeel van Dronten in de regionale kosten lag in 2021 en de jaren daarvoor op 9,46%. Vanaf 2022 is het aandeel berekend op 6,9%.

Aan de hand van de regiobegroting betekent dit dat jeugdhulp met verblijf structureel afgeraamd zou kunnen worden met € 1.075.000 tot € 2.725.986. Aan de hand van de concept realisatiecijfers van de eerste vijf maanden zien we dat deze inschatting qua aantal jeugdigen klopt met de inschatting op basis van de Meicirculaire.

Aan de hand van de afgenomen voogdijmaatregelen en de realisatiecijfers GI van de eerste vijf maanden van 2022 zien we dat voor JR/JB de structurele besparing op voogdij € 130.000 is. Gezien de risico's die in b-f zijn beschreven, stellen wij voor het besluit tot aframing uit te stellen tot 2025. Dan is er meer inzicht in de gevolgen van de toepassing van de reële tarieven en de regionale inkoop. In 2023 en 2024 worden de middelen benut voor de dekking van de risico's b-f.

b. Incidenteel financieel effect risicodossier

In de jaarrekening 2021 is een voorziening jeugdhulp met verblijf opgenomen van € 440.000 voor de afhandeling van het risicodossier jeugdhulp met verblijf van het Samenwerkingsverband. Uit de eerste analyse van het dossier blijkt dat een aanzienlijk deel van de opgenomen meerkosten betrekking heeft op de inzet van duurdere zorg dan geprognoseerd. De transformatie richt zich op meer hulp thuis/snellere terugkeer naar huis, meer gezinsgericht wonen, minder behandeld wonen en kortere verblijfsduur. In de praktijk is een omgekeerde beweging zichtbaar. Duurdere verblijfsvormen met behandeling, ontoereikende tarieven hiervoor, langere verblijfsduur. Deze ontwikkeling heeft ook in de komende jaren effect omdat een aanzienlijk deel van de zorg aan de jeugdigen doorloopt. De verwachting is dat het risicodossier 2022 op basis van de nieuwe regionale verdeelsleutel voor Dronten op rond de € 320.000 uitkomt. Dit bedrag kunnen we in 2022 binnen de beschikbare middelen opvangen vanuit het voordeel op het woonplaatsbeginsel 2022.

c. Verwacht incidenteel effect herstelplan Triade Vitree

Om Triade Vitree financieel gezond te krijgen, is het nodig de weerstandsreserve op orde te krijgen. Hiervoor is circa 8 miljoen nodig. Uit nader onderzoek moet blijken in hoeverre de regio hieraan moet bijdragen en wat dit voor Dronten betekent. Rekening is gehouden met een maximum investering (8 miljoen, aandeel Dronten 9,46%). Dit is € 757.000.

d. Tariefstelling

Flevoland hanteert voor de regionaal ingekochte zorgvormen tarieven rond of beneden het landelijk gemiddelde. Landelijk is geconstateerd dat de tarieven over het geheel genomen te laag zijn en is een onderzoek naar reële tarieven aangekondigd dat tot nu toe nog niet is opgeleverd. Wettelijk is vastgelegd dat bij aanbestedingen gewerkt moet worden met reële tarieven gebaseerd op een kostprijsonderzoek in de regio zelf. De nieuwe aanbesteding en de overbruggingscontracten daarvoor, worden gebaseerd op een kostprijsonderzoek. Dit onderzoek loopt nog. Duidelijk is dat de door aanbieders in Flevoland gehanteerde kostprijzen hoger liggen dan de huidige Flevolandse tarieven. Dit

blijkt ook uit het risicodossier 2021. De incidentele kosten van c (risicodossier 2022) krijgen naar verwachting een structureel karakter op basis van de reële tarifiering. Verwacht structureel effect: € 320.000.

Bij jeugdbescherming en -reclassering speelt daarnaast nog dat de caseload in de praktijk hoger is dan de norm. Om op de norm te komen, zal het vast te stellen reële tarief naar verwachting in een 3 jaar tijd 30% hoger komen te liggen.

Verwacht uiteindelijk structureel effect € 241.500.

Deze kostenstijging kunnen wij binnen de beschikbare middelen opvangen vanuit het voordeel op het woonplaatsbeginsel 2023/2024.

e. Opwaartse druk door stijging lokaal maatwerk en (V)OTS

In de afgelopen drie jaar bleef de in- en uitstroom van jeugdigen in jeugdhulp ongeveer gelijk. In de eerste maanden van 2022 zien we dat de uitstroom van jeugdigen achterblijft bij de instroom waardoor het totaal aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt, stijgt. Het gevolg hiervan is dat de kosten voor vooral lokaal maatwerk toenemen. Wij stellen voor de stelpost in de post Toegang, werkwijze en preventie ten bedrage van € 499.598 met ingang van 2023 geheel in te zetten voor lokaal maatwerk.

In de regionale jeugdhulp is al enige jaren sprake van een gestage stijging van (V)OTS in Dronten, voor ongeveer de helft veroorzaakt als gevolg van complexe echtscheiding.

De realisatie 2021 was € 934.486 door een de stijging van (V)OTS die ook doorwerkt in de jaren daarna. De verwachting is dat het aantal (V)OTSsen de komende jaren niet beduidend zal afnemen. De beïnvloedbaarheid hiervan is zeer beperkt. Daarom stellen wij voor de gedwongen jeugdhulp realistisch te ramen en de begroting 2023 en verder hierop aan te passen.

Tot slot neemt het aantal beschikkingen voor vervoer toe. De gemeente is hiertoe verplicht als het vervoer van jeugdigen naar jeugdhulp noodzakelijk is en ouders/jeugdige hierin zelf niet kunnen voorzien. Tot nu toe is hiervoor geen begrotingspost opgenomen. De kosten zijn tenminste € 30.000 op jaarbasis. Wij stellen voor hiertoe een post op te nemen in de begroting 2023 en verder.

De financiële consequenties hiervan kunnen we opvangen binnen de beschikbare middelen opvangen vanuit het voordeel op het woonplaatsbeginsel 2023/2024.

f. Vervallen incidentele middelen collegeprogramma

Vanuit het collegeprogramma is tot en met 2022 incidenteel geld beschikbaar gesteld voor Opgroeien en Opvoeden, in totaal € 575.000 op jaarbasis. Voor een deel is voor de voortzetting daarvan vanaf 2023 in financiering voorzien vanuit de post Toegang, werkwijze en preventie en het bestedingsplan Wmo. Voor een bedrag van € 210.000 is in 2023 en 2024 incidenteel voorzien vanuit de niet verwerkte besparing op het woonplaatsbeginsel. Ook dit bedrag kan binnen de beschikbare middelen worden opgevangen.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

In 2023 geven wij uitvoering aan opgestelde interventies en projecten ten behoeve van de achterstanden die kinderen hebben opgelopen door de maatregelen m.b.t. corona. In 2022 is gestart met het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak NPO. De maatregelen die door de gemeente worden gefinancierd zijn gericht op het versterken van het sociaal emotioneel welbevinden van kinderen en jongeren in Dronten.

Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

In 2023 wordt tevens ingezet op een verbreding van het OAB beleid. Naast het faciliteren van voor-en vroegschoolse educatie gaan we in gesprek met partners over verbreding inzet OAB naar de basisschoolleeftijd.

Structurele versterkingsmaatregelen

Jeugd

Een doel bij jeugdhulp is de jeugdigen en ouders / gezinnen bij hulpvragen optimaal te ondersteunen zodat zij daarmee zo spoedig mogelijk zonder externe hulp zelfstandig de opvoeding en ontwikkeling te kunnen oppakken. Om de taakstelling voor jeugd te realiseren en omdat het beroep op jeugdhulp en preventie toeneemt versterken we de capaciteit op de triage, op Veilig Verder en op jeugdhulp POH zelf. Het effect daarvan is het voorkomen van een wachtlijst, adequate snelle hulp, niet overlopen van veilig verder.

Leerplicht/RMC

Er is wetgeving in voorbereiding om de wettelijke taak van RMC uit te breiden zodat ook jongeren van 23 tot 27 jaar zonder startkwalificatie begeleid kunnen worden. Nu nog stopt de wettelijke opdracht bij 23 jaar. De verwachting is dat de wetgeving in 2023 ingevoerd gaat worden.

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

Indicator	2019	2020	2021	2022	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners	Bron
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	0,00	0,00	0,90	NB	1,90	DUO/Ingrado
Omschrijving	"Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'."					
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	21,00	NB	23,00	NB	16,00	DUO/Ingrado
Omschrijving	Het relatieve aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren zonder vrijstelling dat langer dan 4 opeenvolgende weken niet ingeschreven was op school. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'.					
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2,20	1,50	2,40	NB	1,60	DUO/Ingrado
Omschrijving	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'."					

Eigen beleidsindicatoren themaplannen

Opgroeien en opvoeden					
Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen					
% Voortijdig schoolverlaters					
	2019	2020	2021	2022	Bron
% Voortijdig schoolverlaters			1,53		Rijksoverheid

Meer ouders kunnen zelfstandig voor hun kinderen zorgen					
% Ondertoezichtstellingen					
	2019	2020	2021	2022	Bron
% Ondertoezichtstellingen	50,00	55,00	55,00		Waarstaatjegemeente.nl

Minder kinderen groeien in armoede op					
Gebruik minimavoorzieningen neemt toe met 5 % per jaar (t.o.v. nulmeting)					
	2019	2020	2021	2022	Bron
Minimavoorzieningen gebruikt voor 3-18 jarigen	502,00	468,00	431,00	396,00	Intern, gemeente

Minder kinderen maken gebruik van jeugdhulp en/of meer kinderen maken gebruik van een verschuiving van zwaardere naar lichtere hulp					
Gemiddelde prijs per unieke jeugdige					
	2019	2020	2021	2022	Bron
Aantal met unieke BSN	1.135,00	1.166,00	1.210,00		Intern, gemeente
Gemiddelde prijs per unieke jeugdige	11.995,71	10.833,95	10.407,60		Intern, gemeente

Wat gaat dit kosten?

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten							
4P	Opgroeien en opvoeden	-6.827	-5.877	-6.150	-6.639	-6.872	-6.663
	Subtotaal Lasten	-6.827	-5.877	-6.150	-6.639	-6.872	-6.663
Baten							
4P	Opgroeien en opvoeden	1.461	1.690	1.672	1.672	1.632	1.472
	Subtotaal Baten	1.461	1.690	1.672	1.672	1.632	1.472
Saldo Lasten en Baten programma 4		-5.367	-4.187	-4.477	-4.967	-5.240	-5.190
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-526	-495	-612	-612	-612	-612
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	442	53	20	229	226	224
0.10	Saldo Reserves programma 4	-84	-442	-592	-383	-385	-388
	Resultaat programma 4	-5.450	-4.629	-5.069	-5.350	-5.625	-5.578

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Het programma omvat het ontwikkelen, in stand houden of beëindigen van voorzieningen op de gebieden cultuur, recreatie, sport en welzijn en de aanleg en het beheer van het openbaar groen. Binnen dit programma vallen ook de nieuwe taken die verwijzen naar de Sturingsnotitie Themaplannen Sociaal domein 2019-2022 en de onderliggende op uitvoering gerichte themaplannen.

Wat willen we bereiken in 2023 en verder?

Autonome ontwikkelingen

Pakket J (Openlucht)recreatie

Inhoud

Het pakket (openlucht)recreatie stelt inwoners én bezoekers van de gemeente Dronten in staat zich vrij te bewegen, te ontmoeten en te vermaken in de vrije openbare buitenruimte. Hiervoor beheren we een pakket aan gevarieerde terreinen als bossen, natuurgebieden, stranden, speelplaatsen, schoolpleinen enzovoort. Deze zijn veilig en toegankelijk en voorzien van de gewenste voorzieningen. Deze ruimte stimuleert het bewegen, recreëren en ontmoeten. Het draagt bij aan een prettig vestigingsklimaat, de gezondheid en het sociaal welbevinden van onze inwoners. Het is ook één van de pijlers van onze economie (Recreatie en Toerisme). Om alle functies van deze buitenruimte goed te laten functioneren zonder kapitaalvernietiging is een planmatig beheer en onderhoud erg belangrijk.

De gemeente heeft aan de Oostkant van Dronten een 60 km lange kuststrook. Dit is een unieke situatie en heeft een aantrekkende werking op toeristen en inwoners. De gemeente investeert samen met ondernemers in voorzieningen, goede bereikbaarheid, voldoende parkeergelegenheid, promotie en informatievoorziening. Hiermee vergroten we de kwaliteit en beleefbaarheid van het gebied, zodat deze aansluit op de huidige en toekomstige recreatiebehoefte.

Ontwikkelingen

Belangrijke aandachtspunten die centraal staan binnen het pakket Openlucht Recreatie zijn ontwikkelingen als de Bossenstrategie, Biodiversiteit en Inclusiviteit. Maar ook de aandacht voor het verweven van het fysieke en sociale domein. Provincie Flevoland heeft in 2021 de provinciale bossenstrategie vastgesteld. Hierin zijn kwantitatieve ambities (meer bos) en kwalitatieve ambities (vitaler bos) opgenomen. Dit heeft in de toekomst effect op de inrichting en beheer van de openbare ruimte.

De druk op de (algemene) openbare ruimte neemt toe. Steeds meer doelen worden toegewezen aan dezelfde ruimte. Hoe kunnen we de ruimte waarin mensen elkaar ontmoeten, recreëren, sporten en bewegen zo inrichten en beheren, dat het voor een ieder toegankelijk en uitdagend blijft? En tegelijkertijd bijdraagt aan al die andere effecten als biodiversiteit, vastleggen van CO₂, klimaatbestendigheid enzovoort? Dit vraagt om voldoende kennis van zaken, een integrale aanpak en vertaling in Visie en Uitvoering.

Beleidsdoelen

1. We werken aan een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is en toegankelijk voor iedereen;
2. Onze bossen vormen een recreatief uitloopgebied en zijn van betekenis voor het welzijn van de burger;
3. We hebben een proactieve houding over bewonersinitiatieven, zodat mensen voor elkaar en hun leefomgeving (kunnen gaan) zorgen;
4. Op formele speelplekken willen we meer ruimte om de natuur te ontdekken en het landschap te ervaren;
5. We willen jongeren de ruimte geven, zodat zij zich in een veilige omgeving kunnen ontwikkelen zonder overlast te veroorzaken;
6. We willen voor elke doelgroep voldoende aanbod bieden in variatie en aanbod in speel- en sportvoorzieningen;

7. We versterken kwaliteit van de stranden door diversiteit en variatie in voorzieningen die aansluiten op geselecteerde doelgroepen;
8. We versterken de synergie van de recreatiestranden met het toeristisch-recreatief product;
9. We bieden ruimte voor ondernemerschap van huidige en nieuwe ondernemers;
10. We optimaliseren het beheer van de stranden conform de Beleidsvisie Stranden;
11. We versterken het toeristisch en recreatief aanbod en voorzieningen.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Het strandenbeleid en de daarbij benodigde beheermaatregelen worden in 2023 voorgesteld. Verder wordt de uitwerking van het beleid biodiversiteit ter hand genomen.

Pakket K Openbaar groen

Inhoud

Het pakket openbaar groen bestaat uit het beheer en onderhoud van de groene openbare ruimte. Het gaat daarbij vooral om bomen, beplantingen, gazons, bermen en watergangen. Met deze werkzaamheden worden de kapitaalgoederen onderhouden en werken we aan een gezond en vitaal leef- en woonklimaat en (be)leefbaar groen in de woonkernen. Ook het stimuleren en faciliteren van inwonersparticipatie in de openbare ruimte (Samen Actief) en de verhuur van volkstuinen maken onderdeel uit van dit pakket.

Met deze werkzaamheden investeren we in een gezond en vitaal leef- en woonklimaat.

Ontwikkelingen

Dronten groeit en als gevolg daarvan neemt het te beheren areaal openbare ruimte toe en daardoor nemen ook de onderhoudslasten toe. De klimaatverandering heeft grote gevolgen (bijvoorbeeld hitte, droogte, meer neerslag). Bij het beperken van de schade die hierdoor ontstaat, spelen inrichting en beheer van de groene openbare ruimte een belangrijke rol. Ook zullen door de klimaatveranderingen ziekten, plagen en invasieve exoten vaker voorkomen (bijvoorbeeld eikenprocessierups).

Biodiversiteit en ecosystemen zijn het fundament van onze economie, landbouw, gezondheid en leefomgeving. De biodiversiteit neemt sterk af en moet worden hersteld. Dit heeft in de toekomst effect op de inrichting en beheer van de openbare ruimte. Participatie wordt op alle lagen in de organisatie en de samenleving steeds belangrijker. Er ontstaan meer en meer initiatieven vanuit de leefwereld van onze inwoners. Dergelijke initiatieven raken het fysieke en ook het sociale domein. Integrale benadering en aanpak is vereist en moet binnen dit pakket ingevlochten worden met de vele uitdagingen waar de openbare ruimte voor staat.

Beleidsdoelen

1. We versterken de groenzones binnen de kernen;
2. We vergroten de biodiversiteit;
3. We maken het buitengebied landschappelijker toegankelijker en daarmee beter beleefbaar en aantrekkelijker;
4. We werken aan een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is en toegankelijk voor iedereen;
5. We hebben een proactieve houding over bewonersinitiatieven, zodat mensen voor elkaar en hun leefomgeving (kunnen gaan) zorgen;
6. We nodigen inwoners uit tot participatie en bewonersinitiatieven omarmen en waar mogelijk faciliteren;
7. We ontwikkelen nieuwe vormen van samenwerking en communicatie met wijkgerelateerde professionals en bewoners.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Het college heeft het Visie en actieplan biodiversiteit vastgesteld als nadere uitwerking van het thema biodiversiteit in het Groenbeleidsplan. De in het actieplan genoemde doelen en activiteiten voor 2023 worden opgepakt en in uitvoering gebracht.

Pakket L Leefbaarheid en veiligheid

Inhoud

In Dronten streven we naar een inclusieve samenleving waarin inwoners zich veilig en verbonden voelen en waar het prettig wonen is. We investeren daarom in een veilig, gezond en vitaal leef- en woonklimaat. We bieden daarbij de zorg die nodig is, aan mensen die ernstig en langdurig psychisch kwetsbaar zijn en aan de mensen in hun omgeving. We zetten in op het eerder en beter zicht krijgen op chronische en acute situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast zetten we in op het duurzaam oplossen hiervan, het doorbreken van de geweldsspiraal en de zorg voor slachtoffers. Dit alles doen we samen met het lokale veld in Dronten en met partijen die vanuit het samenwerkingsverband regio Flevoland zijn gecontracteerd.

Ontwikkelingen

Verbinding zorg en veiligheid:

Omdat steeds meer opgaven zorg- en veiligheidsaspecten omvatten, wordt de verbinding tussen het sociaal domein en het domein van openbare orde en veiligheid steeds sterker gelegd. We zijn van elkaar afhankelijk voor het behalen van resultaat.

Wams (Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein)

Waarschijnlijk in 2022 moet deze wet regelen dat gemeenten in specifieke situaties de ruimte krijgen om te verkennen of mensen kampen met gestapelde problemen, en welke partijen nodig zijn om de problemen op te lossen.

Beleidsdoelen

1. We willen huiselijk geweld en kindermishandeling terugdringen;
2. We willen minder multiprobleemgezinnen;
3. We willen meer passende hulpverlening voor inwoners met verward of onbegrepen gedrag en psychische kwetsbaarheid. (zoals in samenwerking met de Regio maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen en vrouwenopvang);
4. We willen open staan voor initiatieven van inwoners en bedrijven om zelf de kwaliteit in hun woon- en werkomgeving te verhogen;
5. We willen de draagkracht en het draagvlak in wijken versterken;
6. We willen zorgen voor huisvesting en beschikbaarheid van voldoende woningen voor inwoners die vallen onder de doelgroep regionaal kader zorglandschap (inwoners met ernstige psychische kwetsbaarheid die niet zelfredzaam zijn);
7. We willen een gedifferentieerd en passend zorgaanbod (24-uurszorg en ambulant) en de 24-uurszorg is regionaal beter gespreid.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Er zal in 2023 gestart worden met het werken met het nieuwe perceel uit de aanbesteding Wmo, Jeugd en Participatiewet gericht op inwoners met meervoudige complexe problematiek. Een groep aanbieders kan op dit perceel inschrijven. Een casus wordt toegewezen aan deze groep aanbieders die onder begeleiding van een regisseur van de gemeente een plan van aanpak opstellen. Deze werkwijze is nieuw en zal er o.a. het effect kunnen hebben dat het aantal terugkerende casuïstiek (recidives) daalt. De pilot Samen Sterk in de Wijk waarin GGZ Centraal, Leger des Heils, Kwintess, GGD, Amethyst, Triade en gemeente samen werken zal voortgezet worden. De pilot is erop gericht om inwoners met ernstige psychische of psychosociale problematiek zo zelfstandig mogelijk te kunnen laten blijven wonen in de wijk. Het instrument planbijeenkomst wordt hiervoor ingezet waarbij de vraag van de inwoner centraal staat. Veilig Thuis Flevoland gaat met een meldcodetour lokale maatschappelijke organisaties in elke Flevolandse gemeente informeren over huiselijk geweld en kindermishandeling. De

aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling van de gemeente worden hierbij betrokken. Het doel is ervoor te zorgen dat onveilige thuissituaties eerder en beter gesignaleerd worden, zodat er op tijd passende hulp ingezet kan worden

Pakket M1 Participatie - De Meerpaal

Inhoud

De Meerpaal is een cultureel centrum en evenementenlocatie met een belangrijke rol in het sociaal domein. In de korte geschiedenis van Dronten heeft De Meerpaal een bijzondere plek ingenomen. Het gebouw is eigendom van De Meerpaal. Maar De Meerpaal ontvangt subsidie voor de kosten van het gebouw (voor leningen, onderhoud en exploitatie), de stichting en het bestuur en de diverse culturele (Academie) en maatschappelijke (Welzijn) activiteiten die zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst.

De Meerpaal Academie heeft als missie om vorm te geven aan inspiratie, ontmoeting en ontwikkeling rond kunst en cultuur. De Meerpaal Welzijn werkt op vraag van de gemeente in lijn met de transitie en transformatiedoelstellingen. De Meerpaal levert hiermee een bijdrage aan de doelstelling dat iedere inwoner van Dronten mee mag doen en meetelt in een verbonden samenleving.

Ontwikkelingen

De Meerpaal is een begrip in Dronten en vervult een sterke verbindende rol met een cultureel en maatschappelijk karakter. Inspiratie, ontmoeting, ontwikkeling en meedoen staan hierbij centraal en tegelijk wordt aangesloten bij de (digitale) ontwikkelingen.

Beleidsdoelen

1. Inwoners kunnen (cultureel) participeren;
2. Inwoners verbeteren hun sociale vaardigheden;
3. Kinderen kunnen zich veelzijdig ontwikkelen;
4. Aansluiting tussen binnen- en buitenschools leren;
5. Inwoners krijgen inzicht in hun mogelijkheden;
6. Verhogen aantrekkelijkheid van de gemeente
7. Er is zinvolle vrije tijd besteding in de gemeente;
8. Partijen in de cultuursector werken samen;
9. Amateurkunst in de gemeente is zichtbaar;
10. Het niveau van de amateurkunst in de gemeente stijgt;
11. Er is cultuureducatie in andere sectoren (zorg, sport, economie enzovoort);
12. Zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen;
13. Er zijn nieuwe activiteiten na nieuwe ontwikkelingen in de samenleving;
14. Inwoners bouwen aan een sociaal netwerk;
15. Inwoners bewegen gezond;
16. Er zijn lokale initiatieven gericht op ontmoeting en verbinding van inwoners.

Pakket M2 Participatie - Bibliotheken

Inhoud

FlevoMeer Bibliotheek heeft een belangrijke rol in het sociaal domein. De bibliotheek biedt betrouwbare toegang tot informatie, leesbevordering, bestrijding van laaggeletterdheid, mediawijsheid, participatie en leesplezier. In Dronten zijn zo'n 12.500 personen lid van de bibliotheek (dat is ruim 29% van het inwoneraantal en dat ligt daarmee boven het landelijk gemiddelde van 21%). FlevoMeer is een relevante schakel tussen inwoners en kennis, informatie en cultuur.

Ontwikkelingen

De drie bibliotheekvestigingen in de gemeente Dronten ontwikkelen zich verder tot een verbindende schakel in het lokale netwerk van publieke voorzieningen.

FlevoMeer wil meer digitaal aanbod ontwikkelen, is een ontmoetingsplaats voor kennis en cultuur en zal inwoners helpen bij het vinden van hun weg in de wereld van informatie.

FlevoMeer gaat experimenteren met nieuwe vormen van dienstverlening voor verschillende groepen inwoners.

De rijksoverheid is van plan om in 2023 de bekostiging van de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) over te hevelen naar de gemeenten, waarschijnlijk in de vorm van een Specifieke Uitkering (SPUK). Zodra er hierover meer duidelijkheid is, zullen wij verdere afspraken maken met FlevoMeer.

Beleidsdoelen

1. Een geletterde samenleving met taalvaardige, digitaalvaardige en zelfstandige inwoners;
2. Voorkomen van taal- en leesachterstanden;
3. Een leven lang leren;
4. Gelijke kansen voor inwoners;
5. FlevoMeer voldoet aan de certificeringseisen voor Openbare Bibliotheken.

Pakket M5 Participatie - Multifunctionele gebouwen

Inhoud

In Biddinghuizen is het MFG2 gebouwd. Op zaterdag 28 augustus 2021 werd met de officiële opening van De Binding de realisatie van het MFG fase 2 afgerond. Het ontmoetingscentrum voor sport, cultuur en horeca, onthulde onlangs de naam voor het gebouw. Het gebouw is eigendom van de Stichting MFG2, die ook verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud. Het gebouw bevat een horecagedeelte, diverse vergader- en ontmoetingszalen en een sportzaal. Het gebouw komt in de plaats van het Koetshuis, dat na de oplevering voor sloop in aanmerking komt.

Er worden voorbereidingen getroffen voor de bouw van het MFC Swifterbant. Na oplevering moet de gemeente in afstemming met de verschillende participanten het MFC verder inrichten. Het MFC gaat huisvesting bieden voor een horeca, sport, activiteiten op het gebied van kunst, cultuur en ontmoeting, vergader-, feest en ontmoetingszalen.

Ontwikkelingen

Het MFG2 gaat in Biddinghuizen een nieuwe impuls geven aan de ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen. Een nieuwe ontwikkeling is, dat het gebouw in eigendom en beheer is van een stichting bestaande uit inwoners van Biddinghuizen. De verantwoordelijkheid is dus bij het dorp zelf neergelegd en is daarmee een voorbeeld van een verregaande vorm van inwonersparticipatie.

Het MFC gaat Swifterbant een nieuwe impuls geven voor maatschappelijke voorzieningen. De gemeente Dronten huurt na de oplevering het centrum van OFW. Het beheer en de exploitatie komt in handen van De Meerpaal. De afspraak is, dat het centrum na de huurperiode van vijf jaar in eigendom van de gemeente komt. De Meerpaal krijgt een jaarlijkse exploitatiebijdrage van de gemeente.

Beleidsdoelen

1. Versterken sociale structuur;
2. Ontmoetingsplek inwoners;
3. Impuls verenigingsleven.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023

Het MFC Swifterbant wordt in 2022 in beheer van woningbouwcorporatie OFW gebouwd in samenwerking met de gemeente Dronten. Eind 2023 wordt de oplevering van het casco van het gebouw verwacht, zodat de verschillende participanten het gebouw verder kunnen inrichten en in gebruik kunnen gaan nemen. Op de begane grond is er in dit MFC ruimte voor maatschappelijke functies zoals in ieder geval Bibliotheek FlevoMeer, Coloriet, De Meerpaal en ruimten die gebruikt kunnen worden door verenigingen. De Exploitatie van het MFC-gedeelte van dit object ligt bij De Meerpaal. Bovenop deze maatschappelijke functies (het 'MFC-gedeelte') worden 55 appartementen gebouwd in eigendom van OFW. De investering van dit MFC wordt gedaan door OFW met een

bijdrage van de gemeente Dronten. Afgesproken is dat vijf jaar na oplevering de gemeente Dronten het eigendom van het MFC-gedeelte overneemt.

Pakket O Gezonde leefstijl

Inhoud

We willen dat inwoners van de gemeente Dronten beter en langer voor zichzelf kunnen zorgen door een goede gezondheid. We voelen ons verantwoordelijk voor gezond leven en wonen in Dronten. Een goede gezondheid en maatschappelijke participatie stimuleren en versterken elkaar. Ook dragen beide bij aan het welbevinden van inwoners. Samen met onze maatschappelijke partners op het terrein van gezonde leefstijl gaan we coalities aan om samen activiteiten te organiseren of voorzieningen te realiseren die bijdragen aan een goede gezondheid van onze burgers.

Het pakket bevat ook het aanbod aan sportverenigingen en sportaccommodaties in de gemeente Dronten. De sport- en beweegmogelijkheden voor de inwoners zijn talrijk in Dronten. Binnen het pakket valt de exploitatie van de binnen- en buitensportaccommodaties, de zwembaden en stimulering van de sport.

Met het stimuleren van de sport streven we verschillende maatschappelijke doelen na. Voorbeelden zijn gezondheid, participatie en het tegengaan van overlast. De buurtsportcoaches vormen hierin een belangrijke schakel tussen de sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en scholen. Daarnaast draagt het organiseren van regionale of landelijke aansprekende sportevenementen bij aan de promotie van de gemeente Dronten.

Ontwikkelingen

COVID-19 heeft ons geleerd dat gezondheid en een gezonde leefstijl steeds belangrijker worden in onze samenleving. Een goede gezondheid is een voorwaarde voor het zelfstandig mee kunnen doen in de samenleving. Preventief investeren in gezondheid is investeren in betaalbare zorg. Hoe langer mensen gezond blijven, hoe langer ze zelfstandig kunnen functioneren en hoe minder er een beroep moet worden gedaan op dure zorg en hulpverlening.

Mensen zijn zich steeds meer bewust van het belang van een goede gezondheid en een gezonde leefstijl. De kosten voor zorg worden voor de maatschappij steeds hoger. Daarom is het van belang dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving. Sport is een belangrijk middel om dit doel te bereiken.

Voldoende en goed onderhouden sportaccommodaties zijn noodzakelijk voor het stimuleren van sporten en bewegen. De eisen die aan de accommodaties worden gesteld worden steeds hoger en het gebruik van de voorzieningen steeds intensiever.

Beleidsdoelen

1. We streven naar de gewenste maatschappelijke verandering (normaliseren, minder medicalisering, minder afhankelijkheid van de hulpverlening, meer steun vanuit het eigen netwerk);
2. Inwoners bewegen meer en zijn zich meer bewust van de gevaren van ongezonde voeding;
3. Een ruim aanbod aan sport- en beweegmogelijkheden voor de inwoners van Dronten;
4. Vitale sportverenigingen die een sportieve functie hebben en waar mogelijk ook in beperkte mate een maatschappelijke bijdrage kunnen leveren aan de samenleving.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Voor een belangrijk deel krijgen de beweeg- en sportactiviteiten van de afgelopen periode een vervolg. Bij veel activiteiten zijn de buurtsportcoaches en de JOGG-regisseur van de Meerpaal betrokken.

In 2023 gaan we ons vooral inzetten voor kwetsbare doelgroepen. Zo wordt in 2023 gestart met het project "Golden Sports", een beweegtraject voor ouderen. Daarnaast wordt gestart met de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI), een traject dat met

name is gericht om overgewicht bij jongeren tegen te gaan. Naast de buurtsportcoach zijn hierbij ook een diëtist, een GZ-psycholoog en een kindfysiotherapeut betrokken. Zoals het er nu voorstaat zal in het voorjaar van 2023 de beweegroute/trimbaan in Biddinghuizen worden geopend. De beweegroute is een route van 1,5 km door het dorpsbos in Biddinghuizen. Deze route is gericht op ouderen die nog goed ter been zijn en hun functies willen behouden en mensen die niet van sporten houden maar wel de noodzaak zien van regelmatig bewegen. De route staat aangegeven met borden met foto's en een duidelijke omschrijving van de oefening. Naast de beweegroute wordt er ook een Trimbaan gerealiseerd van 3,5 km door het dorpsbos in Biddinghuizen.

Structurele versterkingsmaatregelen

Multiprobleemgezinnen

Een doel is minder multiprobleemgezinnen in Dronten en de multiprobleemgezinnen die er zijn, optimaal te ondersteunen. Het gaat hierbij om gezinnen met meervoudige problematieken waarbij nagenoeg steeds vanuit meerdere wetten ondersteuning wordt geboden (Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Participatiewet). Hiertoe zetten we Regisseurs Complexe Regievoering in. Het effect is dat er continue passende hulpverlening geboden wordt vanuit de richtlijn *Eén gezin, één plan, één regisseur*. En dat er tevens een adequate verbinding is tussen sociaal domein en het domein van openbare orde en veiligheid.

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

Indicator	2019	2020	2021	2022	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners	Bron
% Niet-sporters	NB	53,40	NB	NB	50,60	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Omschrijving	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. Deze indicator wordt eens in de vier jaar gemeten.					

Eigen beleidsindicatoren themaplannen

Gezonde leefstijl					
Het aantal inwoners met verslavingsproblemen neemt af en meer inwoners zijn zich bewust van de gevaren van genotmiddelen					
% Inwoners dat alcohol drinkt					
	2019	2020	2021	2022	Bron
Jongeren dat aan bingedrinken deed	6,00		14,00		Gezondheidsmonitor GGD
Volwassenen die zware drinkers zijn in leeftijd 19-64 jaar	8,00				Gezondheidsmonitor GGD
Volwassenen die zware drinkers zijn in leeftijd 65+					Gezondheidsmonitor GGD

Inwoners zijn zich meer bewust van de risico's van ongezond eten

Aantal voorlichtingsbijeenkomsten en campagnes over gezonde leefstijl

	2019	2020	2021	2022	Bron
Aantal deelnemers	8.919,00	12.623,00	1.244,00		Meerpaal

Meer inwoners dragen bij aan hun eigen gezonde leefomgeving

Aantal maatregelen om sporten, bewegen en ontmoeten te bevorderen

	2019	2020	2021	2022	Bron
Aantal deelnemers		386,00	2.366,00		Meerpaal

Leefbaarheid en veiligheid

Meer inwonersparticipatie/ burgerinitiatieven in het sociaal domein

Aantal aanvragen bewonersbudget (Samen Actief)

	2019	2020	2021	2022	Bron
Aantal aanvragen	91,00	86,00	59,00		Samen Actief

Meer passende hulpverlening voor inwoners met verward en/of onbegrepen gedrag

Aantal inwoners (% van de bevolking) met ernstige psychiatrische aandoeningen (EPA)

	2019	2020	2021	2022	Bron
% Inwoners	1,09				EPA-Vektis

Aantal meldingen bij Meldpunt Vangnet en Advies waarvoor een traject is ingezet

	2019	2020	2021	2022	Bron
Aantal Meldingen	10,00	16,00	14,00		GGD

Aantal meldingen personen met verward gedrag bij politie (E33 meldingen)

	2019	2020	2021	2022	Bron
Aantal meldingen	162,00	216,00	196,00		GGD

Meer sociale cohesie in wijken

% Betrokkenheid in de buurt (lemonmeting)

	2019	2020	2021	2022	Bron
Biddinghuizen			6,20		Lemonmeting
Dronten			6,30		Lemonmeting
Swifterbant			6,10		Lemonmeting
Totaal gemiddeld			6,30		Lemonmeting

Minder huiselijk geweld en kindermishandeling

Aantal meldingen bij Veilig Thuis Flevoland (VTF)

	2019	2020	2021	2022	Bron
Aantal meldingen	199,00	274,00	274,00		Veilig Thuis Flevoland

Minder multiprobleemgezinnen

Aantal huishoudens met meerdere voorzieningen in Participatiewet, Wmo, Jeugd (per 1.000 huishoudens)

	2019	2020	2021	2022	Bron
Jeugd & Participatiewet	2,00	2,00	3,00		Waarstaatjegemeente.nl
Jeugd en Wmo	3,00	4,00	3,00		Waarstaatjegemeente.nl
Jeugd, Participatiewet & Wmo	1,00	1,00	1,00		Waarstaatjegemeente.nl
Participatiewet & Wmo	13,00	12,00	13,00		Waarstaatjegemeente.nl

Wat gaat dit kosten?

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten							
5J	(openlucht) recreatie	-535	-1.045	-660	-634	-634	-634
5K	Openbaar groen	-3.141	-3.572	-3.435	-3.415	-3.411	-3.411
5L	Leefbaarheid en veiligheid	-215	-319	-275	-275	-275	-275
5M1	Participatie - De Meerpaal	-5.242	-4.835	-4.876	-4.853	-4.830	-4.808
5M2	Participatie- Bibliotheek	-1.669	-1.704	-1.704	-1.704	-1.704	-1.704
5M5	Multifunctionele gebouwen	-890	-1.393	-1.064	-813	-810	-807
5O	Gezonde leefstijl	-3.726	-4.207	-3.410	-3.347	-3.335	-3.367
	Subtotaal Lasten	-15.416	-17.075	-15.424	-15.041	-14.999	-15.007
Baten							
5J	(openlucht) recreatie	30	26	26	26	26	26
5K	Openbaar groen	64	35	35	35	35	35
5L	Leefbaarheid en veiligheid	-	1	-	-	-	-
5M1	Participatie - De Meerpaal	-	-	-	-	-	-
5M2	Participatie- Bibliotheek	39	38	38	38	38	38
5M5	Multifunctionele gebouwen	-	75	77	77	77	77
5O	Gezonde leefstijl	1.117	1.913	1.141	1.056	1.056	1.056
	Subtotaal Baten	1.250	2.088	1.317	1.231	1.231	1.231
Saldo Lasten en Baten programma 5		-14.166	-14.987	-14.107	-13.810	-13.767	-13.775
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-897	-584	-59	-59	-59	-59
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	1.083	841	841	841	841	841
0.10	Saldo Reserves programma 5	185	257	782	782	782	782
Resultaat programma 5		-13.981	-14.730	-13.325	-13.028	-12.985	-12.993

Programma 6 Sociaal domein

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op verlening bijstand, activering & re-integratie, inkomensondersteuning voor minima, uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening, het programma jeugd, wijk- en buurtbeheer, inburgering, algemeen maatschappelijk werk, zorg, kinderopvang, en peuterspeelzaalwerk. Binnen dit programma vallen ook de nieuwe taken die verwijzen naar de Sturingsnotitie Themaplannen Sociaal domein 2019-2022 en de onderliggende op uitvoering gerichte themaplannen.

"In 2019 heeft de gemeente Dronten samen met maatschappelijk partners de strategie voor het sociaal domein (2019-2022) opgesteld samen met de bijbehorende financiële kaders. Deze bestaan uit structurele en incidentele middelen om de acties uit te voeren en de resultaten te behalen.

In 2021 zijn de doelstellingen en resultaten van 2019 tot 2021 geëvalueerd (zie raadsinformatiebrief 173137) en is vooruitgekeken naar de periode 2023 en verder met het oog op de toekomstige strategie voor het sociaal domein. Het inhoudelijke vervolg op de strategie en themaplannen sociaal domein komen in samenhang met de integrale visie tot stand. Het proces van het opstellen van de integrale visie is echter verlengd. Naar verwachting zal in 2024 de integrale visie worden opgeleverd en aangeboden ter besluitvorming aan de raad (zie raadsinformatiebrief 248600). Het langer voortzetten van het huidige beleid betekent ook dat er langer incidentele middelen nodig zijn voor de uitvoering. Een deel van de huidige activiteiten in het sociaal domein wordt gefinancierd met incidentele middelen. Die middelen zijn beschikbaar tot en met 2022. Daarom is een tijdelijk constructie nodig voor de financiering van deze activiteiten (zie raadsvoorstel 126895). De jaren 2023 en 2024 zijn overgangsjaren waarin het huidige beleid van het sociaal domein wordt verlengd en waarvoor dekking nodig is voor de benodigde incidentele middelen. De raad ontvangt hiervoor een separaat voorstel."

Wat willen we bereiken in 2023 en verder?

Autonome ontwikkelingen

Pakket L Leefbaarheid en veiligheid

Inhoud

Op basis van de huidige programmastructuur is wijk- en buurtbeheer onderdeel van pakket L van programma 6. De overige taken uit pakket L staan in programma 5. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar [programma 5](#).

Pakket M3 Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen

Inhoud

De opgave waar we in dit thema voor staan is het mogelijk maken dat iedereen meedoet aan de maatschappij. Dit kan via een betaalde werkplek, vrijwilligerswerk of op een andere voor onze inwoners zinvolle wijze. Want door mee te doen kunnen inwoners meer doen met en binnen eigen mogelijkheden.

We willen deze groep mensen blijvend kansen bieden op een werkplek die bij hun past. Het realiseren daarvan is vanuit sociaal-maatschappelijk oogpunt van groot belang, omdat het bevordert dat mensen in hun eigen levensonderhoud voorzien en zoveel mogelijk op eigen kracht deelnemen aan de samenleving.

Een ander onderdeel van dit themaplan is dat wij inwoners (financieel) willen ondersteunen die (tijdelijk) niet financieel zelfredzaam zijn. Met het doel dat zij weer grip krijgen op hun situatie, volwaardig kunnen meedoen aan de samenleving en uiteindelijk weer zelfredzaam worden. Dit raakt meer het themaplan zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden.

Ontwikkelingen

Uitvoeringsplan SUWI 2021

Het Regionaal Werkbedrijf Flevoland (RWF) is een actiegericht samenwerkingsverband van werknemers- en werkgeversorganisaties, ROC, VSO en Praktijkonderwijs, UWV en gemeenten in de arbeidsmarktregio Flevoland, inclusief Zeewolde.

Onder de noemer 'Flevoland Werkt!' wordt vanuit gemeenschappelijke vertrekpunten en een gedeeld gevoel van urgentie een strategische agenda met heldere doelen uitgevoerd om een brede bijdrage te leveren aan de realisatie van de inclusieve arbeidsmarkt in Flevoland. Een arbeidsmarkt waarin iedereen naar vermogen onbeperkt mee kan doen en niemand aan de kant staat.

Het gezamenlijke doel is om de samenwerking tussen gemeenten en UWV te vergroten en om vraag (vacatures) en aanbod (werkzoekenden) in de arbeidsmarktregio beter te matchen. Dat maakt de uitstroom van inwoners in de uitkering naar werk duurzamer.

Een uniform aanbod van de in te zetten diensten en instrumenten geeft meer duidelijkheid voor de werkgevers in de regio. Ook krijgt de (mis-)match tussen vraag van de werkgevers en het aanbod van werkzoekenden en de daarbij in te zetten scholingsmogelijkheden in de arbeidsmarktregio meer aandacht.

Harmonisatie regelingen en instrumenten vanuit de regio Flevoland, dit gekoppeld aan de economische regio Zwolle

De afdelingen economie, onderwijs en re-integratie trekken samen op om de regelingen in kaart te brengen en te zoeken naar overlap om zo de inwoner de best passende oplossing te kunnen bieden.

Regioplan laaggeletterdheid

De samenwerking met het voorveld en de coalitiepartijen en hun doorverwijsfunctie is daarin ook zeker belangrijk.

Plan van aanpak jeugdwerkloosheid voor jongeren tot 27 jaar vanuit RWF (regio Flevoland). Dit is een samenwerking tussen de scholen (MBO/VSO/PRO), UWV en gemeenten

1. Pilot 16-27 jaar

In de leeftijdsgroep jeugdigen en jongvolwassenen van 16 tot 27 jaar is een kleine groep die heeft te kampen heeft met een combinatie van één of meer van de volgende factoren: somberheid, een ongezonde leefstijl, problemen in de wijk, behoefte aan een maatje, problemen met scholing en/of werk en psychiatrische problemen. De pilot heeft als doel deze jongeren beter op weg te helpen.

2. Energiearmoede

We zetten in op huishoudens die als gevolg van de stijgende kosten van energie in financiële problemen komen. De stelpost armoedebeleid wordt hiervoor ingezet door middel van een aanvulling op de bijzondere bijstand. Als de stelpost niet volledig wordt ingezet voor energiearmoede wordt deze ingezet voor één of meer reservevoorstellen.

Beleidsdoelen

4. Meer inwoners met een uitkering op grond van de Participatiewet hebben betaald werk of doen op een andere wijze mee in de samenleving naar vermogen;
5. Meer jongeren die een uitkering op grond van de Participatiewet ontvangen, stromen uit naar school naar het maximaal mogelijke niveau, mits zij leerbaar zijn (afstemming met opgroeien en opvoeden);
6. Meer huishoudens met een minimuminkomen zijn in beeld en maken gebruik van voorzieningen (voor meer info zie format pakket N zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden);
7. Statushouders zijn in toenemende mate geïntegreerd (voor meer info zie format pakket M4 Participatie (statushouders)).

Pakket M4 Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders

Inhoud

We zijn op dit moment als gemeente verantwoordelijk voor de huisvesting (taakstelling vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid) en integratie van statushouders die een verblijfsvergunning ontvangen en zich in de gemeente Dronten gevestigd hebben. De integratie van statushouders pakken we in de gemeente Dronten zo passend mogelijk op. Dit betekent dat, in nauwe samenwerking en afstemming met ketenpartners en de statushouders, er een integraal samenhangend aanbod van dienstverlening wordt aangeboden gericht op inburgering. Inburgeringsplichtigen kunnen binnen een periode van drie jaar opgaan voor het inburgeringsexamen (op een zo'n hoog mogelijk Nederlands taalniveau B1), tegelijk doen zij aan (arbeids)participatie (minimaal 16 uur per week aan het werk) en integreren zij (volwaardig meedoen in de Drontense samenleving, bijvoorbeeld door deelname aan een sportvereniging of muziekvereniging).

Ontwikkelingen

Op 1 januari 2022 is de Wet inburgering 2021 in werking getreden waarbij gemeenten de regierol hebben gekregen. Hiermee is de gemeente verantwoordelijk geworden voor het bieden van een integraal samenhangend inburgeringsaanbod. Dit betekent dat de gemeente, naast de huisvesting van statushouders, verantwoordelijk is voor de uitvoering, monitoring en handhaving van de inburgeringstrajecten van alle inburgeringsplichtigen in de gemeente Dronten.

Het doel van de Wet inburgering 2021 is dat iedereen meedoet in de samenleving, bij voorkeur via betaald werk. In de wet is de inzet van de inburgeringsplichtigen, gemeente en (lokale) samenwerkingspartners hierop gericht. De wet kent hoge ambities, vergeleken met het oude inburgeringsstelsel. Participatie (betaald werk) wordt gezien als hoofddoel en het vereiste taalniveau wordt verhoogd van A2 naar B1.

Beleidsdoelen

1. We nemen het perspectief van de klant als uitgangspunt bij onze dienstverlening;
2. Statushouders zijn in toenemende mate geïntegreerd;
3. 80% van alle Drontense inburgeringsplichtigen heeft binnen een periode van 10 weken, vanaf de datum inschrijving gemeente, een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP);
4. 80% van alle Drontense inburgeringsplichtigen behaalt het inburgeringsexamen binnen de gestelde termijn van drie jaar;
5. 70% van alle Drontense inburgeringsplichtigen werkt binnen 1 jaar na datum inschrijving gemeente 'naar vermogen';
6. 80% van alle Drontense inburgeringsplichtige is binnen 18 maanden na datum inschrijving gemeente geïntegreerd in de Drontense samenleving.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

De volgende wettelijke activiteiten worden uitgevoerd:

- het afnemen van een brede intake. Tijdens deze intake brengt de gemeente de capaciteiten, persoonlijke situatie en leerbaarheid van de inburgeringsplichtige in kaart;
- het opstellen van het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP). Deze wordt opgesteld op basis van de informatie verkregen tijdens de brede intake;
- het volledige inburgeringsaanbod, bestaande uit drie wettelijk voorgeschreven leerroutes, voor statushouders, waaronder het contracteren van partijen voor taallessen, het participatieverklaringstraject en de Module Arbeidsmarkt en Participatie;
- een deel van het inburgeringsaanbod voor gezinsmigranten, waaronder het participatieverklaringstraject;
- het monitoren van de voortgang van de inburgering voor alle inburgeringsplichtigen;
- de maatschappelijke begeleiding van statushouders;

- het financieel ontzorgen van statushouders.

Pakket N Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden

Inhoud

De opgave waar we in dit pakket voor staan is het mogelijk maken van een inclusieve samenleving waarin iedereen meedoet. Inwoners met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen worden zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving ondersteund in de zelfredzaamheid, participatie en de eigen mogelijkheden. We doen samen met de inwoners onderzoek naar de eigen mogelijkheden, mogelijkheden in het eigen netwerk, voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn en maatwerkvoorzieningen. Onder maatwerkvoorzieningen verstaan wij begeleiding, dagbesteding, huishoudelijke ondersteuning, woningaanpassingen, hulpmiddelen en vervoersvoorzieningen. We proberen met preventieve maatregelen en vroegsignalering eerder hulp te kunnen bieden aan inwoners. Dit doen wij om de gezondheid van onze inwoners te bevorderen, de vraag naar maatwerkvoorzieningen te verminderen en de hoge zorgkosten waar mogelijk te doen verminderen. Belangrijke thema's waar wij ons binnen het maatschappelijk voorveld op richten zijn: bestrijden van eenzaamheid, voorkomen van schuldproblematiek, ondersteunen van mantelzorgers, bevorderen van langer zelfstandig wonen bij ouderen.

Ontwikkelingen

- Flevoland krijgt de komende jaren te maken met een dubbele vergrijzing. De verwachting is dat de druk op de gezondheidszorg de komende jaren flink gaat toenemen en er meer ondersteuning nodig zal zijn vanuit het maatschappelijk voorveld om inwoners te kunnen ondersteunen op tal van leefgebieden. Vanwege het tekort aan woningen, druk op gezondheidszorg en huisartsen is de verwachting dat de druk op vrijwilligers en mantelzorgers zal gaan toenemen;
- Door het abonnementstarief bij de Wmo is het aantal aanvragen gestegen vanwege de lagere kosten voor inwoners. Deze toestroom zal blijven en de gemeente wordt niet voldoende gecompenseerd door het Rijk;
- Door eenzaamheid nemen gezondheidsklachten van inwoners toe. Hierdoor stijgt het aantal aanvragen voor maatwerkvoorzieningen. Eenzaamheid is een onderwerp waar, net als landelijk het geval is, ook veel aandacht voor is en waar interventies vanuit het voorveld op ingezet worden (lokale coalitie tegen eenzaamheid ZamenEen);
- In de gehele gemeente blijft het aanbod van vrijwilligers een belangrijk aandachtspunt om in te kunnen spelen op de vragen voor begeleiding en ondersteuning;
- In oktober 2019 zijn we gestart met uitvoering van het project Vroegsignalering van schulden. Deze zorgplicht is vastgelegd in de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs). Daarnaast heeft de gemeente de verplichting om elk signaal vroegsignalering op te pakken. Dit wordt in samenwerking met MDF en ZLF (voor zelfstandigen) uitgevoerd;
- Ook is aandacht voor de verdere uitwerking van het actieplan 'Brede Schuldenaanpak';
- Tevens heeft de gemeente een rol gekregen bij de ondersteuning en uitvoering van inwoners die slachtoffer zijn van de Kinderopvangtoeslagenaffaire. Aan deze groep wordt extra (juridische) dienstverlening geboden;
- Als gemeente blijven we coalities faciliteren om inwoners zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen. Hiervoor zijn wij met de partijen in het voorveld in gesprek om bepaalde thema's die spelen in Dronten, zoals eenzaamheid en armoede, breed te agenderen in de vorm van kennis- en informatiebijeenkomsten (thematische leerkringen).
- Inwoners met een inkomen tot 120% van het minimumloon hebben recht op compensatie, armoede- en minimaregelingen. Veel inwoners ondervinden momenteel de gevolgen van de hoge energiekosten, zogenaamde energiearmoede, en de hoge inflatie. Het is moeilijk te voorspellen hoe de

energiearmoede verder ontwikkelt, omdat de prijzen van gas en de internationale situatie onstabiel zijn. Reden voor de gemeente Dronten om extra alert te zijn op deze ontwikkeling en de ondersteuning eventueel te herijken.

Beleidsdoelen

1. We stimuleren inwoners deel te nemen aan de maatschappij, bijvoorbeeld door (vrijwilligers) werk, dagbesteding en vervoersvoorzieningen waardoor inwoners mee kunnen blijven doen;
2. Het (gemeentelijk) ondersteuningsaanbod, specifiek het ondersteuningsaanbod vanuit het voorveld, willen wij nog beter voor het voetlicht brengen door proactief inwoners hierover te informeren, via de gemeentelijke website, gemeentelijke pagina van 'De Drontenaar' en organisaties en instellingen;
3. We zien dat de druk op de mantelzorgers toeneemt. Het is belangrijk om een goed aanbod voor mantelzorgers te creëren, zodat zij zich gezien en ondersteund voelen en minder belast worden;
4. Minder inwoners met financiële problemen;
5. Ondanks dat het aantal vrijwilligers in Dronten op een goed niveau zit, blijft het noodzakelijk om hier aandacht voor te blijven vragen;
6. Meer huishoudens met een minimuminkomen zijn in beeld en maken gebruik van voorzieningen (vroegsignalering en een warme overdracht).
7. We zetten ons actief in tegen eenzaamheid, door o.a. de coalitie Tegen Eenzaamheid en MeerSamen-ZamenEen.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Start nieuwe contracten Wmo

In 2022 is de aanbesteding voor de lokale Wmo voorzieningen afgerond. Dit betrof individuele begeleiding, dagbesteding en hulp in het huishouden. De aanbesteding is gezamenlijk opgepakt met Jeugdhulp en Participatiewet. Vanaf 2023 gaan de nieuwe contracten in.

Vanaf 2023 wordt een nieuwe rol 'Regisseur' geïntroduceerd binnen het team van de gidsen Wmo, Jeugdhulp en Participatiewet. De regisseur kan worden ingezet bij meervoudige complexe problematiek en fungeert als eerste aanspreekpunt voor inwoners en procesbegeleider. Bij meervoudig complexe problematiek hebben inwoners met veel hulpverleners en gidsen te maken. Een regisseur is het 'vaste gezicht' voor een inwoner en zorgt dat de zorg van inwoner/gezin op elkaar is afgestemd.

Toeslagenaffaire

In 2023 wordt de dienstverlening aan inwoners die slachtoffer zijn van de Toeslagenaffaire gecontinueerd. tevens wordt aan deze groep, indien nodig, extra juridische hulp aangeboden door de sociaal raadslieden van Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (MDF).

Preventieve dienstverlening

De gemeente Dronten heeft de afgelopen jaren actief ingezet op dienstverlening van lokale ketenpartners in het voorveld. Van curatieve naar preventieve dienstverlening. Onder preventie verstaan we interventies die eraan bijdragen dat ondersteuningsvragen zoveel als mogelijk voorkomen of uitgesteld worden, zodat een beroep op – dure – professionele ondersteuning zo (lang) mogelijk wordt voorkomen. Preventie draagt bij aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare groepen en het versterken en bevorderen van de sociale samenhang en veiligheid in kwetsbare wijken. Naast bovenstaande strategie vanuit de gemeente verenigen ook inwoners zich en geven zijn aan (gevraagd en ongevraagd) actief mee te willen denken aan oplossingen voor sociale thema's. Voorbeelden van organisaties zijn 'Burgers in de knel', MeerSamen-ZamenEen, Stichting Langs de zijlijn, etc. Om het geheel meer te laten zijn dan de som der delen, om dubbelingen in de dienstverlening zoveel mogelijk te voorkomen en de dienstverlening beter te laten aansluiten op de vraag is het belangrijk dat lokale organisaties en instellingen elkaar ontmoeten en bekend zijn met het aanbod van elkaar.

Om dit proces van een 'learning community' op gang te brengen worden de leerkringen die in 2022 zijn gestart ook in 2023 gecontinueerd.

In 2023 start de GGD Flevoland met het 'Opgave en Uitvoeringsplan' wat integraal deel uitmaakt van het 'Meerjarenbeleidsplan 2023-2029' van GGD Flevoland. De komende jaren wordt er actief ingezet op de volgende thema's: Van ziekte naar gezondheid, Fysieke en sociale leefomgeving, Gezonde leefstijl, Gezond ouder worden, Gezond opgroeien en opvoeden, Infectieziekten, Zorg en veiligheid en Lokaal maatwerk en advies. Het Opgaven- en uitvoeringsplan van de GGD Flevoland is in lijn met de huidige themaplannen van de gemeente Dronten waarvan de looptijd is verlengd tot 2024.

Pakket O Gezonde leefstijl

Inhoud

Op basis van de huidige programmastructuur is de Algemene voorziening Jeugd onderdeel van pakket O in programma 6. De overige taken uit pakket O staan in programma 5. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar [programma 5](#).

Pakket P Opgroeien en Opvoeden

Inhoud

Op basis van de huidige programmastructuur is een achttal taken (Toezicht en handhaving kinderopvang, Kinderdagverblijf Buitengoed, Toegang Werkwijze en Preventie Jeugd, Centrum voor Jeugd en Gezin, Ondersteuning Jeugd (PGB), Ondersteuning Jeugd (ZIN), Hulp Jeugd en Hulp in het kader van Veiligheid) onderdeel van pakket P in programma 6. De overige taken uit pakket P staan in programma 4. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar [programma 4](#).

Structurele versterkingsmaatregelen

Participatie

Doel is dat inwoners meedoen aan de maatschappij door een betaalde werkplek, vrijwilligerswerk of op een andere voor inwoners zinvolle wijze. Zodat zij echt meedoen met en binnen hun mogelijkheden op dat moment, met als doel uiteindelijk hen kansen bieden op een betaalde werkplek. Dit versterken we door extra inzet via Participatiegidsen. Het effect is dat meer mensen op eigen kracht kunnen deelnemen aan de maatschappij.

Daarnaast zien we dat er steeds meer sprake is van multiproblematiek. Met behulp van de Participatiegidsen wordt er een goede basis gelegd om stabiliteit te creëren zodat er langdurige uitstroom gerealiseerd kan worden.

Ook is vanuit de wet SUWI en het RWF een duidelijke opdracht gegeven om meer personele inzet te leveren om de regionale vraagstukken te kunnen beantwoorden en onderdeel te zijn van de diverse projectgroepen.

Wij vinden het belangrijk om echt zicht te hebben op de inwoners van Dronten die recht hebben op een Participatiewet uitkering. Tegen welke obstakels lopen ze aan en zijn er financiële problemen waardoor er geen ruimte is om aan werk te denken. Doormiddel van structurele gesprekken met de inkomensconsulent willen wij meer zicht op ons bestand zodat wij actief kunnen schakelen met diverse interne dan wel externe betrokken partijen. Denk hierbij aan vroeg signalering van de armoede. Dit willen wij extra toegankelijk en laagdrempelig maken door uitbreiding van de balie sociaal domein.

WMO

Een doel is om Wmo-maatwerkvoorzieningen te leveren aan inwoners. Vanwege dubbele vergrijzing, abonnementstarief en toenemende druk op mantelzorgers versterken we de capaciteit onder de Wmo-gidsen. Effect is dat inwoners verzekerd blijven snel en binnen wettelijke termijnen geholpen worden bij hun ondersteuningsvragen.

Team Samenleving

Het team Samenleving heeft behoefte aan de versteviging van de strategische slagkracht. Gezien alle ontwikkelingen en de geplande schaalsprong is het essentieel om

wel over deze kracht te beschikken, willen we als gemeente onze ambities kunnen realiseren.

Applicatiebeheer

Op de langere termijn zien we besparings-/efficiencymogelijkheden binnen de uitvoerende en registrerende functies binnen het sociaal domein vanwege verdere automatisering/robotisering. Daar staat echter tegenover dat we vanwege de schaa sprong ook meer taken en voorzieningen (= workload) gaan krijgen die juist om extra capaciteit vragen. Hoe dit zich tot elkaar verhoudt kunnen we nu nog niet zeggen. De kost gaat in ieder geval voor de baat uit. En juist bij applicatiebeheer zit die kost (de kosten hebben namelijk veelal te maken met extra inzet op automatisering). Puntsgewijs zijn de meest relevante ontwikkelingen die voor extra werkdruk bij applicatiebeheer zorgen:

- Robotisering (= het verder automatiseren van werkprocessen)
- Monitoring (= meer datagedreven werken)
- Steeds meer taken die van het Rijk naar de gemeenten gaan of bij de gemeente worden belegd. Dat gaat jaarlijks om verschillende zaken, maar we zien een duidelijke trend dat het steeds meer wordt. Momenteel gaat het bijvoorbeeld om: de nieuwe wet Inburgering, de uitkering energietoeslag, de toeslagenaffaire, de effecten corona (Tonk-regeling), de toestroom van Oekraïense vluchtelingen etc.
- Toenemende krapte op de arbeidsmarkt waardoor er veel personele wisselingen binnen het sociaal domein zijn, waardoor applicatiebeheer meer (nieuwe) medewerkers moet faciliteren en systemen inregelen.

Juridisch Kwaliteitsmedewerker (JKM)

De druk op JKM neemt steeds verder toe. Het aantal regelingen en voorzieningen neemt toe en daarmee ook de werkdruk bij JKM. Die houdt zich immers bezig met de kwaliteit van de inrichting en uitvoering van werkprocessen. Vanwege de werkdruk komt de kwaliteit(toets) steeds verder onder druk te staan. Dit is onwenselijk. Ontwikkelingen die voor een hoge werkdruk zorgen en naar verwachting zullen aanhouden zijn:

- Robotisering (= het verder automatiseren van werkprocessen)
- Steeds meer taken die van het Rijk naar de gemeenten gaan of bij de gemeente worden belegd. Dat gaat jaarlijks om verschillende zaken, maar we zien een duidelijke trend dat het steeds meer wordt. Momenteel gaat het bijvoorbeeld om: de nieuwe wet Inburgering, de uitkering energietoeslag, de toeslagenaffaire, de effecten corona (Tonk-regeling), de toestroom van Oekraïense vluchtelingen etc.
- Toenemende krapte op de arbeidsmarkt waardoor er veel personele wisselingen binnen het sociaal domein zijn, waardoor JKM meer moet controleren en (nieuwe) medewerkers inwerken/faciliteren.

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

Indicator	2019	2020	2021	2022	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners	Bron
% Jongeren met delict voor rechter	1,00	1,00	NB	NB	1,00	CBS Jeugd
Omschrijving	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.					
% Jongeren met jeugdbescherming	1,50	1,50	1,50	NB	1,30	CBS - Jeugd
Omschrijving	Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.					
% Jongeren met jeugdhulp	10,90	10,30	12,60	NB	13,10	CBS - Jeugd
Omschrijving	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.					
% Jongeren met jeugdreclassering	0,20	0,30	0,20	NB	NB	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
Omschrijving	Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.					
% Kinderen in uitkeringsgezin	4,00	4,00	NB	NB	4,00	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
Omschrijving	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.					
% Netto arbeidsparticipatie	70,70	71,10	NB	NB	68,90	CBS - Arbeidsdeelname
Omschrijving	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.					
% Werkloze jongeren	1,00	1,00	NB	NB	2,00	CBS Jeugd
Omschrijving	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.					
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 64 jaar	653,50	652,10	647,50	NB	706,40	LISA
Omschrijving	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.					
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners	620,00	550,00	550,00	NB	686,00	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
Omschrijving	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.					
Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners	303,40	210,00	NB	NB	197,50	CBS - Participatiewet
Omschrijving	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.					
Personen met een bijstandsuitkering	263,90	319,20	277,90	NB	277,10	CBS - Participatiewet
Omschrijving	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.					

Eigen beleidsindicatoren themaplannen

Participatie

Meer huishoudens met een minimuminkomen zijn in beeld en maken gebruik van voorzieningen

Gebruik van de toegankelijkheidsbijdrage (Pas van Dronten) neemt in de periode 2017-2022 toe met 10% (t.o.v. de nulmeting)

	2019	2020	2021	2022	Bron
Aantal kinderen < 12 jaar	213,00	206,00	212,00	217,00	Intern, gemeente
Aantal kinderen 12-18 jaar	271,00	265,00	175,00	179,00	Intern, gemeente
Aantal Volwassenen	922,00	981,00	908,00		Intern, gemeente
Totaal aantal personen	1.406,00	1.452,00	1.295,00		Intern, gemeente

Meer inwoners met een uitkering op grond van de Participatiewet hebben betaald werk of doen op een andere wijze mee in de samenleving naar vermogen

Aantal inwoners instroom en aantal inwoners uitstroom

	2019	2020	2021	2022	Bron
Instroom	174,00	160,00	169,00	171,00	Intern, gemeente
Uitstroom	191,00	204,00	149,00	142,00	Intern, gemeente

Meer jongeren die een uitkering op grond van de Participatiewet ontvangen, stromen uit naar school mits zij leerbaar zijn (afstemmen met Opgroeien en Opvoeden)

% jongeren dat uitstroomt naar school

	2019	2020	2021	2022	Bron
Uitstroom naar school	12,00	7,00	5,00	5,00	Intern, gemeente

Minder laaggeletterdheid

% laaggeletterdheid 15-65 jaar

	2019	2020	2021	2022	Bron
laaggeletterden		7,00	7,00		Stichting lezen en schrijven

Statushouders zijn in toenemende mate geïntegreerd

Uitstroom aantal statushouders naar werk

	2019	2020	2021	2022	Bron
Uitgestroomd naar werk		16,00			Intern, gemeente

Inwoners krijgen de hulp die nodig is

Aantal inwoners met beschikking maatwerk voorziening Wmo

	2019	2020	2021	2022	Bron
Aantal inwoners met een maatwerkarrangement per 1.000 huishoudens	106,00	117,00	109,00		Waarstaatjegemeente.nl

Minder inwoners met financiële problemen

% Volwassenen heeft enige of grote moeite met rondkomen

	2019	2020	2021	2022	Bron
Volwassenen		17,00			Buurtmonitor volwassenen

Wat gaat dit kosten?

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten							
6L	Leefbaarheid en veiligheid	-54	-62	-62	-62	-62	-62
6M3	Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen	-18.310	-18.406	-16.668	-16.564	-16.564	-16.565
6M4	Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders	-236	-2.794	-591	-591	-591	-594
6N	Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden	-12.659	-13.138	-13.247	-13.187	-12.682	-12.682
6O	Gezonde leefstijl	-105	-87	-59	-29	-29	-29
6P	Opgroeien en opvoeden	-14.210	-14.310	-13.830	-13.830	-13.432	-13.432
	Subtotaal Lasten	-45.574	-48.797	-44.456	-44.262	-43.360	-43.363
Baten							
6M3	Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen	12.445	10.153	10.153	10.153	10.153	10.153
6M4	Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders	2	2.282	258	258	258	258
6N	Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden	860	254	254	254	401	404
6O	Gezonde leefstijl	50	-	-	-	-	-
6P	Opgroeien en opvoeden	38	17	17	17	17	17
	Subtotaal Baten	13.394	12.707	10.683	10.683	10.830	10.832
	Saldo Lasten en Baten programma 6	-32.179	-36.090	-33.774	-33.580	-32.530	-32.531
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-3.892	-	-	-	-	-
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	177	441	640	555	-	-
0.10	Saldo Reserves programma 6	-3.715	441	640	555	-	-
	Resultaat programma 6	-35.895	-35.649	-33.134	-33.025	-32.530	-32.531

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op Centra Jeugd en Gezin (exclusief jeugd maatwerkdeel Wmo is programma 6), gezondheidszorg, milieu, integrale handhaving en vergunningverlening, afvalverzameling en reiniging, water en riolering alsmede de gemeentelijke begraafplaats.

Wat willen we bereiken in 2023 en verder?

Autonome ontwikkelingen

Pakket O Gezonde leefstijl

Inhoud

Op basis van de huidige programmastructuur is de GGD voor Flevoland onderdeel van pakket O in programma 7. De overige taken uit pakket O staan in programma 5. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar [programma 5](#).

Pakket Q Gemeentelijke basisvoorzieningen

Inhoud

Het pakket gemeentelijke basisvoorzieningen bestaat uit de zorg voor de riolering, de vuilophaal, -verwerking en -afvoer en de exploitatie van de begraafplaats. Het gaat om wettelijke taken die door een gemeente uitgevoerd moeten worden.

De zorg voor de riolering gaat om het aanleggen, in stand houden en onderhouden van het rioleringsstelsel, waarmee de opvang en afvoer van het huishoudelijk en bedrijfsvuilwater en hemelwater wordt geregeld.

De vuilophaal, -verwerking en -afvoer gaat over het ophalen en verwerken van het huishoudelijk afval en het exploiteren van de milieustraat. Met deze beide thema's streven we een schone, milieuveilige en gezonde leefomgeving na. Door een heffing brengen we beide in rekening bij de inwoners. Groei van areaal (woningbouw) betekent ook een toename van exploitatiekosten.

De exploitatie van de begraafplaats gaat over het hebben en onderhouden van een algemene begraafplaats voor alle inwoners. Dit betreft het verzorgen van begrafenissen, het ruimen van graven en het beheren en onderhouden van de begraafplaats.

Ontwikkelingen

In de komende jaren wordt het opvangen van piekbuien een steeds groter aandachtspunt bij de riolering. De weersomstandigheden worden extremer. Daarom adviseren we de opvang en afvoer van hemelwater daarop aan te passen. Daarnaast komt de vervanging van rioolstelsels aan de orde omdat Dronten ouder wordt. Hiervoor is een voorziening beschikbaar.

De wereld van afval is volop in beweging. Op wereldschaal zijn er vele ontwikkelingen die elkaar in snel tempo opvolgen. Afval wordt steeds meer een grondstof. De ontwikkeling van een nieuw grondstoffenbeleidsplan geeft hier invulling en antwoorden op. Landelijk zijn hierover duidelijke ambities geformuleerd en via het Grondstoffenbeleidsplan geven we hier voor de gemeente Dronten invulling aan.

Begraven, cremieren en de recente ontwikkeling van resomeren is van alle tijden en zal altijd blijven. De vraag naar nieuwe vormen van het verwerken en plaatsen van stoffelijke resten op de begraafplaats neemt de laatste jaren toe. Dit ontwikkelt zich de komende jaren verder door.

Beleidsdoelen

1. We streven naar een optimaal niveau van de basisvoorzieningen tegen een zo laag mogelijke lokale lastendruk voor afval en riolering;
2. We streven naar een groene nette rustgevende begraafplaats waar nabestaanden hun dierbaren op waardige wijze kunnen herdenken.

Pakket R (Milieu)omgevingsveiligheid

Inhoud

De OFGV is een regionale uitvoeringsorganisatie rond het milieu. Dit geldt voor groene wetten, geluid, bodemsanering, luchtvaart, vuurwerk, toezicht op zwembad, Wabo en het omgevingsrecht. De OFGV voert voor de gemeente Dronten in 2023 de overgedragen (milieu)taken uit conform het Uitvoeringsprogramma 2023 OFGV.

Met het Uitvoeringsprogramma Klimaatbeleidsplan werken we via verschillende maatregelen aan de bewustwording van inwoners, ondersteuning van energieloketten in de dorpen, stimulering van energiesamenwerkingsverbanden, verstrekken van duurzaamheidsleningen, ondersteunen van innovaties voor de energietransitie en klimaatadaptatie.

Naast deze maatregelen werken we aan het Uitvoeringsprogramma Transitievisie Nieuwe Warmte (Dronten aardgasvrij per 2050).

Ontwikkelingen

De Wet geluidshinder, Wet milieubeheer en ook de Wet Bodembescherming gaan op in de Omgevingswet. De gevolgen die dit heeft voor enkele milieuthema's wordt onderstaand bij de activiteiten beschreven.

Windplannen en zonneprojecten worden aangelegd. Nieuwe zonneprojecten zijn onder andere RWS A6, IJsseloog en Prorail. Maar de grootste ontwikkeling is het (mede) uitvoering geven aan het aardgasloos maken (conform Klimaatakkoord) van alle woningen in Dronten. Het Rijk heeft middelen gereserveerd voor het Klimaatakkoord.

Beleidsdoelen

1. We geven de energietransitie van energieopwekking en/of energiegebruik vorm via burgerparticipatie;
2. We streven naar een betere balans tussen doelstellingen voor duurzame energie, economisch rendement, landschappelijke kwaliteit en maatschappelijk draagvlak;
3. Naast wind zetten we in op andere vormen van duurzame energieopwekking en energiebesparing;
4. We willen inspelen op de klimaatadaptatie;
5. Bij aanschaf van producten houden we rekening met de principes van de circulaire economie.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

1. De maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma Transitievisie Nieuwe Warmte;
2. Het bijdragen aan het RES 2.0 proces in de regio Flevoland;
3. Het uitvoering geven van de 2^e tranche Structuurvisie Zon-Flevoland;
4. Invulling geven toezicht en handhaving op de verplichte energiebesparingsmaatregelen en informatieplicht bij bedrijven.

Energietransitie

Binnen de energietransitie spelen bedrijven een actieve en cruciale rol. Bedrijven en instellingen zijn wettelijk verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen (energiebesparingsplicht) en daarnaast te voldoen aan de 'informatieplicht' energiebesparing. De gemeente draagt als bevoegd gezag de verantwoordelijkheid voor toezicht en handhaving en laten deze taken uitvoeren door de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (hierna OFGV).

Regionaal toezichtstrategie energiebesparingsplicht

In Flevoland is een uniforme aanpak het uitgangspunt en daarom werken de zes Flevolandse gemeenten, Provincie Flevoland en OFGV gezamenlijk aan een nalevingsstrategie om invulling te geven aan het toezicht op de energiebesparings- en informatieplicht en de afspraken uit het RES. Daarbij is naast toezicht het vergroten van bewustwording en inzichten bij de ondernemers een belangrijk instrument die de regio Flevoland wil inzetten. Een en ander wordt ook uitgewerkt in een communicatiestrategie.

Stimulerend toezicht

Daarbij wordt rekening gehouden met een bepaald maatwerk per bedrijf en zullen wij investeren in "Stimulerend toezicht". Dat betreft een innovatieve handhavingsstrategie van de OFGV waarbij gebruik wordt gemaakt van een energiebeheersysteem, data-uitwisseling en een app. Deze geven de ondernemer inzicht in zijn energieverbruik én in de maatregelen die genomen moeten worden om energie te besparen. Met behulp van de nalevingsstrategie wordt in 2023 middels meerwerkopdracht(en) afspraken met de OFGV gemaakt voor de (projectmatige) start van het toezicht op de energiebesparingsplicht en de informatieplicht.

Decentralisatie bodemtaken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden alle gemeenten bevoegd gezag voor de kwaliteit van bodem en ondergrond. Bij de invoering van de Omgevingswet dragen provincies de gedecentraliseerde bodemtaken en bevoegdheden over aan gemeenten. Dit zijn complexe taken waar specialistische bodemkennis voor nodig is. De OFGV voert deze taken momenteel uit voor de provincie. Het ligt voor de hand dat de gemeenten deze taken bij de OFGV laten liggen waardoor deze verandering naar verwachting alleen tot verschuiving in de financiering leidt.

Financiering nieuwe bodemtaken

Dit betekent dat deze nieuwe taken door gemeenten bij de OFGV worden ingebracht en deze aanvullend worden gefinancierd. Er is nog geen duidelijkheid over de financiële middelen die het Rijk voor deze gedecentraliseerde bodemtaken aan de gemeenten ter beschikking stelt. Voor de verdeling van de kosten voor de decentralisatie bodemtaken heeft het Algemeen Bestuur van de OFGV een principeafpraak gemaakt dat de rijksbijdrage die voor deze gedecentraliseerde bodemtaken worden toegevoegd aan het gemeentefonds in zijn geheel wordt overgedragen aan de OFGV.

Omgevingsveiligheid

Op het gebied van Omgevingsveiligheid wijzigt veel onder de Omgevingswet. Daarbij komen er ook 'nieuwe' externe veiligheidstaken bij zoals het overgaan van het RRG (Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen) naar het REV (Register Externe Veiligheid). Deze vragen veel extra inzet bij gemeenten en de Omgevingsdienst. Vanwege de complexiteit is het lastig om op voorhand een reële inschatting te maken van zowel de tijdelijke als de structurele werklast en welke gevolgen dat uiteindelijk heeft voor de financiering. Daar wordt door een regionale werkgroep samen met de OFGV verder onderzoek naar gedaan. Bovendien vindt er ondersteuning plaats door de betrokken ministeries en Omgevingsdienst.nl.

Financiering

De financiering van deze overgangssituatie is (nog) niet geregeld. Ondanks een bescheiden subsidie vanuit het Rijk zijn naar verwachting de huidige financieringsafspraken met de OFGV ontoereikend. Conclusie is dat met betrekking omgevingsveiligheid aanpassingen plaats gaan vinden van het OFGV-takenpakket en de financiering daarvan. Nieuwe afspraken met de OFGV en de Veiligheidsregio zijn daarvoor nodig.

IOV-gelden

Ten behoeve van de vereiste uitvoering van een aantal essentiële taken met betrekking omgevingsveiligheid overwegen wij om ook in 2023 en 2024 € 11.000 (IOV-gelden) met bestemming 'versterken van de omgevingsveiligheidsdiensten' in het geheel aan de OFGV toe te kennen.

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

Indicator	2019	2020	2021	2022	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners	Bron
Hernieuwbare elektriciteit in %	161,80	170,40	NB	NB	NB	Klimaatmonitor-Rijkswaterstaat
Omschrijving	Hernieuwbare elektriciteit					
Omvang huishoudelijk restafval in kg per inwoner	120,00	140,00	NB	NB	137,00	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
Omschrijving	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.					

Wat gaat dit kosten?

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	Lasten						
7O	Gezonde leefstijl	-1.300	-1.062	-1.049	-1.065	-1.081	-1.098
7Q	Gemeentelijke basisvoorzieningen	-7.159	-7.463	-8.389	-8.501	-8.464	-8.538
7R	(Milieu)omgevingsveiligheid	-2.313	-2.081	-2.058	-1.357	-1.374	-1.403
	Subtotaal Lasten	-10.772	-10.606	-11.496	-10.924	-10.920	-11.039
	Baten						
7O	Gezonde leefstijl	205	-	-	-	-	-
7Q	Gemeentelijke basisvoorzieningen	9.020	9.839	10.338	10.375	10.413	10.450
7R	(Milieu)omgevingsveiligheid	4.765	4	4	4	4	4
	Subtotaal Baten	13.990	9.843	10.341	10.379	10.416	10.454
	Saldo Lasten en Baten programma 7	3.218	-763	-1.155	-545	-503	-585
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-138	-	-	-	-	-
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	66	-	-	-	-	-
0.10	Saldo Reserves programma 7	-72	-	-	-	-	-
	Resultaat programma 7	3.146	-763	-1.155	-545	-503	-585

Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op de ruimtelijke ordening (ontwikkelingsvisie, bestemmingsplannen, welstandstoezicht en handhaving) en volkshuisvesting (woningbouw nieuw en bestaand, woonwagencentrum) en bouwgrondexploitaties.

Wat willen we bereiken in 2023 en verder?

Autonome ontwikkelingen

Pakket S Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet

Inhoud

In de huidige praktijk gaat dit pakket over het voldoen aan de Wet ruimtelijke ordening (onder andere structuurvisie, (actualisatie) bestemmingsplannen, planschade). Daarnaast besteden we ook budget aan de inhuur voor advies op de omgevingsaspecten: archeologie en ecologie. Op deze wijze werken we aan de ruimtelijke kwaliteit van Dronten.

Volgens de huidige planning treedt de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking. Deze wet vraagt van gemeenten om te zorgen voor een goede, veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Het begrip "fysieke leefomgeving" dat in de Omgevingswet centraal staat, is veel breder dan het huidige begrip "goede ruimtelijke ordening". Van de gemeente wordt verwacht dat zij beslissingen over de fysieke leefomgeving integraal afweegt. Participatie is daarbij zeer belangrijk. Dit vraagt van de gemeente een andere manier van werken.

Ontwikkelingen

Binnen drie jaar na inwerkingtreding van de wet moet een omgevingsvisie zijn vastgesteld. Voor Dronten ligt de planning op medio/eind 2024. In Dronten wordt de omgevingsvisie onderdeel van de bredere 'integrale visie op de leefomgeving' waar ook het sociaal domein in op gaat. Daarmee willen we integraal werken verder stimuleren. Alle gemeenten hebben bij inwerkingtreding van de Omgevingswet een omgevingsplan van rechtswege met daarin bijvoorbeeld de huidige, geldende bestemmingsplannen, beheersverordeningen en de bruidsschat (rijksregels die vanaf de Omgevingswet naar gemeenten worden gedecentraliseerd). De gemeente moet vóór 1 januari 2030 voorzien zijn van één definitief omgevingsplan. In het omgevingsplan staan alle regels over de fysieke leefomgeving voor het totale grondgebied van Dronten. We pakken deze enorme klus gebiedsgericht aan en we starten met het opstellen van een omgevingsplan voor het gebied bedrijventerreinen.

Beleidsdoelen

De gemeente Dronten streeft een gezond en vitaal leef- en woonklimaat na.

1. Correcte en tijdige implementatie van de Omgevingswet conform de door u vastgestelde Leidende principes:
 - Draagkracht samenleving;
 - Ruimte geven;
 - Verantwoordelijkheid;
 - Vernieuwend;
 - Vertrouwen,
2. Implementatie van de Omgevingswet volgens de vier verbeterdoelen van de wetgever:
 - Inzichtelijk omgevingsrecht;
 - Leefomgeving centraal;
 - Ruimte voor lokaal maatwerk;
 - Snellere besluitvorming,

3. De Wro is het huidige integrale toetsingskader voor ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijke ontwikkelingen; we oefenen nu al zoveel mogelijk met de uitgangspunten en manier van werken die de Omgevingswet van ons vraagt.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

In 2022 hebben we een start gemaakt met het opzetten van een loket met een triagefunctie voor de omgevingsinitiatieven en -aanvragen. Deze één loket-gedachte werken we in 2023 verder uit, om zo de inwoners en bedrijven van dienst te zijn en initiatieven en aanvragen te begeleiden. Daarbij gaan we frontoffice en backoffice van elkaar scheiden om de (veranderende) rollen en functies adequaat in te bedden in de organisatie. Ook gaan we nauw samenwerken met het KCC. Het streven is dat de medewerkers van het KCC uiteindelijk 90% van alle vragen die binnenkomen in het ruimtelijk domein kunnen beantwoorden. Met de acties die we in 2023 hiervoor gaan inzetten, zetten we stappen op weg naar steeds excellentere dienstverlening. Met de stelselwijziging komt niet alleen een nieuwe wet, maar ook een andere manier van werken en een digitale transformatie. 2023 zal daarom, naast het hiervoor omschreven, in het teken staan van het leren van onze praktijkervaringen met het nieuwe stelsel en het op basis van de geleerde lessen doorontwikkelen van het DSO, CLO en het beleid en de werkprocessen die in 2022 zijn gemaakt. Daarbij werken we waar mogelijk samen met de regiopartners.

Om deze ontwikkelingen te ondersteunen, zetten we (managementvolg)systemen in, die ons helpen inzicht te houden in de werkvoorraad, werkdruk en werkverdeling. Daarnaast maken we gebruik van de faciliteiten die het Huis van de Gemeente biedt, om samenwerking in de triage en de behandeling van meldingen, vragen, aanvragen en initiatieven te bevorderen.

Pakket T Wonen en bouwen

Inhoud

Het pakket bestaat uit activiteiten die gericht zijn op de ruimtelijke ontwikkeling/ordening (ontwikkelingsvisie, bestemmingsplannen, welstandstoezicht en handhaving), volkshuisvesting (woningbouw nieuw en bestaand, woonwagencentrum), verduurzaming woningvoorraad en warmtetransitie en bouwgrondexploitaties, met als doel een aantrekkelijke woongemeente.

Ontwikkelingen

De druk op de woningmarkt is de afgelopen periode sterk toegenomen. Prijzen van koopwoningen zijn fors gestegen en het is voor starters en doorstromers steeds lastiger om een geschikte woning te vinden. Daarnaast speelt ook de vergrijzing een rol. Het aantal ouderen in Dronten neemt toe, terwijl er een opgave ligt voor voldoende geschikte woningen voor deze doelgroep.

Hoewel er voorzichtige signalen zijn die duiden op enige afkoeling van de markt, gaan wij er voorsnag vanuit dat ook in 2023 de vraag het aanbod fors zal overtreffen.

Daartegenover staat dat bouwkostenstijgingen, leveringstijden en krapte op de arbeidsmarkt de gewenste productietoename niet vergemakkelijken. Desondanks verwachten wij dat de woningbouwproductie binnen de gemeente een stijgende lijn laat zien. Voor zowel 2022 als 2023 verwachten wij (fors) meer woningen op te leveren dan de (huidige) ambitie van 250 vanuit de Perspectiefnota.

Ook in de sociale huursector en de opvang voor vluchtelingen is de druk erg hoog. Wij verwachten dat deze in 2023 opnieuw erg hoog zal zijn. De verwachting is dat Dronten weer met een vergelijkbare taakstelling voor statushouders als in 2022 te maken krijgt. Naast de toename van het aantal vluchtelingen, is er ook een toename van het aantal mensen met een zorgvraag in de sociale huursector. Hierdoor neemt de druk op de sociale huursector toe en lopen de wachttijden op.

Als onderdeel van de in 2023 op te stellen nieuwe Woonvisie zal een nieuwe programmering worden vastgesteld. Hieraan vooraf gaat het eind 2022 af te ronden traject over de groei van Dronten.

Zie verder ook [paragraaf grondbeleid](#).

Beleidsdoelen

1. Voldoende en passend woningaanbod realiseren voor huidige en toekomstige inwoners;
2. Minimaal 250 woningen per jaar te realiseren volgens het vastgestelde woningbouwprogramma;
3. Inspelen op vergrijzing: ouderen stimuleren door te stromen of hun woning levensloopbestendig te maken;
4. Voldoende en passende huisvesting realiseren voor bijzondere (zorg)doelgroepen.
5. Dronten wil een aantrekkelijke woongemeente zijn voor haar inwoners;
6. Het doel van vergunningverlening is om initiatieven van aanvragers mogelijk te maken, waarbij de belangen van anderen niet onevenredig geschaad mogen worden, in aansluiting bij de waarden van de Visie op Dienstverlening en Dronten op Koers.

Welke activiteiten gaan we specifiek oppakken in 2023?

Aanbesteding Beeldmateriaal (Luchtfotografie)

Wat te bereiken;

Aanschaffen van extra Beeldmateriaal.

Hoe te bereiken;

Europese aanbesteding starten waarbij voor de totale financiering € 60.000 extra benodigd is. Van deze € 60.000 is € 20.000 binnen de bestaande begroting gedekt.

Toelichting;

Vanuit wettelijke ontwikkelingen (Omgevingswet, dienstverlening) en gelet op efficiency is het voorstel om andere bronnen en modernere vormen van beeldmateriaal toe te passen. De organisatie gaat hiermee de kwaliteit van de basisregistraties BGT/BOR/BAG verhogen op basis van het beschikbare beeldmateriaal. Ook kan vanuit kantoor de feitelijke situatie in het veld worden beoordeeld. Voorbeelden hiervan zijn het uitvoeren van wegininspecties, lokalisering van groenobjecten langs openbaar toegankelijke wegen/fietspaden/voetpaden. Ook kunnen verbouwingen (carports/dakkappen etc.) aan de voorzijde en naast woningen geïnspecteerd worden.

Wonen en bouwen

- Realisatie van circa 300 – 350 nieuwe woningen;
- Voortzetting in 2022 gestarte uitgifte Startersleningen en realisatie industrieel/modulair startersconcept;
- Realisatie Flexwoningen;
- Opstellen Woonzorgvisie;
- Opstellen nieuwe Woonvisie.

Nieuw beleid

Dronten Ontwikkelt – Traject Integrale Visie en Groeiscenario Woningbouw

Het programma Dronten Ontwikkelt is bedoeld om te verkennen hoe onze toekomstbestendige samenleefomgeving eruit kan zien in het licht van de grote opgaven waar we ook in onze gemeente voor (komen te) staan. Denk aan woningbouwopgave, klimaatadaptatie, inclusieve samenleving, vergrijzing, duurzame landbouw, ondermijning, energie, etc. etc.

De eerste fase omvat de visievorming (waar staan we, wat komt er op ons af, tot welke opgaven leidt dat en welke richtingen kiezen we dan, welke kant willen we op?). Dat levert een integrale visie op de leefomgeving. Daarbinnen besteden we specifieke aandacht aan de woningbouwopgave en de daarmee samenhangende groei van onze gemeente.

Om dit visietraject goed uit te voeren, om zorgvuldige en brede participatie te kunnen realiseren leggen wij voor om € 465.000 in 2023 en € 330.000 in 2024 beschikbaar te stellen voor deze opgave. De planning van deze opgave ziet er als volgt uit:

- raadsvoorstel Groeiscenario Woningbouw (dec '22 / jan '23);
- raadsvoorstel Dronter Principes (dec '22 / jan '23);
- raadsvoorstel Participatie – Opzet Burgerberaad (bestaande uit kerngroepen en Dronter 30) en raadsopdracht met kaders voor dat Burgerberaad (dec '22 / jan '23);
- uitvoering participatie: Burgerberaad (kerngroepen en Dronter30) geeft visie-adviezen (jan/okt '23);
- opstellen planMER (indien nodig) (jul/dec '23);
- raadsvoorstel Drie visie-arrangementen (nov/dec '23);
- uitvoering Participatie: Digitale raadpleging inwoners over de drie visie-arrangementen (jan '24);
- raadsvoorstel Voorontwerp Integrale Visie (feb/mrt '24);
- terinzagelegging en zienswijzen (mrt/jul '24);
- raadsvoorstel Vaststelling integrale visie (uiterlijk eind 2024).

Beleidsindicatoren (BBV)

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset [BBV beleidsindicatoren](#) op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](#) zijn nog meer gegevens beschikbaar.

In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente vergeleken met Nederland:

Indicator	2019	2020	2021	2022	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners	Bron
% Demografische druk	72,20	71,70	70,60	70,40	79,00	CBS - Bevolkingsstatistiek
Omschrijving	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.					
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	14,60	19,80	15,50	NB	7,90	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
Omschrijving	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.					
Woonlasten éénpersoonshuishouden in €	687,00	739,00	793,00	850,00	NB	COELO, Groningen
Omschrijving	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.					
Woonlasten meerpersoonshuishoudens in €	687,00	739,00	793,00	920,00	NB	COELO, Groningen
Omschrijving	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.					
WOZ-waarde woningen x € 1.000	232,00	247,00	262,00	NB	NB	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Omschrijving	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.					

Wat gaat dit kosten?

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	Lasten						
8S	Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet	-1.721	-1.918	-1.976	-1.634	-1.269	-1.269
8T	Wonen en bouwen	-11.164	-4.245	-3.759	-3.571	-3.531	-3.498
	Subtotaal Lasten	-12.886	-6.163	-5.735	-5.205	-4.800	-4.767
	Baten						
8S	Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet	304	4	4	4	4	4
8T	Wonen en bouwen	4.355	3.209	2.959	2.959	2.959	2.959
	Subtotaal Baten	4.660	3.213	2.963	2.963	2.963	2.963
	Saldo Lasten en Baten programma 8	-8.226	-2.951	-2.772	-2.242	-1.837	-1.804
0.10	Toevoegingen aan reserves (lasten)	-1.050	-	-	-	-	-
0.10	Onttrekkingen uit reserves (baten)	1.125	280	2	2	2	2
0.10	Saldo Reserves programma 8	75	280	2	2	2	2
	Resultaat programma 8	-8.151	-2.670	-2.770	-2.240	-1.835	-1.802

1.3 Paragrafen

Hierna worden diverse onderwerpen uitgewerkt in de zogenoemde paragrafen. Aanvullend op de informatie in de programmabegroting is dit gedetailleerde informatie over een aantal specifieke onderwerpen met beheersmatige aspecten, zoals bijvoorbeeld de lokale heffingen de investeringen in wegen, riolering etc.

De onderwerpen in de paragrafen bieden een belangrijk inzicht in de financiële positie van de gemeente conform de vastgestelde beleidsuitgangspunten van deze beheersmatige activiteiten.

Paragraaf lokale heffingen

Algemeen

Het totale pakket van gemeentelijke heffingen wordt gelegitimeerd door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen en wettelijk vastgestelde tarieven. Voor de hoogte van de tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

1. Voortzetten van gemaakte keuzes vanuit het verleden. Voorwaarde is dat de keuzes moeten voldoen aan het wettelijk toegestane;
2. Kostendekkendheid van tarieven en leges;
3. De tarieven en leges, met uitzondering van enkele belastingen, stijgen met 6%;
4. Dit geldt uiteraard niet voor tarieven die wettelijk worden vastgelegd of waarbij via besluitvorming een ander afwijkend tarief is afgesproken;
5. De verwerking van de kaders die door de raad zijn aangegeven in de Kaderbrief.

Beleidsvoornemens ten aanzien van lokale heffingen

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen en het overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen wordt onderstaand toegelicht. Het beleid over de lokale lasten is opgenomen in:

- Diverse belastingverordeningen;
- De nota kwijtscheldingsbeleid.

Kwijtscheldingsbeleid

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend. Kwijtschelding is uitsluitend van toepassing op de riool- en afvalstoffenheffing. Door de aanscherping van het Rijksbeleid op het gebied van kwijtschelding voelen de zogenaamde minima het steeds meer in hun portemonnee.

Gerealiseerde inkomsten

Lokale heffingen genereren de volgende inkomsten in 2023:

Opbrengsten lokale heffingen (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Baten						
0.61 & 0.62 Onroerende zaakbelasting	10.293	10.780	11.575	11.575	11.466	11.466
7.3 afvalstoffenheffing	4.926	5.602	5.650	5.650	5.650	5.650
7.2 rioolrechten	2.550	2.719	3.145	3.183	3.220	3.258
0.2 burgerzaken	320	275	265	389	414	414
8.3 omgevingsvergunningen	1.555	764	764	764	764	764
2.1 kabels en leidingen	157	97	97	97	97	97
3.4 (water)toeristenbelasting	935	1.220	2.270	2.270	2.270	2.270
3.4 forensenbelasting	181	169	149	149	149	149
3.3 marktgelden	23	23	23	23	23	23
7.5 grafrechten	391	405	430	430	430	430
1.2 openbare orde & veiligheid	37	39	39	39	39	39
0.63 parkeerbelasting	2	2	9	9	9	9
0.64 precariobelasting	978					
0.64 reclamebelasting	142	197	208	208	208	208
Totaal	22.497	22.297	24.627	24.789	24.743	24.780

Belastingbeleid en hoofdlijnen diverse heffingen

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen en het overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen wordt onderstaand toegelicht.

Onroerendezaakbelasting

Bij de Programmabegroting 2023 is gebruik gemaakt van het door de raad vastgestelde tarief 2022 van alle woningen/gebouwen in de gemeente Dronten. Het tarief 2023 is bijgesteld met 6% stijging voor loon- en prijscompensatie zoals opgenomen in de Kadernota 2023. De waarden 2022 afgezet tegen de OZB-tarieven leidt tot een begrote opbrengst.

Op basis van deze gegevens worden de tarieven als volgt:

Omschrijving	Percentage 2022	Verhogingen	Percentage 2023
Onroerendezaakbelasting (OZB) eigenaar woningen	0,1312%	6,00%	0,1391%
Onroerendezaakbelasting (OZB) eigenaar niet-woningen	0,2599%	6,00%	0,2755%
Onroerendezaakbelasting (OZB) gebruiker niet-woningen	0,1929%	6,00%	0,2045%

Afvalstoffenheffing

Voor de berekening van de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van een dekking van 100%. Het tarief 2023 is bijgesteld met 6% stijging voor loon- en prijscompensatie zoals opgenomen in de Kadernota 2023. Bovenstaand verwerkt te hebben komt het tarief van

de afvalstoffenheffing daarmee in 2023 op € 295,93 voor eenpersoonshuishoudens en € 369,91 voor meerpersoonshuishoudens en is daarmee 100% kostendekkend. In de onderstaande tabel wordt de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing inzichtelijk gemaakt:

Berekening kostendekkendheid Afvalstoffenheffing	Percentage 2023	€	€
Kosten taakveld (incl. omslagrente)		4.940.345	
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)		-845.282	
Netto kosten taakveld			4.095.063
Overhead (incl. omslagrente)	74%	1.026.825	
BTW	21%	527.927	
Totaal toe te rekenen kosten			1.554.751
Totale kosten			5.649.814
Opbrengst heffingen			5.649.814
Dekkingspercentage			100%

Rioolheffing

De rioolheffing wordt vastgesteld in het kader van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het tarief 2023 is bijgesteld met 6% stijging voor loon- en prijscompensatie zoals opgenomen in de Kadernota 2023. Bovenstaand verwerkt te hebben komt het tarief van de rioolheffing daarmee in 2023 op € 159 en is daarmee 100% kostendekkend. In de onderstaande tabel wordt de kostendekkendheid van de rioolheffing inzichtelijk gemaakt:

Berekening kostendekkendheid Rioolheffing	Percentage 2023	€	€
Kosten taakveld (incl. omslagrente)		2.590.254	
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)		-	
Netto kosten taakveld			2.590.254
Overhead (incl. omslagrente)	74%	181.626	
BTW	21%	373.617	
Totaal toe te rekenen kosten			555.242
Totale kosten			3.145.497
Opbrengst heffingen			3.145.497
Dekkingspercentage			100%

(Water)Toeristenbelasting

Het tarief voor de (water)toeristenbelasting bedraagt sinds 2012 € 0,95 per persoon per overnachting. In afwijking van het eerste punt omtrent indexatie, wordt voorgesteld om de toeristenbelasting vanaf 2023 te verhogen en om te streven naar een gemiddeld tarief van € 1,45 per persoon per overnachting. Dit tarief komt overeen met tarieven die worden gebruikt door andere gemeenten (COELO).

Vanaf 2024 kan dit tarief verder verhoogd worden naar de toegepaste tarieven van omliggende gemeenten (voor 2022 tarief van € 1,53). Het is wenselijk daarbij om afspraken met buurgemeenten te maken. Het is ondernemers een doorn in het oog dat er verschillen zijn tussen de verschillende gemeentes. Omdat de prijzen bij de burens over het algemeen hoger liggen geeft dat mogelijkheden om de inkomsten uit de toeristenbelasting op te hogen zonder dat er veel argumenten zijn vanuit ondernemers om de verhoging niet te rechtvaardigen/ tegen te houden.

De mogelijkheden tot differentiatie in de tarieven zijn bekeken en er zijn gesprekken gevoerd hierover met ondernemers. Er zou een differentiatie kunnen komen tussen bijvoorbeeld festivals en andere accommodaties. Hoewel ook de prijsverhoging gezien de ticketprijs te rechtvaardigen is en het juridisch mogelijk is, geeft het een signaal af aan zowel organisatoren festivals als festivalbezoeker dat zij "een extra last zijn". Dat past niet bij een uitstraling van festivalvriendelijke gemeente. Derhalve is het voorstel geen differentiatie toe te passen.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven over de waarde van de woning/stacaravan. Voor 2023 wordt het tarief trendmatig verhoogd met 6%. Afhankelijk van de economische waarde van het object bedraagt de in 2023 te betalen belasting tussen € 154 en € 715.

Marktgelden

Om een plaats op de weekmarkt in te nemen, is een marktvergunning nodig. Hiervoor worden legeskosten in rekening gebracht. Naast deze leges worden marktgelden betaald en deze worden opgelegd door GBLT. In deze Programmabegroting 2023 is voor deze heffing rekening gehouden met een stijging van de tarieven 6%. In de tabel op de vorige pagina is dit niet te zien omdat het een afronding betreft die kleiner is dan € 1.000.

Grafrechten

Uitgaande van een stabilisatie van de opbrengsten bij gelijkblijvende mate van kostendeckendheid wordt voor de begraafrechten uitgegaan van de trendmatige tariefstijging van 6%. Voor 2023 betekent dit het volgende voor de meest voorkomende tarieven:

- Begraafrecht wordt € 967;
- Begraafplaatsrecht wordt € 1.596;
- Grafrecht voor 20 jaar wordt € 1.053;
- Gedenktekenrecht wordt € 498;
- Recht aanleg grafkelder € 1.166.
-

Precario- reclamebelasting en overige leges en tarieven

Vanaf 1 januari 2022 kan geen precariobelasting op nutsleidingen meer worden geheven. Tot 1 januari 2022 gold een overgangsregeling voor de inkomstenderving. In 2017 is hiervoor een bestemmingsreserve ingesteld met een jaarlijkse dotatie van € 100.000 tot 2022. In de Programmabegroting 2021 was de jaarlijkse onttrekking van 2022-2024 begroot om gelijkmatig naar 0 te begroten. De laatste onttrekking voor 2025 is in deze begroting verwerkt.

Voor de overige leges en tarieven exclusief reclamebelasting geldt het uitgangspunt van 6% loon- en prijscompensatie. Naar verwachting betekent dit dat we voor deze tarieven onder wettelijk voorgeschreven tarieven zullen blijven.

Lokale lastendruk

Eén van de uitgangspunten in de gemeente Dronten de laatste jaren is het principe van geen extra lastenverzwaring als gevolg van belastingverhoging voor de burger in de gemeente. Dit is de afgelopen jaren gelukt; de gemeentelijke lastendruk is sinds 2013 op hetzelfde niveau gebleven. Ook dit jaar kunnen wij stellen dat wij geen extra lasten (buiten de reguliere trendmatige verhogingen voor inflatiecorrectie) bij de burgers neerleggen. Als wij het over de lastendruk voor de burgers hebben dan spreken wij over de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit zijn de belastingen die bij iedere huishouding worden geheven.

Uitgaande van een woning met een economische waarde van € 275.000 (gemiddelde woning in Dronten per 01-01-2022) is de lastendruk voor een huishouden als volgt:

Lastendruk per huishouden zonder of met eigen woning	2019	2020	2021	2022	2023
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	222,91*	264,36	298,78	279,18	295,93
Rioolheffing	128,81	131,00	136,76	139,22	159,00
Totaal lastendruk zonder eigen woning eenpersoonshuishouden	351,72	395,36	435,54	418,40	454,93
Afvalstoffenheffing	222,91*	264,36	298,78	348,97	369,91
Rioolheffing	128,81	131,00	136,76	139,22	159,00
Totaal lastendruk zonder eigen woning meerpersoonshuishouden	351,72	395,36	435,54	488,19	528,91
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	222,91*	264,36	298,78	279,18	295,93
Rioolheffing	128,81	131,00	136,76	139,22	159,00
Onroerendezaakbelasting - Eigenaar woning 2023 (waarde € 275.000)	305,53	301,38	323,80	360,80	382,45
Totaal lastendruk met eigen woning eenpersoonshuishouden	657,25	696,74	759,34	779,20	837,38
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	222,91*	264,36	298,78	348,97	369,91
Rioolheffing	128,81	131,00	136,76	139,22	159,00
Onroerendezaakbelasting - Eigenaar woning 2023 (waarde € 275.000)	305,53	301,38	323,80	360,80	382,45
Totaal lastendruk met eigen woning meerpersoonshuishouden	657,25	696,74	759,34	848,99	911,36

* eenmalige korting

** tarief op basis verordening 2023

Verder zijn we er bij de berekening van de belastingdruk van uitgegaan dat de eigenaren van onroerende goederen die verhuren de extra tariefsverhoging doorrekenen in de huurprijs zodat de gebruiker van de woning daadwerkelijk betaalt (in de praktijk is dit niet altijd mogelijk).

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt de financiële positie van de gemeente beschreven. Ook moeten gemeenten hier een geprognosticeerde balans opnemen en enkele verplichte financiële kengetallen.

Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de

'weerstandscapaciteit'. Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten te kunnen dekken. Het geld en de mogelijkheden bestaan onder andere uit het vrij aanwendbare gedeelte van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien die in de begroting is opgenomen. De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de aard en de omvang van de risico's waar de gemeente mee wordt geconfronteerd (risicoprofiel), bijvoorbeeld financiële risico's binnen projecten. Voor deze risico's kunnen geen verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd omdat de risico's zich niet regelmatig voordoen en niet goed meetbaar zijn.

Tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor een gemeente geen maatregelen heeft getroffen, maar die wel van betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van een gemeente bestaat dus een relatie. Deze relatie wordt het weerstandsvermogen genoemd (zie ook het [artikel van de NVVR](#)).

Beleid

De Nota Risicomanagement bevat het beleid omtrent het benodigde weerstandsvermogen, de aanwezige weerstandscapaciteit en de werkwijze omtrent het omgaan met en beheersen van onzekerheden. Voor 2021 staat een actualisatie van deze nota gepland waarin wordt ingegaan op de nieuwste inzichten ten aanzien van risicomanagement. Ook wordt daarbij ingegaan op de verandering ten aanzien van de rechtmatigheidsverklaring, die met ingang van 2022 niet meer door de accountant zal worden afgegeven maar door het college.

De risico's worden halfjaarlijks geactualiseerd bij de begroting en de jaarstukken. Risico's met een financieel gevolg zijn beoordeeld en opgenomen in de risico-inventarisatie van deze paragraaf.

De gemeente Dronten wil met risicomanagement onder andere het volgende bereiken:

- Risicobewustzijn bij management en medewerkers;
- Risico's en onzekerheden onderkennen bij het streven naar beleidsdoeleinden en maatschappelijke effecten;
- Inzicht in risico's verschaffen en wijze waarop we op deze risico's sturen;
- Beheersing van risico's door bewuste preventieve en reactieve maatregelen;
- Behoud van een goede financiële positie.

De Paragraaf weerstandsvermogen delen we op in de volgende onderdelen:

- Risico-inventarisatie;
- Weerstandscapaciteit inclusief relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit;
- Kengetallen BBV.

Risico-inventarisatie

Tot de risico's behoren alle zaken van materiële betekenis voor de financiële situatie, waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd, geen verzekeringen zijn afgesloten of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid.

Wij gaan uit van de risico-inventarisatie zoals opgesteld bij de Jaarstukken 2021 en hebben de geactualiseerde risico's voor 2023 benoemd. De risico's met een hoge risicoscore (8 en hoger) worden nader toegelicht.

De gemeentelijke risico's zijn in te delen in twee hoofdgroepen:

1. Macro-economisch gebonden risico's (exogene risico's);
2. Organisatiegebonden risico's (endogene risico's).

Risicokaart

In onderstaande risicokaart zijn de risico's opgenomen, onderverdeeld naar kans en impact, waaruit de risicoscore wordt bepaald op basis van kans-score x impact-score. Het aantal risico's is in onderstaande tabel vermeld:

		IMPACT (in euro's)				
		< € 25.000	€ 25.000 tot € 49.999	€ 50.000 tot € 99.999	€ 100.000 tot € 499.999	> € 500.000
		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4	Score 5
KANS	Zeer groot (81-100%) Score 5				1	1
	Groot (61-80%) Score 4	1		1		
	Gemiddeld (41-60%) Score 3		1		3	
	Klein (21-40%) Score 2		1	2		1
	Zeer klein (1-20%) Score 1	1	2	2	7	3

Leeswijzer: het getal 3 rechtsonder op de kaart geeft aan dat er drie risico's zijn geformuleerd met impactscore 5 en kans-score 1. Deze drie risico's hebben een risicoscore van $5 \times 1 = 5$.

Risicoscores

In onderstaand schema zijn de risico's inclusief risicoscore vermeld. De gewijzigde risico's en risico's met een hoge risicoscore (8 en hoger) worden nader toegelicht:

Omschrijving risico's:	Programma	Verwachte kans	Verwachte impact	Incidenteel of structureel	Risicoscore
Exogene risico's:					
Transities Sociaal Domein	6	80	↓ 300000	Structureel	↓ 20
Renteontwikkelingen	0	↑ 25	↑ 1.500.000	Structureel	↑ 10
Lagere legesopbrengsten omgevingsvergunning (a.g.v. omgevingswet)	8	70	65.000	Structureel	12
Leerlingenvervoer	4	40	50.000	Structureel	6
Bijstand zelfstandigen	6	50	30.000	Structureel	6
Bodemsaneringen	7	20	500.000	Incidenteel	5
Exploitatietekort Wsw Impact	6	70	22.000	Structureel	4
Uitkeringen van het Rijk	0	↓ 0	↓ 0	Structureel	↓ 0
Endogene risico's:					
Accommodatiebeleid	0, 4 en 8	↑ 90	↑ 3.000.000	Structureel	↑ 25
Personeel, krapte arbeidsmarkt	0	50	↑ 400.000	Structureel	↑ 12
ICT - Informatieveiligheid	0	50	250.000	Incidenteel	12

Omschrijving risico's:	Programma	Verwachte kans	Verwachte impact	Incidenteel of structureel	Risicoscore
Kosten ICT	0	50	100.000	Structureel	12
Procedures subsidies	5	40	50.000	Incidenteel	6
Garantstellingen OFW (WSW)	8	1	1.060.000	Incidenteel	5
Garantstelling HVC	7	10	1.050.000	Incidenteel	5
Aansprakelijkheidsclaim	0	10	250.000	Incidenteel	4
Toereikendheid VZ Afvalstoffenheffing	7	1	250.000	Incidenteel	4
Garantstelling Impact	6	10	240.000	Incidenteel	4
Europese aanbestedingen	0	10	150.000	Incidenteel	4
Overige garantstellingen	0	5	110.000	Incidenteel	4
Personeel (politiek verlof c.q. detachering/terugkeergarantie)	0	20	100.000	Structureel	4
Gladheidbestrijding	2	20	100.000	Incidenteel	4
Schade vandalisme	0	40	30.000	Incidenteel	4
Minimabeleid	6	10	50.000	Structureel	3
Gebruik accommodaties	0	5	50.000	Incidenteel	3
Re-integratieprocedure personeel	0	5	↑ 50.000	Incidenteel	↑ 3
Lagere inkomsten begraafplaats	7	20	30.000	Structureel	2
Kosten bestuursdwang	0	10	15.000	Incidenteel	1
Bijdrage aan negatief resultaat grondexploitaties	8	↓ 0	↓ 0	Incidenteel	↓ 0
Totaal			9.802.000		
waarvan structureel			5.647.000	Structureel	
waarvan incidenteel			4.155.000	Incidenteel	

* Risico's van grondexploitaties worden apart berekend in de perspectiefnota.

Gemeenten kunnen hun benodigde en beschikbare weerstand zo eenvoudig of zo ingewikkeld bepalen als ze willen. Ingewikkelde methoden lijken geen resultaten op te leveren die beter verdedigbaar zijn dan eenvoudige. Uit bovenstaande tabel kunnen we opmaken dat gemiddeld een weerstand van ± € 165 per inwoner benodigd is. Omdat risicoanalyse van belang is voor 'goed sturen' kan die analyse ook op eenvoudige wijze ten grondslag worden gelegd aan het bepalen van de benodigde weerstand. Het ligt voor de hand dan wel expliciet rekening te houden met onwaarschijnlijkheid dat alle risico's tegelijkertijd optreden

Risico uitkeringen van het Rijk

Toelichting

De Algemene Uitkering gemeentefonds is afhankelijk van de rijksuitgaven (samen de trap op en samen de trap af) en van wijzigingen in het verdeelmodel van de Algemene Uitkering. Forse kortingen kunnen leiden tot een meerjarig niet sluitende begroting. Het Rijk heeft de aangekondigde herziening van de verdeelsystematiek van de Algemene Uitkering in de Meicirculaire 2022 doorgevoerd. De wijziging in de verdeelsystematiek is, zoals verwacht, nadelig uitgevallen voor de gemeente Dronten en verwerkt in deze begroting. In de Meicirculaire 2022 was sprake van een forse stijging van het accres. Landelijk wordt getwijfeld aan de juistheid van deze stijging en werd geadviseerd 20% van deze stijging (nog) niet op te nemen in het meerjarenperspectief. Wij hebben dit advies opgevolgd. Nu de herziening van de verdeelsystematiek doorgevoerd is en wij in

de Meicirculaire 2022 het advies om 20% van de accresstijging (nog) niet op te nemen zien wij op dit moment geen noodzaak om een risico op te nemen.

Beheersmaatregel

De afspraken tussen de VNG en het Rijk worden goed gemonitord om tijdig een inschatting te kunnen maken van de onzekerheid met betrekking tot de Algemene Uitkering.

Risico Transitie sociaal domein

Toelichting

Het financiële risico Sociaal Domein (SD) is dat de taken niet binnen het vastgestelde financiële scenario kunnen worden uitgevoerd. De evaluatie van Andersson Elffers Felix (AEF) geeft aan dat wij binnen de gestelde financiële kaders zijn gebleven. Desondanks blijft de uitvoering van taken in het SD het karakter houden van een openeinderegeling. Een toe- of afnemende zorgvraag vanuit de samenleving, de praktische haalbaarheid of effectiviteit van bedachte activiteiten en maatregelen en/of de ontwikkelingen van inkomsten maakt dat er te allen tijde een risico is op overschrijding van het budget.

Risico's Wmo

Toelichting

De Wmo bevat onder meer de volgende risico's:

- Het aantal inwoners dat een beroep doet op de Wmo neemt toe vanwege de vergrijzing;
- Het abonnementstarief heeft een aanzuigende werking op het aantal inwoners dat een beroep doet op de Wmo;
- Door een tekort aan geschikte woningen voor ouderen, neemt het aantal aanvragen voor woningaanpassingen toe.

Beheersmaatregel

Om bovenstaande risico's te beperken zijn de volgende maatregelen getroffen:

- Door de eenduidige toegang en werkwijze werken we integraal, vraag- en resultaatgericht. Oplossingen zullen meer gevonden worden in het sociaal netwerk en algemene voorzieningen. We werken samen in het, waar nodig, opstellen van één plan van aanpak voor ondersteuning en zorg van inwoners;
- De werkwijze "resultaatgericht werken" stuurt op de afspraken tussen de gemeente, aanbieder en inwoner. Gemeente stelt samen met de inwoner de resultaten op, inwoner en aanbieder werken om de resultaten te behalen binnen de gestelde tijdsduur. Waar mogelijk is zorg eindig en kunnen inwoners verder zonder professionele maatwerkondersteuning. In de aanbesteding Wmo, jeugdhulp en Participatiewet van 2022 zijn deze afspraken tussen gemeenten en aanbieder aangepast en verscherpt n.a.v. ervaringen van de afgelopen 4 jaar;
- Per 2023 is de regisseur een nieuwe rol binnen het team gidsen Wmo, Jeugdhulp en Participatiewet. De regisseur wordt ingezet bij meervoudige complexe problematiek en stuurt op het proces en de samenwerking tussen de verschillende professionals. De regisseur is voor een lange tijd verbonden met de inwoner/ het gezin waardoor signalen snel kunnen worden opgepakt;
- De verbeteringen in de monitoring zal ons meer informatie opleveren om tijdig te sturen op afwijkingen van de begroting en van de beleidsdoelen;
- Inwoners kunnen gebruik maken van een blijverslening waarmee zij hun huis kunnen aanpassen zodat zij langer thuis kunnen wonen.

Risico's Jeugdwet

Toelichting

De besluitvorming over de Hervormingsagenda inclusief de extra middelen is nog niet afgerond. Gemeenten mogen in de meerjarenramingen rekening houden met de volledige bedragen uit de Hervormingsagenda Jeugd. De invulling van de besparingsopdracht die aan de Hervormingsagenda is gekoppeld, is nog onduidelijk.

De overige risico's Jeugdwet en de beheersmaatregelen zijn beschreven in programma 6, pakket P Opgroeien en Opvoeden.

In de afgelopen jaren was de instroom en uitstroom in voorzieningen jeugdhulp nagenoeg gelijk. In de eerste helft van 2022 is de instroom vergelijkbaar met eerdere jaren maar blijft de uitstroom achter. Het gevolg hiervan is dat het aantal actieve voorzieningen jeugdhulp stijgt. De verwachting is dat dit een doorwerking heeft naar 2023.

Het woonplaatsbeginsel leidt in Dronten tot een vermindering van de uitgaven op jeugdhulp met verblijf en de jeugdbescherming (voogdij). De uitgaven op jeugdbescherming ((V)OTS) stijgen, evenals de lokale uitgaven voor lokaal ambulant maatwerk. Verder worden we in 2022 geconfronteerd met eenmalige uitgaven voor het risicodossier jeugdhulp met verblijf en de uitvoering van het herstelplan TriadeVitree. Tot slot zal het toepassen van reële tarieven in het kader van de regionale inkoop vanaf 2023 leiden tot een stijging van de zorgkosten. Door het niet aframen van de middelen vanuit het woonplaatsbeginsel in 2022, 2023 en 2024, blijven de uitgaven naar verwachting passen binnen de begroting jeugdhulp. In 2024 besluiten wij - mede in het licht van de integrale visie - of herverdeling van de middelen jeugdhulp wenselijk dan wel noodzakelijk is.

Risico leges omgevingsvergunningen a.g.v. invoering Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

Toelichting

Door het in werking treden van de nieuwe Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging per 01-01-2023 verandert er veel. Het principe van legesheffing verandert niet. Ook de wettelijke grondslag voor het heffen van leges verandert niet. Toch zijn er een aantal zaken die wel gaan veranderen, waar u nog een kaderstellend besluit over neemt:

- Mogelijk nieuwe activiteiten toestaan om leges over te heffen;
- (Mogelijk) minder vergunningplichten, dus meer vergunningsvrij;
- De 'knip': het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning;
- De maximale kostendekkendheid van de gemeentelijke kosten herijken;
- Meer integrale vergunningen (meerdere gezagen betrokken);
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer).

Beheersmaatregel

Bij de begroting 2022 is de eerste aframing van legesinkomsten verwerkt als autonome ontwikkeling op basis van de impactanalyse van de 'knip' (bron Wet kwaliteitsborging).

Renteontwikkelingen

Toelichting

Het afgelopen jaar hebben we de financieringsrente sterk zien toenemen nadat deze jarenlang op een historisch laag percentage heeft gestaan. De gemeente Dronten beschikt over een financiële balanspositie met relatief weinig schulden en ruim voldoende liquide middelen (banksaldo). De verschillende grootschalige opgaven waaronder het accommodatiebeleid en de groei-opgave zorgen wel dat er veel investeringen gedaan moeten worden de komende jaren. Afhankelijk van het ambitieniveau (en de fasering hiervan) zal de gemeente een lening moeten aantrekken om deze investeringen te kunnen financieren.

Beheersmaatregel

De financieringsbehoefte aan de hand van voorgenomen ambities en raadsbesluiten, in combinatie met ons actuele banksaldo wordt gemonitord en geforecast in de liquiditeitsprognose. Doel hiervan is tijdig, doch niet te vroeg, een externe lening wordt aangetrokken tegen (relatief) aantrekkelijke rentepercentages.

Risico minder inkomsten uit dividend

Toelichting

De dividenduitkeringen die de gemeente Dronten ontvangt van Vitens en Alliander staan onder druk. Beide partijen mogen van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) slechts beperkt winst maken gezien hun publieke taak en monopolistische positie. Tevens krijgt Alliander te maken met hogere doorberekende tarieven vanuit TenneT. Vitens keert al enige jaren geen dividend meer uit.

Beheersmaatregel

De lagere dividenden zijn verwerkt in de begroting conform de laatste inzichten. Eventuele nieuwe ontwikkelingen worden gemonitord.

Risico bijdrage aan negatief resultaat grondexploitaties

Toelichting

Wanneer tekorten en afwaarderingen in de grondexploitatie niet binnen het jaarresultaat van de grondexploitatie kunnen worden opgevangen, komt dit ten laste van het algemeen jaarresultaat van de algemene dienst. De woningmarkt vertoont herstel. Dit is ook verwerkt in het woningbouwprogramma dat in juni 2016 is vastgesteld (Woonvisie 2016-2021).

Bij de uitgifte van de bedrijventerreinen, zien we de effecten van het huidige economisch herstel terug in de verkoop van bedrijfskavels. De gewijzigde voorschriften van de BBV en de daaruit volgende noodzakelijke beheersmaatregelen voor complexen met een looptijd langer dan 10 jaar vormen een aanzienlijk risico. Bij het opstellen van de jaarrekening en de perspectiefnota zijn deze effecten financieel verwerkt. In 2017 zijn de regels op tussentijdse winstneming aangepast. Met als uitgangspunt het realisatiebeginsel van de POC-methode (Percentage of completion). Om de effecten van correcties op eerder genomen winsten op basis van deze methode op te vangen is de bestemmingsreserve "Niet afgesloten exploitaties" ingesteld. Voor de verevening van de (tussentijdse) resultaten bij afronding van de grondexploitaties binnen het ontwikkelgebied Hanzekwartier is een bestemmingsreserve gevormd. Ook de gevolgen van de invoering van de Wet op de Vennootschapsbelasting (VpB) hebben een effect op het jaarresultaat van de algemene dienst.

Beheersmaatregel

Grondexploitaties worden bij de Jaarstukken geactualiseerd en wordt er gemonitord op de voortgang en financiële stand van zaken. Indien tussentijds substantiële wijzigingen voordoen, worden deze indien nodig aan de gemeenteraad voorgelegd ter besluitvorming. Dit conform de financiële spelregels opgenomen in de huidige nota grondbeleid en algemene financiële regelgeving (zoals bijvoorbeeld het BBV).

Woningbouwprognoses worden periodiek

bijgesteld met als uitgangspunt een woningbouwprogramma van 250 woningen per jaar zoals benoemd in de Woonvisie.

In de nota grondbeleid (2016) zijn de wijzigingen BBV en VpB verwerkt. Bij de besluitvorming van de nota heeft de raad beheersmaatregelen vastgesteld om de risico's af te dekken. Daarnaast worden er algemene en specifieke risico's opgenomen in de berekening van het weerstandsvermogen van de grondexploitaties en toegelicht in de perspectiefnota als onderdeel van de paragraaf grondbeleid. Het risico wordt bijgesteld naar 0 omdat komend jaar geen nieuwe grondexploitatie wordt voorzien en voor (verwachte) negatieve exploitaties bij de jaarstukken 21 een voorziening is gevormd.

Risico accommodatiebeleid

Toelichting

De gemeente kent veel verouderde accommodaties. Op dit moment wordt hard gewerkt aan een integraal huisvestingsplan. Dit integraal huisvestingsplan vergelijkt het huidige aanbod aan, en technische staat van, onderwijsaccommodaties met de toekomstige vraag hiernaar en de technische vereisten aan de onderwijsaccommodaties. Aan de hand hiervan wordt gekeken wat de (beleidsmatige) voorkeur is ten aanzien renovatie /

nieuwbouw. Tegelijkertijd wordt gekeken naar het noodzakelijke onderhoud / vervanging van de overige gemeentelijke accommodaties. Nu de contouren van deze inventarisaties steeds meer vorm krijgen, wordt ook de financiële consequenties steeds beter inzichtelijk. Dat het accommodatiebeleid gepaard gaat met omvangrijke investeringen en op termijn toenemende kapitaallasten is overduidelijk. De omvang hiervan is deels afhankelijk van de nog te maken keuzes.

Beheersmaatregel

Aan de hand van een volledige inventarisatie, wordt gewerkt aan een integrale doorrekening van de verschillende mogelijke beleidsmatige keuzes om deze vervolgens te vertalen in een structurele oplossing.

Risico personeel, krapte arbeidsmarkt

Toelichting

De schaarste van personeel op de arbeidsmarkt neemt toe.

Tegelijkertijd vergrijzen wij als organisatie, met verwachte uitstroom in de komende jaren tot gevolg. In bepaalde beroepsgroepen neemt het risico toe dat we geen goed gekwalificeerd personeel kunnen werven of in dienst kunnen houden.

Dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van het werk en verhoging van de werkdruk.

Het financiële gevolg heeft betrekking op hogere kosten omdat vacatures niet worden ingevuld en er meer (en duurder) moet worden ingehuurd. Dit risico wordt ingeschat op basis van verwachte uitstroom in de komende jaren en een percentage van de functies die als moeilijk invulbaar worden ingeschat. Daarmee komen we op een financieel gevolg van € 300.000. Het gaat om een risico dat afhankelijk van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt een aantal jaren kan voortduren.

Beheersmaatregel

Er worden traineetrajecten ingezet om hoogopgeleide jongeren binnen te halen. Met betere opleidings- en ontwikkelmogelijkheden willen we medewerkers binden en boeien. Voor zeer lastig in te vullen vacatures kan het nodig zijn om professionele recruiters in te schakelen.

Risico ICT-informatieveiligheid

Toelichting

De continue aandacht voor informatieveiligheid is belangrijk. Echter met de beste inspanningen met betrekking tot veiligheidsmaatregelen en bewustzijn-activiteiten van mogelijke phishingmails blijft er altijd een risico bestaan dat de organisatie onder andere gehackt kan worden en onze informatievoorziening wordt geraakt.

Het risico heeft zich in 2021 en tot dusver in 2022 niet voorgedaan.

Beheersmaatregel

De teammanager IMF (Informatiemanagement en Facilitair) is verantwoordelijk voor beheersing van de ICT en facilitair. Het informatieveiligheidsbeleid 2019-2021 is in 2019 door het college vastgesteld en wordt binnenkort geactualiseerd. Ook in 2022 wordt actief ingespeeld op nieuwe beveiliging ontwikkelingen. Hiermee wordt invulling gegeven aan het borgen van informatieveiligheid vanuit de jaarlijkse risicoscan.

Risico ICT-kosten

Toelichting

Het risico van wereldwijde prijsstijgingen in de ICT heeft zich voorgedaan. Dit was bij de begroting van de ICT-hardware in 2018 niet te voorzien, maar is in de Begroting 2022 in de risicoparagraaf ICT wel als risico vermeld. De prijzen van ICT-hardware zoals laptops zijn nagenoeg verdubbeld. In het eerste kwartaal 2022 wordt een voorstel voorbereid om extra budget voor ICT-hardware te verkrijgen. Bij een instemmende besluitvorming start dan in het vierde kwartaal 2022 de aanbesteding voor de laptopvervanging.

Beheersmaatregel

De teammanager IMF (Informatiemanagement en Facilitair) is verantwoordelijk voor beheersing van de ICT en Facilitaire budgetten. Er is een ICT-adviesgroep (de IV-Raad) ingesteld die zich richt op de prioritering van IMF. In 2017 is een nieuw meerjarig informatiebeleidsplan (IBP) vastgesteld voor 2017-2021. In 2022 wordt het IBP vernieuwd en wordt het plan op visieniveau en dus meer op hoofdlijnen opgesteld.

Weerstandscapaciteit

Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt in:

- Een incidentele component die als buffer dient voor het tijdelijk opvangen van negatieve exploitatieresultaten en van onvoorzienbare externe ontwikkelingen;
- Een structurele component die kan worden benut om structurele tegenvallers te compenseren, indien de financiële planning- en controlinstrumenten onvoldoende soelaas bieden om structurele tegenvallers op te lossen.

Incidentele componenten

De incidentele componenten van het weerstandsvermogen bestaan uit:

1. De algemene reserve;
2. De post onvoorzien eenmalig;
3. De stille reserves.

1. Algemene reserve

In de Nota reserves en voorzieningen die in juni 2016 door de raad is vastgesteld is het onderscheid in Algemene reserve vrij en Algemene reserve niet vrij besteedbaar vervallen in verband met het niet meer toerekenen van fictieve rente aan reserves. De Algemene Reserve Nuon is ook samengevoegd met de Algemene Reserve. Indien de Algemene reserve substantieel afneemt, verwerken we de structurele rente-effecten in de begroting.

In de Nota reserves en voorzieningen is als norm vastgelegd dat de gemeentelijke risicobuffer tenminste 10% van de gemeentelijke exploitatie moet bedragen. Met een exploitatiebegroting van € 124 miljoen in 2023 moet de buffer dus minimaal € 12,4 miljoen zijn. De algemene reserve is in totaal € 35,2 miljoen en dus ruim hoger dan deze norm. Dit geldt ook voor de komende jaren.

2. Post onvoorzien eenmalig

Jaarlijks wordt binnen de begroting rekening gehouden met een raming voor onvoorziene uitgaven van € 2,00 per inwoner. Dat maakt dat in de begroting een post onvoorzien is opgenomen van € 84.000 voor incidentele uitgaven na toepassing van de maatregel uit de Programmabegroting 2022.

3. Stille reserves

Stille reserves zijn activa die onder de opbrengstwaarde of tegen nul op de balans zijn gewaardeerd. Dat betekent dat de boekhoudkundige waarde lager is dan de reële waarde. Indien de activa verkoopbaar zijn, is de opbrengst bij eventuele verkoop dan éénmalig vrij inzetbaar. In praktijk zijn stille activa echter vaak niet verkoopbaar. Stille reserves van de gemeente Dronten worden daarom op voorhand niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit.

Tabel incidentele componenten

In de volgende tabel is aangegeven wat de weerstandscapaciteit is voor het incidenteel opvangen van exploitatietekorten en onvoorzienbare ontwikkelingen:

Incidentele weerstandscapaciteit (algemene dienst)	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023
Algemene reserves	66.129.271	35.470.749	21.908.884	35.193.983	37.616.656
Onvoorzien	142.000	142.000	147.000	147.000	84.000
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	66.271.271	35.612.749	22.055.884	35.340.983	37.700.656

De incidentele weerstandscapaciteit is in 2022 verhoogd door de resultaatbestemming Jaarstukken 2021.

Structurele componenten

Onder de structurele componenten van de weerstandscapaciteit vallen:

1. De onbenutte belastingcapaciteit;
2. De post onvoorzien structureel.

1. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit van de gemeente Dronten kan onderverdeeld worden in:

- Onroerende Zaakbelastingen (OZB);
- Rioolheffingen en afvalstoffenheffing;
- Leges en andere heffingen.

Omschrijving	geraamde opbrengst 2022	geraamde opbrengst 2023	Redelijk peil 2022	ruimte
OZB	10.226.297	11.574.533	10.839.875	734.658
% stijging		6,00%	* o.b.v. 0,600%	

Rioolheffingen en afvalstoffenheffing

De rioolheffingen en de afvalstoffenheffing zijn heffingen voor het gebruik van de riolering en voor het inzamelen van afval. De wet geeft aan dat de (meerjarige) baten niet hoger mogen zijn dan de (meerjarige) lasten.

Het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2016 is de basis voor het toekomstig onderhoud aan de riolering. Er is een voorziening Rioolbeheer gevormd om de toekomstige lasten voor het GRP af te dekken. De voorziening Rioolbeheer bedraagt € 20,7 miljoen per ultimo 2023. De voorziening is ontstaan door een overdekking op het rioolbeheer in de afgelopen jaren. In het GRP is aangegeven hoe de rioolheffingen zich de komende jaren ontwikkelen. Dit houdt in dat op dit moment geen rekening kan worden gehouden met een onbenutte belastingcapaciteit binnen de rioolheffingen.

Voor de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt 100% kostendekkendheid van de afvalbeheerkosten, waarbij jaarlijks het overschot of tekort wordt verrekend met de egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing. Het saldo van deze egalisatievoorziening wordt weer ingezet om de tarieven (incidenteel) te verlagen of om toekomstige kosten te dekken. De egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing bedraagt afgerond € 45.000 per ultimo 2023.

Aangezien uitgegaan wordt van maximale kostendekkendheid is geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit in de riool- en afvalstoffenheffing.

Leges en andere heffingen

Uitgangspunt van de leges en andere heffingen is maximale kostendekkendheid van de kosten. Hier is dus geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

2. Post onvoorzien structureel

De post structureel onvoorzien is bedoeld om onvoorziene structurele uitgaven te kunnen afdekken. De gemeente Dronten kent geen structurele stelpost voor onvoorzien.

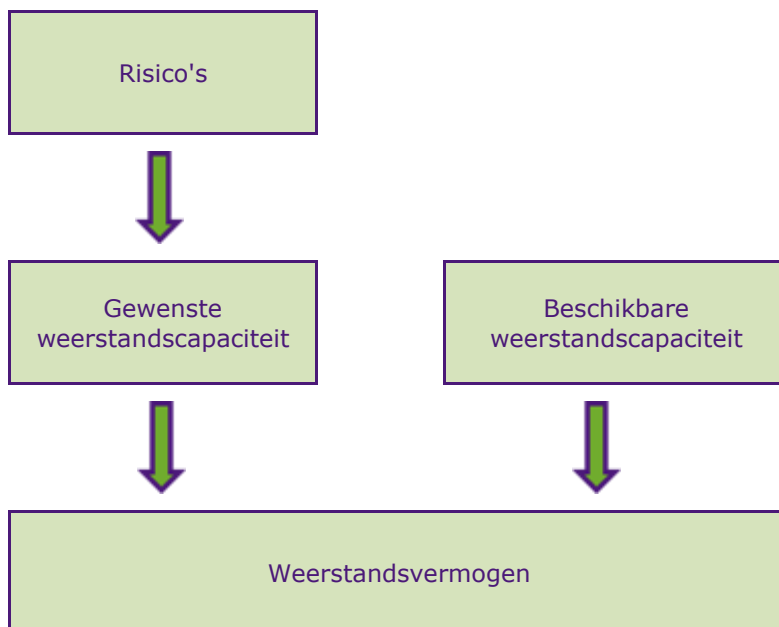
Conclusie

Al met al heeft Dronten slechts een geringe structurele weerstandscapaciteit van € 734.658 in de exploitatie. Dit betreft de onbenutte belastingcapaciteit.

Benodigde versus beschikbare weerstandscapaciteit

Op basis van de risicoanalyse is het risicoprofiel voor 2023 berekend op € 9,8 miljoen. Om dat op te vangen, is incidentele weerstandscapaciteit benodigd. Er is € 37,7 miljoen aan [incidentele weerstandscapaciteit](#) beschikbaar. Dat is ruim voldoende om de risico's incidenteel te kunnen opvangen.

De relatie tussen de risico's, de benodigde weerstandscapaciteit, de beschikbare weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen is in de volgende figuur weergegeven:

De ratio tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit is een norm voor de mate waarin een gemeente de risico's kan opvangen. Deze ratio wordt "ratio weerstandsvermogen" genoemd.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In de volgende tabel is de "ratio weerstandsvermogen" berekend:

Ratio weerstandsvermogen	Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Risicoprofiel (= benodigde weerstandscapaciteit)	15.442.000	15.192.000	9.802.000
Weerstand (= beschikbare weerstandscapaciteit)	35.640.619	32.319.000	37.700.656
Ratio weerstandsvermogen*	2,3	2,1	3,8
Waardering ratio weerstandscapaciteit	Uitstekend	Uitstekend	Uitstekend

* Ratio Weerstandsvermogen = risicoprofiel gedeeld door weerstand in %

** ratio 2021 aangepast na resultaatbestemming

Voor de beoordeling van de ratio weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van de waarderingstabel die het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente samen hebben opgesteld. De ratio weerstandsvermogen komt voor Dronten ruim boven de 2. Dat betekent dat de gemeente Dronten over een vermogenspositie beschikt die als uitstekend wordt beoordeeld om de financiële risico's éénmalig af te dekken.

Ratio weerstandsvermogen	Waardering
>2,0	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim Onvoldoende

Algemene conclusie weerstandsvermogen van de gemeente Dronten

- Er is een uitstekende buffer aanwezig voor het opvangen van de financiële gevolgen van éénmalige tegenvallers;
- Er is, evenals voorgaande jaren, geen buffer aanwezig voor het opvangen van tegenvallers met structurele financiële gevolgen. Bij structurele risico's gaan we ervan uit dat binnen drie jaar maatregelen worden getroffen om de gevolgen binnen de begroting op te vangen.

Kengetallen

Om een oordeel te vellen over de financiële gezondheid van een gemeente en de financiële ruimte voor uitgaven zijn financiële kengetallen zeer behulpzaam. Bij investeringsvoornemens is het daarbij van belang zowel naar de hoogte van de schuld te kijken als naar ruimte op de exploitatie voor bijbehorende afschrijvings-, financierings- en beheerlasten. Vooral belangrijk zijn dan kengetallen over de schuldbelasting van het bezit (solvabiliteit), de hoogte van de (netto) schuld, de onbenutte belastingcapaciteit en het exploitatieresultaat. Onderstaand treft u de kengetallen aan.

Daarnaast zijn met de provincie in het kader van het Convenant Interbestuurlijk Toezicht (IBT) ook afspraken gemaakt over het opnemen van bepaalde kengetallen in de P&C-documenten. Interbestuurlijk toezicht is een wettelijke taak van de provincie waarbij zij toezicht houdt op de taakuitoefening door gemeenten. Het wettelijke uitgangspunt is dat de provincie voor alle beleidsterreinen de toezichthouder op gemeenten is met uitzondering van de terreinen waarop de provincie geen taken heeft. Het specifiek toezicht vormt hierop een uitzondering, waarbij met name het financieel toezicht integraal, op alle gemeentelijke domeinen, van toepassing is.

In samenspraak met de provincie is afgesproken dat in de P&C-documenten ten aanzien van het onderdeel financiën ingegaan wordt op de volgende onderdelen: sluitende meerjarenbegroting, weerstandsvermogen, materieel evenwicht (structurele baten zijn in evenwicht met de structurele lasten) en de schuldpositie.

Verloop kengetallen

Verloop van de kengetallen							
Begroting 2022	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Norm	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Netto schuldquote	-/-22%	-/-8%	-/-36%	A	-/-47%	-/-58%	-/-68%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-/-27%	-/-12%	-/-40%	A	-/-49%	-/-60%	-/-69%
Solvabiliteitsratio	56%	55%	59%	A	60%	62%	64%
Structurele exploitatieruimte	1,1%	1,1%	2,8%	A	3,7%	4,2%	-/-1,2%
Grondexploitatie	5%	9%	6%	A	5%	3%	2%
Belastingcapaciteit eenpersoonshuishoudens	91%*	96%*	93%	A	93%	93%	93%
Belastingcapaciteit meerpersoonshuishoudens	91%*	96%*	101%	B	101%	101%	101%

* tot en met 2022 geen splitsing in een- en meerpersoonshuishoudens

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie	Categorie	Categorie
	A. Minste risico	B. Gemiddeld risico	C. Meeste risico
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	Begr > 0%	Begr = 0%	Begr < 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de hoogte van de schuld aan ten opzichte van de jaarlijkse omzet, de baten. Als de quote heel hoog is, dan betekent dat er relatief veel schuld is en dat rente en aflossing een belangrijk deel van de inkomsten opslokken. De norm ligt op 80% met een door de VNG geadviseerd maximum van 130%.

Dronten heeft netto geen schuld. We zijn dus nog ver af van de grenzen die door de VNG zijn aangegeven. Er is nog een tweede kengetal voor de netto schuldquote die we formeel volgens de BBV ook moeten vermelden. Dit is de netto schuldquote gecorrigeerd min de verstrekte leningen.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen de schulden en het totale vermogen. Solvabiliteit wordt ook vaak in het bedrijfsleven gebruikt. Het geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om schulden ook op langere termijn te voldoen.

De structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Het aandeel van de waarde van de grondexploitatie op de totale balanswaarde

De grondexploitaties hebben veel invloed op de ontwikkeling van de financiële resultaten. Gemeenten met een relatief grote grondpositie hebben ook een relatief groot financieel risico. Ook hiervoor zijn normen ontwikkeld waarbij de totale boekwaarde van de grondvoorraad bij voorkeur niet groter mag zijn dan 20%. Het advies is om in elk geval niet boven de 35% uit te komen.

De belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft aan in hoeverre de woonlasten binnen een gemeente hoger of lager zijn dan de gemiddelde woonlasten. In de paragraaf lokale heffingen is aangegeven dat de woonlasten in 2023 € 837 voor een eenpersoons en € 911 voor een meerpersoonshuishouden bedragen. We zijn hierbij uitgegaan van een woningwaarde van € 275.000.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn goederen/zaken die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren; grote zaken die vaak veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan. De gemeente Dronten heeft ongeveer 1.400 hectare aan openbare ruimte in beheer. Veel activiteiten vinden daarop plaats zoals wonen, werken en recreëren. Daarvoor zijn veel kapitaalgoederen nodig in de vorm van:

- wegenbeheer en verhardingen;
- riolering;
- openbaar groen;
- speelvoorzieningen;
- openbare verlichting;
- bruggen, steigers en vlonders;
- accommodatiebeleid, -beheer, renovatie en vervanging;
- stranden en voorlanden.

Van deze kapitaalgoederen is het beleidskader, de financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien en een vertaling van de financiële consequenties in de begroting opgenomen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten.

Beleid

Het beleid van Dronten voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in de volgende nota's:

- Beheerplan wegen 2021-2025;
- Beheerplan civieltechnische kunstwerken 2023-2027;
- Beleidsplan verlichting in de openbare ruimte 2018-2027;
- Beheerplan openbare verlichting 2023-2027;
- Groenbeleidsplan gemeente Dronten 2017;
- Groenbeheerplan Dronten 2020-2025;
- Bosbeheerplan Dronten 2020-2025;
- Boombeheerplan Dronten 2020-2025;
- Beheer- en onderhoudsplan halfverhardingen 2022-2026;
- Beheerplan Voorlanden;
- Speelruimteplan 2018;
- GRP Dronten, Gemeentelijk Rioleringsprogramma 2022-2028;
- Accommodatiebeleidsplan 2015-2020 *;
- Accommodatiebeheerplan 2023-2027.

* Het accommodatiebeleidsplan is in ontwikkeling en wordt in de periode tot en met 2023 samen met de PO-scholen, gelegen in het centrum, opgesteld.

Loon- en prijsstijgingen

De voorspelling voor de indexatie voor wegenbeheer is 20-25% en voor groen 10-12%. Dat betekent dat het uitgangspunt van 6% in de Kadernota 2023 op deze onderdelen tekortschiet.

Wegenbeheer en verhardingen

In 2021 is het beheerplan wegen geactualiseerd en vastgesteld. De norm waarop het onderhoud wordt gepleegd is CROW-niveau B voor centra, fiets- en voetpaden. Voor alle overige wegen is dat CROW niveau C. Inspecties vinden elk jaar plaats (naast de reguliere schouw die meerder keren per jaar plaatsvindt). Hieronder zijn de meest in het oog springende uitvoeringsprojecten conform plan voor 2023 weergegeven.

Wegenonderhoud 2023

- Het reguliere en geplande onderhoud op basis van weg-inspecties. Op basis van de inspecties en de vastgestelde onderhoudsniveaus wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma ontwikkeld voor het reguliere onderhoud;
- Het project Rietweg (2e deel) wordt doorgeschoven richting 2024 vanwege de enorme kostenstijging van deze rehabilitatie en het feit dat er nog diverse onderzoeken lopen. Met kleine maatregelen wordt er zorg voor gedragen dat de verkeerveiligheid niet in het geding is.

Bermverstevinging 2023

De volgende wegen worden voorzien van bermbeton als onderdeel van het versnellingsprogramma bermverstevinging:

- Haringweg (gedeelte);
- Zeebiesweg.

Riolering

In juni 2022 is het GRP Dronten, gemeentelijk rioleringsprogramma 2022-2028 door de raad vastgesteld.

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is een belangrijk gemeentelijk beleidsdocument. Het geeft inhoudelijke, financiële en programmatische sturing aan het rioleringsbeheer. Dit is uit oogpunt van volksgezondheid, woonbaarheid en milieubescherming één van de kerntaken van elke gemeente. Naast de zorgplicht voor het afvalwater, hemelwater en grondwater is er ook aandacht voor klimaatadaptatie, hetgeen niet alleen een rioleringsopgave is, maar een opgave voor meerdere beleidsterreinen in het openbare gebied.

In het GRP Dronten 2022-2028 zijn alle nieuwe maatregelen beschreven waaraan in de planperiode uitvoering wordt gegeven. Hiervan worden de onderstaande projecten in 2022-2023 opgepakt, een deel van deze projecten loopt door de gehele planperiode van het GRP:

- Vervolg vestigen van recht van opstal voor eigendommen van derden in het openbaar gebied;
- Opstellen plan hoeveel afvalwater (m3) er nog op de riolering kan worden aangesloten en hoe lang een gemaal uit kan vallen alvorens er problemen ontstaan. Tevens wordt globaal per wijk het verhardingspercentage berekend.
- Starten met de uitvoering van klimaatadaptatieve maatregelen in de kernen om wateroverlast bij hevige buien te voorkomen.

Openbaar groen

Ten behoeve van een goed groenbeheer is in 2017 een nieuw groenbeleidsplan voor al het groen in de dorpskernen van de gemeente gemaakt en vastgesteld. In dit groenbeleidsplan is tevens het beleid op de dorpsbossen en het bomenbeleidsplan geïntegreerd. Conform de kaders zoals vastgelegd in dit beleidsplan en het afgesproken kwaliteitsbeeld wordt het openbaar groen in 2023 onderhouden.

Speelvoorzieningen

In 2023 worden de speelvoorzieningen in de gemeente Dronten vervangen en onderhouden conform het nieuwe Speelruimteplan 2018. In dit nieuwe plan wordt vooral ingestoken op het omvormen van formele speelruimte naar meer informele speelruimte, waarbij gebruik wordt gemaakt van de gehele openbare ruimte.

Het beheer is op orde en de speelvoorzieningen voldoen aan de geldende veiligheidsnormen.

Openbare verlichting

In 2018 is het OV-beleids- en onderhoudsplan vastgesteld waarin de nieuwe beleids- en onderhoudskaders voor openbare verlichting worden aangegeven voor de komende jaren. In het plan is besloten om bewuster te gaan verlichten (meer maatwerk per

locatie) en daar ook de inwoners, verenigingen en bedrijven bewustzijn over te creëren. Inmiddels is bijna 50% aan energiebesparing gerealiseerd. In 2022 is het beheerplan geactualiseerd en vastgesteld door het college voor de periode van 2023-2027. Naast regulier onderhoud vinden er vervangingsinvesteringen plaats van masten en armaturen. Vervanging vindt plaats op basis van de technische staat van onderhoud in combinatie met de doorontwikkeling van bewust verlichten. Er wordt zo efficiënt mogelijk gewerkt om zowel masten als armaturen tegelijkertijd te vervangen.

Vervangingsplanning tot 2029:

Jaartal	Straat-buurt	Masten	Armaturen
2023	Lancaster	155	155
2023	Munten 2	350	
2024	Landstreken	195	195
	Swifterbant kampbuurt	119	
2025	Swifterbant centrum		33
	De Boeg		158
	Swifterbant bloemenbuurt		93
2026	Biddinghuizen centrum		87
2027	Swifterbant bloemenbuurt oud	13	
	Oud Swifterbant	74	
2028	Bungalowpark	396	396
2029	De Kaai		92
	Oud Biddinghuizen buiten	365	365
	De Kolk	47	

Deze vervangingsinvestering is als kapitaallast vertaald in de begroting.

Bruggen en kunstwerken (waaronder ook steigers en vlonders, fontein en stranden en voorlanden)

In 2022 is een nieuw beheerplan- en onderhoudsplan voor civieltechnische kunstwerken (waaronder bruggen) ontwikkeld en vastgesteld door het college voor de periode 2023-2027. Op basis van de beschikbare middelen zal groot onderhoud en jaarlijks onderhoud plaatsvinden van de bij de gemeente in bezit zijnde voorzieningen. De oorspronkelijke planning uit het beheerplan geldt als uitgangspunt. De meest in het oog springende activiteiten, naast regulier onderhoud, zijn:

- Vervangen hydraulische slangen brug de Knip;
- LVS/SVS vervangen(landverkeersseinen/scheepvaartverkeersseinen) brug de Knip.

Accommodatiebeleid, beheer, renovatie en vervanging

Accommodatiebeleid

We herijken het accommodatiebeleid (uit 2015) en halen twee trajecten naar voren: de vervangende nieuwbouw van de praktijkschool en de centrumplan ontwikkeling.

In de nieuwbouw combineren we de praktijkschool met 60 appartementen en een maatschappelijke plint. Dit levert een voorziening voor kwetsbare jongeren op, op het gebied van leren, werken en wonen voor een goede start op weg naar volwaardige participatie in de samenleving.

Met het centrumplan realiseren we een kindcentrum voor vijf basisscholen en diverse maatschappelijk aanvullende voorzieningen, zoals kinderopvang.

Accommodatiebeheer:

In 2022 is een nieuw beheerplan accommodatiebeheer ontwikkeld en vastgesteld door het college voor de periode 2023-2027. In dit beheerplan is voor een aantal panden als uitgangspunt gehanteerd dat de komende vijf jaar geen groot onderhoud meer wordt uitgevoerd omdat de technische levensduur eindigt (collegebesluit februari 2022).

Investeren in groot onderhoud is dan ook kapitaalvernietiging. Voor deze panden zal in de perioden 2023-2027 invulling moeten worden gegeven aan de wenselijke maatschappelijke functie van deze panden richting de toekomst. Integratie in het nieuwe accommodatiebeleid (IHP) moet leiden tot een integraal toekomstbeeld op de gemeentelijke accommodaties aangaande vooral sport, welzijn en onderwijs. Dit betekent voor enkele panden sloop (bijv. bibliotheek Swifterbant; integratie MFC), integratie met andere ontwikkelingen (bijvoorbeeld IKC in relatie tot kinderopvang) of rehabilitatie of vervangende nieuwbouw (bijv. Sporthal 't Dok).

Door wijzigingen in de wetgeving en BBV is het noodzakelijk om de voorziening accommodatiebeheer op te heffen en over te gaan naar de componentenbenadering. De komende vijf jaar wordt de voorziening en daarmee ook de storting in de voorziening tot 0 afgebouwd. Dit betekent een verschuiving naar de Algemene Dienst. In het beheerplan is dit uitgewerkt en voor 2023 en verder wordt dit verwerkt in een [los raadsvoorstel](#).

Beleid stranden

In 2020 is de Visie Stranden vastgesteld. Op basis van deze visie worden de komende jaren diverse ontwikkelingen en activiteiten uitgevoerd. Het beheer van de Voorlanden wordt uitgevoerd conform het in 2021 geactualiseerde beheerplan.

Financieel overzicht kapitaalgoederen

Beheerplannen	Begroting	2023	2024	2025	2026
Wegen	Onderhoudsbudget	290.900	290.900	290.900	290.900
	Voorziening	2.468.822	2.468.822	2.468.822	2.468.822
	Kapitaallast	521.360	524.653	530.672	521.509
Subtotaal wegen		3.281.082	3.284.375	3.290.394	3.281.231
Civieltechnische kunstwerken	Onderhoudsbudget	31.408	31.408	31.408	31.408
	Voorziening	377.200	377.200	377.200	377.200
	Kapitaallast	26.557	18.590	10.862	92.319
Subtotaal civieltechnische kunstwerken		435.165	427.198	419.470	500.927
Openbare verlichting	Onderhoudsbudget	75.611	75.611	75.611	75.611
	Kapitaallast	132.491	126.473	153.925	188.336
Subtotaal openbare verlichting		208.102	202.084	229.536	263.947
Groen	Onderhoudsbudget	560.767	547.767	547.767	547.767
	Kapitaallast	9.214	8.799	18.953	19.225
Subtotaal groen		569.981	556.566	566.720	566.992
Spelen	Onderhoudsbudget	283.450	268.450	268.450	268.450
Subtotaal spelen		283.450	268.450	268.450	268.450
Riolering	Onderhoudsbudget	1.556.000	1.556.000	1.556.000	1.556.000
	Voorziening	321.250	358.750	396.250	433.750
Subtotaal riolering		1.877.250	1.914.750	1.952.250	1.989.750
Accommodaties	Onderhoudsbudget	225.980	225.980	225.980	225.980
	Voorziening	846.259	846.259	846.259	846.259
	Kapitaallast	2.160.777	2.086.622	1.992.408	1.998.952
Subtotaal accommodaties		3.233.016	3.158.861	3.064.647	3.071.191
Totale onderhouds- en beheerkosten		9.888.046	9.812.284	9.791.467	9.942.488

Paragraaf financiering

Algemeen

De financiering van gemeenten wordt gereguleerd door de Wet financiering decentrale overheden (de Wet fido) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo). De Wet fido en Ruddo beogen het bevorderen van een professionele en verantwoorde financiering bij gemeenten, met als direct uitgangspunt het beheersen van renterisico's. De beheersing van de risico's uit zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beiden beogen de renterisico's te begrenzen, die verbonden zijn aan het begrotingstotaal.

Beleidsvoornemens ten aanzien van risicobeheer van de financieringsportefeuille

De doelstellingen met betrekking tot het financieringsbeleid zijn:

- het verkrijgen en behouden van een duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- het tegengaan van ongewenste financiële risico's zoals renterisico's (van vaste en vlottende schuld), kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's;
- het optimaliseren van het rendement van beschikbare liquiditeiten;
- het minimaliseren van de rentekosten van de financiering.

De beleidsvoornemens worden fors aan banden gelegd door de invoering van het schatkistbankieren. De beperkingen voortvloeiende uit deze wet hebben voor de gemeente grote financiële consequenties. Inmiddels is er landelijk een discussie gaande dat de gevolgen van deze wet voor sommige gemeenten wel heel er nadelig uitvallen.

Deze discussie volgen wij op de voet. De gemeente heeft tot dusver het verlies voortvloeiende uit de regeling genomen. In de toekomst (jaar 2023) is het risico dat bij een gelijkblijvende situatie dat de gemeente wederom een aanzienlijk verlies moet incasseren.

Zoals hiervoor aangegeven wordt de beheersing van de financieringsportefeuille vooral via de instrumenten kasgeldlimiet en renterisiconorm uitgevoerd.

Kasgeldlimiet

Zoals eerder aangegeven is één van de uitgangspunten van de Wet fido het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan korte financiering (looptijd tot 1 jaar) is in de Wet fido een wettelijk toegestane norm, de kasgeldlimiet, opgenomen. De limiet is bepaald als een percentage (8,5%) van het totaal van de begroting. De doelstelling is om maximaal gebruik te maken van de kasgeldlimiet, omdat kort geld in het geval van een normale rentestructuur goedkoper is dan lang geld.

De kasgeldlimiet 2023 bedraagt voor de gemeente Dronten 8,5% van € 124 miljoen (Programmabegroting 2023) = € 10,54 miljoen.

Per kwartaal wordt de gemiddelde liquiditeitspositie, berekend op basis van de drie kwartaal maanden, getoetst aan het bedrag van de kasgeldlimiet. Met ingang van 2009 (Wet fido) hoeven de kwartaalrapportages niet standaard meer naar de toezichthouder verzonden te worden. Voor de interne bedrijfsvoering blijven de kwartaalrapportages van belang voor het signaleren van overschrijdingen. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van de drie achtereenvolgende kwartalen drie maal de kasgeldlimiet overschrijdt dan dient de gemeente de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder. Dit moet dan zo ruim mogelijk voorafgaand aan de derde overschrijding, met daarbij een plan van aanpak om weer te gaan voldoen aan de kasgeldlimiet. De toezichthouder kan, indien hij het plan ontoereikend acht, bepalen dat zijn toestemming is vereist voor het aangaan van nieuwe korte leningen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft aan dat het totaal van de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer mag bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Dit

betekent dat jaarlijks niet meer dan 20% van begrotingstotaal mag worden afgelost. Hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering.

Uit de onderstaande tabel is af te leiden dat de gemeente voor 2023 ruimschoots binnen de gestelde renterisiconorm blijft.

Berekening renterisiconorm	2023	2024	2025	2026
De norm is gesteld op een percentage van het begrotingstotaal	20%	20%	20%	20%
Begrotingstotalen	123.869	121.775	120.573	120.728
Renterisiconorm	24.774	24.355	24.115	24.146
Rente herziening op vaste schuld	0	0	0	0
Aflossing op vaste schuld	1.982	1.982	1.982	1.982
Renterisico	1.982	1.982	1.982	1.982
Ruimte onder de renterisiconorm (voordeel, ruimte)	22.792	22.373	22.133	22.164

Op basis van de liquiditeitsprognose zal voor 2023 naar verwachting geen langlopende geldlening moeten worden afgesloten.

	Renteschema 2023			
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering			486.050
b.	De externe rentebaten over de korte en lange financiering		-/-	648.383
	Saldo rentelasten en rentebaten			-162.333
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	243.494	
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-	
c3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	-	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			-405.827
d1.	Rentelasten over eigen vermogen		+/+	3.556.636
d2.	Rentelasten over voorzieningen		+/+	1.365.047
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			4.515.856
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	4.421.979
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury			93.877

Bij de wijziging van het BBV en de invoering van de vennootschapsbelasting voor de lagere overheden is de toerekening van rente een belangrijk aandachtspunt. In de notitie Rente 2017 heeft de commissie BBV uitgewerkt hoe de rentelasten en rentebaten dienen te worden verantwoord. De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van begrotingsjaar 2018. Met deze wijzigingen tracht de commissie eenduidige handelswijze met betrekking tot rente bij gemeenten te bevorderen en de transparantie te vergroten.

Bovenstaande uitwerking geeft een beeld van de rentelasten en rentebaten van de gemeente Dronten. Het saldo van rentelasten en rentebaten betreft onder andere de rentebaten die worden ontvangen over de uitstaande geldleningen (verstrekke leningen aan de Meerpaal) en de uitstaande deposito.

Het aan de taakvelden toe te rekenen externe rente bestaat uit het saldo van rentelasten en rentebaten vermeerderd met het verplicht aan de grondexploitatie toe te rekenen rente. Deze rente is gebaseerd op de voorschriften zoals opgenomen in de notitie Grondexploitatie 2016 van de commissie BBV.

Om te bepalen welke rentelast aan de taakvelden kan worden toegerekend is het noodzakelijk om over het eigen vermogen en de voorzieningen rente te berekenen.

Conform de aanbeveling van de commissie BBV en uw besluitvorming over bespaarde rente, wordt deze bespaarde rente niet toegevoegd aan de reserves en/of voorzieningen. De renteomslag is gebaseerd op de aan de taakvelden toe te rekenen rente gedeeld door de boekwaarde van de vaste activa per 1 januari van het begrotingsjaar 2018. Dit percentage mag worden afgerond op een veelvoud van 0,5%.

Het renteresultaat op het taakveld treasury bestaat uit het verschil door deze afronding. De toegerekende rente aan de overige taakvelden komt ten gunste van het taakveld treasury. Hierop wordt in mindering gebracht de inflatiecorrectie aan de voorzieningen die gewaardeerd zijn op netto contante waarde.

Saldo en liquiditeitenbeheer

Voor het liquiditeitenbeheer is een overeenkomst (geïntegreerde dienstverlening) met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gesloten. Door middel van deze overeenkomst worden tijdelijke overtollige middelen door de BNG belegd en kan een tekort aan kortlopende financieringsmiddelen op een voordelige wijze worden geleend. Op deze wijze kan snel over voldoende middelen tegen gunstige condities worden beschikt. Daarnaast is in 2014 het schatkistbankieren van start gegaan. Binnen het ministerie van Financiën wordt schatkistbankieren uitgevoerd door het Agentschap. Voor ons betekent schatkistbankieren dat wij al onze overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden. Vanzelfsprekend blijven wij volledig vrij in de besteding van onze middelen zonder dat het Agentschap daar enige vorm van toezicht op uitoefent of kan uitoefenen. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan. Voor het betalingsverkeer blijven we aangewezen op het bankwezen.

Paragraaf bedrijfsvoering

Algemeen

Ter realisatie van de programma's is een goede bedrijfsvoering van groot belang. Deze paragraaf informeert de gemeenteraad over de stand van zaken in de bedrijfsvoering. Vanuit de bedrijfsvoering worden de beleids- en uitvoeringseenheden van de organisatie zo goed als mogelijk gefaciliteerd.

Beleid

Beleidsdoelen speerpunt Financiën Collegeprogramma

Onze inwoners verdienen een realistisch en stabiel financieel beleid dat ambitie in zich heeft. Het geld dat er is moet ten goede komen van onze inwoners en ondernemers. Bij uitgaven houden we steeds voor ogen voor wie we het doen en waarom.

Continue proactieve monitoring

We behouden een gezonde financiële huishouding binnen de afgesproken bandbreedtes om wendbaar en toekomstgericht te kunnen werken en anticiperen. We gaan hierover het gesprek met elkaar aan waarbij we de komende jaren op zoek gaan naar wat dit dan is (doorlopend). Er is sprake van continue (2022- 2026) proactieve monitoring van financiële kengetallen.

Vergroten van wendbaarheid

We werken toe naar een organisatie die een optimale grip heeft op de processen door vanuit onze eigen disciplines vooruit te kijken. Hiervoor is het noodzaak dat we proactief inschatten wat er op ons af komt, toekomstige onzekerheden (h)erkennen en hierop kunnen anticiperen, waardoor we financiële verrassingen zoveel mogelijk voorkomen en wendbaar zijn. We investeren daarom in het vergroten van onze wendbaarheid, integrale verantwoordelijkheid en eigenaarschap van teams (2023-2024). We stellen opleidingsbudget beschikbaar voor bewustwording.

Borgen en beheersen

De beleidsdoelen van de gemeente staan centraal. We borgen en beheersen onze werkwijze vanuit ieders eigen rol door te werken vanuit de three lines of accountability. Dit model kent de 1^e lijnsbusinessrollen (vakinhoudelijke teams), de 2^e lijnscontrole (expertise en ondersteuning business) rollen en de 3^e lijns interne onafhankelijke audit. We leggen bij deze ontwikkeling de link met het speerpunt excellente dienstverlening intern. Dit doen we door diverse kennis- en werksessies te organiseren voor de 1^e en 2^e lijn waarbij de focus ligt op de rollen, eigenaarschap en werkprocessen van de teams binnen het model van three lines of accountability.

Scenariodenken

We passen het instrument scenariodenken toe bij het opstellen van nieuw beleid, met als doel om vanuit het perspectief op de toekomst vandaag betere keuzes te kunnen maken (2022-2026).

Stevige financiële advisering en slagkracht op strategisch niveau

We staan voor proactieve advisering vanuit heldere kaders die aansluiten op de maatschappelijke opgaven van Dronten, waarbij we ingaan op risico's en onzekerheden. Daarom voegen we stevige financiële advisering en slagkracht op strategisch niveau toe bij de opgaven van de gemeente en complexe dossiers (vanaf 2023). Daarnaast stellen we business partners aan met kennis van de (financiële) wet- en regelgeving (vanaf 2023).

Actueel en adequaat financieel beleid

Ons financieel beleid is actueel en adequaat: we actualiseren onze Visie op Control en Visie op Bedrijfsvoering (2023). De visie op control zal vanuit een risicogerichte en risico gestuurde insteek vorm krijgen. De bedrijfsvoering visie legt de basis voor de verdere

ontwikkelthema's van de bedrijfsvoering en onze leidende principes gericht op continuïteit en toekomstbestendigheid van onze processen. Daarnaast actualiseren we ons financieel beleid (o.a. Financiële verordening, Budgethoudersregeling, nota Reserves en Voorzieningen) en de beheerplannen tijdig. We onderzoeken de impact van jaarlijkse updates en evaluaties om beter adequaat tussentijds te kunnen sturen (binnen collegeperiode).

We gaan aan de slag met de geformuleerde doelen van Zero Based Begroten. In samenspraak met de auditcommissie stellen we een proces op en geven we uitvoering aan de behoefte aan inzicht in de monitoring en meetbaarheid van gewenste maatschappelijke effecten (ambities), beleidsdoelen en activiteiten (vanaf 2022).

Structureren financiële middelen

We structureren financiële middelen zoveel mogelijk aan de hand van geformuleerde maatschappelijke ambities, beleidsdoelen en activiteiten. We stellen hiervoor samen met de raad uitgangspunten op. We laten ons inspireren aan de hand van voorbeelden bij gemeenten die hiermee al verder zijn. Onze programma-indeling sluit aan bij de integrale visie onder de noemer Dronten Ontwikkelt.

Informatievoorziening

Onze bestuurlijk financiële informatievoorziening is op orde en gekoppeld aan onze maatschappelijke doelen. We werken toe naar informatie die begrijpelijk, helder (voor alle doelgroepen), betrouwbaar en transparant is. We zoeken samen met onze stakeholders naar vernieuwende werkwijzen. De doorontwikkeling en standaardisatie van onze P&C-cyclus en -documenten stemmen we af op de behoefte (start juli 2022). We zetten in op het stroomlijnen van onze financiële processen en verdere automatisering hiervan (2023).

Controle en beoordeling

Onze financiële vastlegging voldoet aan wet- en regelgeving (compliance) en wordt efficiënt samen- en beschikbaar gesteld. Implementatie van rechtmatigheidsverantwoording door college met ingang van 2023. Hierdoor verschuiven werkzaamheden van de accountant naar de organisatie ten aanzien van de controle en beoordeling op rechtmatigheidsaspecten, misbruik en oneigenlijk gebruik en fraude. Door deze verschuiving versterken we het team control (vanaf 2023).

Samenwerking binnen en buiten de regio

Samen met de vijf andere Flevolandse Gemeenten en de provincie zoeken we naar cofinanciering om de ontwikkeling van de gemeente mogelijk te maken. We zoeken actief samenwerking binnen de regio en (landelijke) kennisnetwerken bij landelijke beleids- en financiële ontwikkelingen en (nationale en regionale) maatschappelijke opgaven (zie ook hoofdstuk 6, goed economisch klimaat). Bij de grote onzekerheden en uitdagingen voor de toekomst van onze gemeente werken we samen met externe specialisten, startups, wetenschappers en het onderwijs.

We blijven voor ons ecosysteem steeds 360 graden om ons heen kijken voor kennis en samenwerking. We zetten de samenwerking met regio Zwolle voort en we onderzoeken nieuwe samenwerking op onderdelen in DUN-verband, bijvoorbeeld voor het verwerven van subsidies. We vergroten maatschappelijke impact door (voor zover mogelijk) Europese, nationale en regionale maatschappelijke ambities en beschikbare gelden te integreren in projecten. We gebruiken samenwerkingsverbanden voor kennis over, en mogelijkheden tot, cofinanciering.

Investeren in accommodatiebeheer

We investeren in accommodatiebeheer. Wij werken aan de realisering en onderhoud van accommodaties met de hoogste toegevoegde waarde voor de inwoners van gemeente Dronten. We leveren dit jaar een accommodatiebeheerplan met een looptijd van 5 jaar. Op basis van het collegebesluit van februari 2022 wordt in een aantal panden niet meer geïnvesteerd in groot onderhoud. Dit betekent dat keuzes gemaakt moeten worden wat

we met deze accommodaties en mogelijk vrijkomende locaties gaan doen richting de toekomst, waarbij de agenda van Dronten Ontwikkelt mede leidend is.

Voor grote investeringen in accommodaties en Dronten ontwikkelt stellen we integraal een investeringsagenda op en hieraan gekoppeld een liquiditeitsprognose (vanaf 2022). We stellen de begroting op inclusief de uitwerking van het accommodatiebeleid. De totale impact, de systematiek en mogelijke scenario's van het accommodatiebeleid en -beheer brengen we op korte termijn integraal in beeld (kwartaal 4 2022).

Organisatieontwikkeling

Het piept en kraakt in de gemeentelijke organisaties van Nederland. Verschillende complexe opgaven stapelen zich op en de ene crisis is nog gaande terwijl de volgende zich alweer aandient. Ook in de gemeente Dronten merken we dit: we staan voor grote opgaven in de (nabije) toekomst en we proberen tegelijkertijd ons dagelijks werk uit te voeren en te optimaliseren. Dat knelt behoorlijk. Die knelpunten hebben we op te lossen om robuust en wendbaar voortvarend verder te kunnen bouwen aan de toekomst. Het uitgangspunt van het college is dat we streven naar een stabiel en realistisch financieel beleid. Daarnaast zijn we ambitieus en willen we dat het geld dat er is ten goede komt van onze inwoners en ondernemers. Bij uitgaven houden we steeds voor ogen voor wie we het doen en waarom. We zijn daarbij bereid om verantwoorde financiële risico's te nemen. De Meicirculaire biedt daar gelukkig ook ruimte voor. We zien helaas wel een duidelijke terugval in de rijksmiddelen van 2026, waardoor we een negatief saldo presenteren in dit laatste begrotingsjaar. Toch kiezen we voor deze ambitieuze begroting. We kennen als Dronten een gezonde reservepositie om eventuele tekorten (incidenteel) te kunnen opvangen. Bovendien verwachten we op basis van onze groeiplannen in de toekomst ook meer inkomsten van het Rijk te ontvangen.

Visie op Bedrijfsvoering

In het najaar van 2022 wordt de collectieve Visie op Bedrijfsvoering opgesteld. Deze visie heeft tot doel om scherp te formuleren hoe de primaire processen optimaal ondersteund worden door de bedrijfsvoering (excellente dienstverlening intern). Daarmee willen we ons verder ontwikkelen naar proactieve kennisexperts die anticiperen op kansen en ontwikkelingen, en deze vertalen naar concrete adviezen voor de business. Met deze input is de bedrijfsvoering integraal van toegevoegde waarde voor de besluitvorming. Daarbij kijken we steeds vanuit de bedoeling samen met alle partners naar het optimaliseren van de werkwijzen.

Daarin wordt beschreven hoe de verschillende onderdelen bedrijfsvoering de business ondersteunen. Dit betreft:

- Financiën;
- Informatiegericht werken;
- Communicatie;
- Personeel en Organisatie;
- Juridische zaken;
- Inkoop- en aanbestedingsprocessen;
- Secretariaat en bestuursondersteuning.

De bedrijfsvoering legt met deze visie de basis voor de verdere ontwikkelthema's van de bedrijfsvoering en onze leidende principes gericht op continuïteit en toekomstbestendigheid van onze processen. Dit levert als resultaat een integrale strategische jaarplanning op voor de bedrijfsvoering.

Human Resource Management

Ten gevolge van de CAO-bepalingen over verlofsparen zal in de komende maanden de concrete invulling en de hoogte van het bedrag bepaald gaan worden. Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en

het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden.

Formatie 2023

De medewerkers van onze organisatie staan voor enorme opgaven. Zoals eerder aangekondigd in de Voortgangsrapportage 2022 stapelt het reguliere werk zich op, terwijl iedereen hard werkt om de dienstverlening op peil te houden. Dit zorgt voor werkdruk. Ook stapelen de maatschappelijke opgaven zich op. De ene crisis is nog gaande terwijl de volgende zich alweer aandient. We staan voor grote opgaven in de (nabije) toekomst en we proberen tegelijkertijd ons dagelijks werk uit te voeren en te optimaliseren en dit alles in een krappe arbeidsmarkt. Dat knelt behoorlijk. Die knelpunten zijn we inmiddels gaandeweg aan het oplossen om het fundament te verstevigen, zodat we robuust en wendbaar zijn, waarna we verder kunnen bouwen aan de toekomst.

Paragraaf verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie, waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financiële band heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel (vertegenwoordiging) in het bestuur of het hebben van stemrecht.

Van een financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met deze derde partijen is dus een manier om bepaalde publieke taken uit te voeren. De huidige verbonden partijen waaraan de gemeente is gelieerd, hebben veelal een historische bestaansgrond. Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn wij in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van desbetreffende verbonden partij uit te oefenen.

Visie op verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid is er op gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden, enerzijds uit het oogpunt van risicobeheersing en beperking en anderzijds uit het oogpunt van transparantie van bestuur. Er kunnen echter altijd goede redenen aanwezig zijn voor het aangaan van een verbonden partij constructie.

Criteria die daarbij onder andere worden gehanteerd:

- De taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op en de gekozen vorm van samenwerking draagt bij aan een efficiëntere en effectievere uitvoering van onze publieke taak;
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Overzichtstabel

Naam verbonden partij	Taakveld	Vertegenwoordiger gemeente	Financieel belang 2023
Gemeenschappelijke regelingen			
Het Flevolands Archief (HFA)	0.4	S.J. Lap	€ 98.172
Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)	0.62	S.J. Lap	€ 685.000
Veiligheidsregio Flevoland (VRF)	1.1	J.P. Gebben	€ 2.325.792
Regionale Sociale Recherche	6.3	P. Duvekot	€ 78.000
IMPact	6.4	P. Duvekot	€ 1.623.715
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland	6.71, 6.72 en 6.82	P. Duvekot	€ 121.000
GGD Flevoland	7.1	L. Hillebregt	€ 1.049.000

Naam verbonden partij	Taakveld	Vertegenwoordiger gemeente	Financieel belang 2023
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- en Vechtstreek (OFGV)	7.4	L. Hillebregt	€ 1.231.577
Vennootschappen/Coöperaties			
Alliander N.V.	0.5	S.J. Lap	€ 265.000
Vitens N.V.	0.5	S.J. Lap	0
Technofonds Flevoland	3.1	S.J. Lap	0
Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	5.7	S.J. Lap	€ 29.333
Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)	7.3	L. Hillebregt	0
Verenigingen			
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	0.1	J.P. Gebben	€ 67.958

Detailoverzicht verbonden partijen

Het Flevolands Archief (HFA)		Lelystad		
Link	HFA en Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum HFA			
Visie	Het Flevolands Archief herbergt verhalen uit het dagelijks leven, is het jongste archief van Nederland, trekt belangstelling uit de hele wereld, deelt de ontwikkeling van het opbouwen van een gemeenschap, is het enige archief ter wereld waar de totstandkoming van een polder volledig is vastgelegd en waar je ook komt: onze verhalen spreken tot de verbeelding.			
Missie	Bij HFA ervaar je hoe het unieke leven op het jongste stukje Nederland is ontstaan, zich ontwikkelt en hoe we dit voor de toekomst op een vernieuwende en verbindende manier vastleggen en delen.			
Belangen				
		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 93.712	€ 94.944	€ 98.172
	Eigen vermogen	€ 723.191	€ 363.359	€ 461.573
	Vreemd vermogen	€ 108.069	€ 100.000	€ 198.790
	Resultaat	€ 159.460	€ 0	€ 0
	Solvabiliteit	86,9%	78%	70%
Bestuurlijk	HFA is een openbaar lichaam met als doel om de archiefwettelijke taken van de deelnemers uit te voeren. Deelnemers van HFA zijn: het Rijk, de provincie Flevoland, de gemeenten Dronten, Lelystad, Urk, Zeewolde en het waterschap Zuiderzeeland.			
Prognose				
Ontwikkelingen	De agenda voor de komende jaren wordt in sterke mate beïnvloed door belangrijke ontwikkelingen die op dit moment plaats vinden. Als Regionaal Historisch centrum (RHC) heeft ook HFA, naast de al genoemde uittreding van het Rijk uit de Gemeenschappelijke Regelingen, ook te maken met de nieuwe archiefwet en de noodzaak een voorziening voor digitaal gevormd archief te realiseren. Ook ziet HFA al een aantal jaren de veranderende gebruikersvragen en verschuiving in gebruik van het (digitale) archief, waar HFA verder op in blijft spelen. Kortom, de Nederlandse archiefwereld is volop in beweging. De volledige gevolgen van al deze veranderende aspecten zijn op dit moment nog niet helder. Daarnaast wil HFA een lerende organisatie blijven die in contact staat met de samenleving en bereid is om zijn eigen optreden en dienstverlening te evalueren en te vernieuwen. Immers het toegankelijk houden en maken van het informatiebeheer over de geschiedenis van Flevoland doen wij samen!			
Risico's	HFA heeft zich georiënteerd op de toekomstige positionering en het hiermee samenhangende verdere ontwikkelings- en toekomstperspectief. Dit werkt HFA in de komende periode verder uit. Hierbij houdt HFA oog voor de uittreding van het Rijk uit de Gemeenschappelijke Regelingen per 1 januari 2024, waarmee 2023 het laatste jaar vormt waarin HFA in deze vorm diensten verleent aan het Rijk.			

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)	Het kantoor van GBLT is gevestigd in Zwolle.
Link	Gemeente- en waterschapsbelastingen

Visie Wij maken ons sterk voor lokale belastingen. Toonaangevend betekent voor GBLT: richtinggevend, onderscheidend, origineel en het tonen van lef, trots en passie. GBLT heeft een goede prijs/kwaliteitverhouding in de primaire taken, producten en diensten en is continu op zoek naar inhoudelijke verbetering en vernieuwing van (werk-)processen. GBLT is klantgericht en optimaliseert schaalvoordelen van de organisatie door samenwerking met andere overheden.

Missie GBLT heft en int belastingen en geeft uitvoering aan de wet WOZ voor lokale overheden, tegen zo laag mogelijke kosten.

Belangen		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 664.666	€ 687.000	€ 685.000
	Eigen vermogen	€ 2.042.033		€ 0
	Vreemd vermogen	€ 260.000		€ 0
	Resultaat	€ 2.042.033	€ 0	€ 0
	Netto exploitatielasten			

Bestuurlijk GBLT regelt de gemeente- en waterschapsbelastingen voor vijf waterschappen en zes gemeenten

Prognose

Ontwikkelingen De begroting 2023 en het meerjarenperspectief 2023-2026 geeft inzicht in de doelstellingen en ambities voor de komende jaren. Voor de aankomende jaren ziet GBLT een aantal ontwikkelingen in de wereld van lokale belastingen. Externe wetten en regels over belastingen, over de verhoudingen tussen overheid en burgers en over het gebruik van gegevens bepalen meer en meer het langetermijnperspectief voor GBLT. Maar denk ook aan het nieuwe belastingstelsel van waterschappen en de voorbereidingen ter uitbreiding van het gemeentelijk belastingdomein. Ontwikkelingen die over veel meer gaan dan alleen het proces van lokale belastingen. Ze raken de maatschappelijke vragen zoals participatie, gemeenschappelijke architecturen, sociaal incasseren en informatieveiligheid.

Risico's Met de opdrachtgevers wil GBLT de knelpunten in de onderlinge uitwisseling van data in beeld brengen en komen tot een gedragen en consistente oplossing voor: 1. de korte termijn: 'bijhouden objectkenmerken als gebruiksoppervlakten' en 2. de lange termijn: 'samenhangende objectenregistratie'. Hiertoe zullen we zo veel als mogelijk samen optrekken met de gemeentelijke deelnemers en werken aan een toekomstbestendige oplossing. Tot op heden zijn diensten van samenwerkingsverbanden aan hun deelnemers vrijgesteld van btw, de btw-koepelvrijstelling. Deze vrijstelling wordt mogelijk ingeperkt. De grilligheid en onvoorspelbaarheid van de No Cure No Pay (NCNP)-bezwaren vormen een risico. Deze kosten moeten bestempeld worden als een zogenaamde openeinderegeling.

Veiligheidsregio Flevoland (VRF)	Lelystad
----------------------------------	----------

Link [Veiligheidsregio Flevoland](#)

Visie Vanuit bovenstaande kernboodschap werken wij samen met VRGV aan de volgende vier opgaven: 1) Wij voorkomen onveiligheid en dragen bij aan een redzame samenleving; 2) Wij zijn de zichtbare en deskundige netwerkpartner voor veiligheid; 3) Wij zijn vakmensen: professioneel, innovatief en wendbaar; 4) Wij staan er als het onverhoopt toch nodig is.

Missie 'Als veiligheidsregio's investeren wij in veiligheid en dragen wij bij aan een redzame samenleving. Want veiligheid maken we met elkaar en als veiligheidsregio's staan we hiervoor. Samen voor veiligheid.'

Belangen		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 1.973.923	€ 2.229.049	€ 2.325.792
	Solvabiliteit	52%	31%	29%
	Bijdrage per inwoner	€ 48,36	€ 53,20	€ 54,17
	Resultaat	€ 1.789.125	0	0

Bestuurlijk Veiligheidsregio Flevoland is een samenwerkingsverband van alle gemeenten in Flevoland, Politie, Brandweer Flevoland en de geneeskundige zorg (GHOR Flevoland). Daarnaast wordt samengewerkt met de veiligheidsregio Gooi & Vechtstreek (VRGV).

Prognose	
Ontwikkelingen	Nu de VRF als organisatie steeds meer uit de crisisstand gaan, is het van belang om de effecten op lange termijn rond COVID-19 goed in beeld te brengen en de daaruit volgende maatregelen ook te borgen binnen de organisatie. De doelstellingen voor 2023 hebben zij in lijn hiermee afgestemd voor zover mogelijk. Daarnaast zullen de invoering van de Omgevingswet en de implementatie van een meer toekomstbestendige brandweer (crisisorganisatie 2.0) haar weerslag op de organisatie hebben. De ontwikkeling van een veiligheidsinformatiecentrum (VIC) en participatie in het landelijke KCR2-traject sluiten hierbij aan.
Risico's	De samenleving verandert: de toenemende complexiteit brengt nieuwe risico's met zich mee. De coronapandemie die de samenleving ontwricht is hier een treffend voorbeeld van. Maar ook de gevolgen van klimaatverandering stellen onze samenleving voor nieuwe en complexe vragen. Of de voortgaande individualisering van onze samenleving, waardoor mensen steeds vaker en tot op steeds hogere leeftijd alleen wonen. Dit heeft gevolgen voor het vermogen van de samenleving om zichzelf bij calamiteiten in veiligheid te brengen (zelfredzaamheid). De VRF zorgt ervoor dat risico's zo klein mogelijk zijn. Voorkomen van onveiligheid is nu eenmaal beter dan genezen. Daar doet de VRF zelf veel aan: door risico's in beeld te brengen, te adviseren over maatregelen en - waar mogelijk - zelf maatregelen te treffen. VRF werkt hierin nauw samen met gemeenten en andere partijen aan de opgave "Omgevingswet en adviseren over risico's".

Regionale Sociale Recherche		Zwolle		
Link	Werkgebied Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek			
Visie	Verbindingen leggen om vanuit de vakinhoudelijkheid en de ervaring uit de dagelijkse praktijk ondermijning van het sociaal stelsel tegen te gaan.			
Missie	Onderzoek naar misbruik van uitkeringen is belangrijk voor de samenleving.			
Belangen				
		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 77.451	€ 86.000	€ 78.000
	Resultaat		€ 0	

Bestuurlijk De Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek onderzoekt fraude in Zwolle, Dalfsen, Dronten, Hardenberg, Hattem, Kampen, Ommen en Zwartewaterland.

Prognose

Ontwikkelingen De Regionale Sociale Recherche is begonnen met een aparte rechercheur voor internetfraude. Daarnaast richten zij zich meer op handhaving van Wmo en Jeugdwet.

Risico's Er willen een aantal gemeenten uit de regio Zwolle alsnog aansluiten bij de Regionale Sociale Recherche. Dit kan gevolgen hebben voor de capaciteitsplanning. Het kan daardoor langer duren voordat een zaak is afgerond.

IMPact Dronten

Link [IMPact](#)

Visie Gegarandeerd vermogen om te werken: Om het werken mogelijk te maken ondersteunt en begeleidt IMPact mensen met en zonder arbeidsbeperking in de regio Kampen en Dronten naar de arbeidsmarkt. De ontwikkeling die daarvoor nodig is, organiseren en faciliteren wij. Dat doen we met ons eigen werkleerbedrijf en inzet van en advies over (maatwerk) re-integratietrajecten en -instrumenten. Op deze manier werken wij aan een zo groot mogelijke integratie van werknemers in de arbeidsmarkt. Het is ons streven mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar een optimale arbeidsparticipatie te krijgen.

Missie IMPact maakt werken mogelijk.

Belangen

		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 1.805.470	€ 1.714.977	€ 1.623.715
	Eigen vermogen	€ 434.000	€ 436.000	€ 436.000
	Vreemd vermogen	€ 10.433.000	€ 10.700.000	€ 10.500.000
	AJ's	51,15	€ 49,82	47,18
	Solvabiliteit	3,99%	3,92%	3,98%

Bestuurlijk IMPact is het arbeidstoeleidingsbedrijf die voor de gemeente Kampen en Dronten uitvoering geeft aan de Wet Sociale Werkvoorziening en de Wet werk en bijstand. IMPact is een stichting en legt verantwoording af aan het Algemeen Bestuur.

Prognose

Ontwikkelingen Voor de plaatsingen van SW-medewerkers bij de uitvoeringsorganisatie IMPact, keert het Werkvoorzieningschap een dekkingsbijdrage uit het Participatiebudget aan hen uit. Hiermee fungeert het Werkvoorzieningschap, naast werkgever van de medewerkers uit de sociale werkvoorziening (SW), ook als administratiekantoor. De van de gemeenten Kampen en Dronten te ontvangen bijdragen uit het Participatiebudget (subsidie SW) worden doorgezet naar IMPact. De Rijksvergoeding per AJ is voor 2023 berekend op € 29.378.

Risico's Het Werkvoorzieningschap loopt geen risico's in formele zin. Alle gebeurtenissen met financiële gevolgen worden overgedragen naar de gemeenten Kampen en Dronten. Beide gemeenten gaven aan een sterke verantwoordelijkheid voor de eigen SW-doelgroep en betrokkenheid bij IMPact te voelen. Zij zien graag dat, vanuit de lokale markt en grenzend aan de eigen dienstverlening, IMPact toegevoegde waarde biedt naar de toekomst. Niet alleen voor SW-medewerkers maar voor een brede groep van werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. Beide gemeenten hebben dan ook expliciet aan IMPact verzocht zich te focussen op 'lokaal investeren' in werk bieden voor inwoners met een arbeidsbeperking.

Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland	Gemeente Almere in haar hoedanigheid van centrumgemeente
--	--

Link [Dienstverleningshandvest behorende bij centrumregeling sociaal domein Flevoland](#) en [Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland](#)

Visie Deze regeling heeft tot doel te komen tot een doelmatige uitvoering van de aan de centrumregeling opgedragen taken.

Missie Gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde werken samen op het gebied van de jeugdhulp en de Wet maatschappelijke ondersteuning

Belangen				
		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 107.337	€ 88.000	€ 121.000
	Resultaat			

Bestuurlijk De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters van de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde, ieder voor zover het hun bevoegdheid betreft.

Prognose	
----------	--

Ontwikkelingen Niet van toepassing

Risico's Niet van toepassing

GGD Flevoland	De hoofdvestiging van GGD Flevoland bevindt zich Lelystad.
---------------	--

Link [GGD Flevoland](#)

Visie Voor én samen met de zes gemeenten in Flevoland zet GGD Flevoland zich in om de gezondheid van de inwoners in Flevoland te bewaken, beschermen en te bevorderen.

Missie We dragen bij aan een gezonder Flevoland

Belangen				
		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 921.184	€ 962.765	€ 1.049.000
	Eigen vermogen	€ 6.536.000	€ 7.567.000	€ 6.728.000
	Vreemd vermogen	€ 21.977.000	€ 16.710.000	€ 15.855.000

	Solvabiliteit	22,5	31,1%	22,5%
	Resultaat	€ 797.172	€ 200.000	€ 200.000
Bestuurlijk	GGD Flevoland is de gemeentelijke gezondheidsdienst van de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde. De zes Flevolandse gemeenten zijn met elkaar een zogenaamde gemeenschappelijk regeling aangegaan.			

Prognose

Ontwikkelingen De basis van de taken en verantwoordelijkheden liggen verankerd in de Wet publieke gezondheid. Daarnaast doet de GGD wat de omgeving, gemeenten en andere samenwerkingspartners van hen vragen ten behoeve van het verbeteren van de publieke gezondheid. De inzet in de Coronacrisis is daar een groot voorbeeld van. Strategische doelen zijn gericht op gezonde leefomgeving, seksuele gezondheid, het verminderen van overgewicht en eenzaamheid van jong en oud, het verbeteren van zelfredzaamheid en zorg voor kwetsbare groepen. Twee belangrijke thema's voor 2022 zijn samenwerking (elke netwerkpartner werkt vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, maar werken samen aan dezelfde maatschappelijke opgave) en positieve gezondheid (door te kijken naar wat je wel kan in plaats van wat je niet meer kan, zullen de inwoners van Flevoland langer leven in een goede ervaren gezondheid). Ook is het nodig om in 2021 en 2022 ruimte te nemen om de resultaten van evaluaties van bestrijding van de pandemie te analyseren. Dit geeft vervolgens input om de ambities voor de publieke gezondheid in Nederland, en voor Flevoland in het bijzonder, te herijken, bij te stellen en opnieuw te formuleren. Dit doet de GGD voor én samen met de zes gemeenten in Flevoland.

Risico's Wanneer de ambities naar beneden worden bijgesteld, zullen alleen de wettelijk verplichte gezondheidsonderzoeken worden uitgevoerd zonder mogelijkheid tot informatiegestuurde monitoren, zoals bijvoorbeeld de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen. Dit levert risico's op voor de volksgezondheid in Flevoland, onder andere: kwetsbare groepen zijn niet realtime in beeld, er is geen duiding van cijfers gecombineerd met andere relevante databronnen en nieuwe risico's voor de volksgezondheid zijn niet tijdig in beeld. Wanneer het werken aan de maatschappelijke opgave niet word gecontinueerd is ook sprake van een aantal bestuurlijke risico's (geen informatiegestuurde beleidsvorming, geen voortzetting en doorontwikkeling van de sociale kaart, geen onderzoek naar effecten van gemeentelijk beleid of ingezette interventies en meer kosten voor Wmo, zorg en ziekteverzuim).

Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- en Lelystad Vechtstreek (OFGV)

Link [Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek](#)

Visie De OFGV verzorgt milieu- en leefomgevingstaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dit geldt voor groene wetten, geluid, bodemsanering, luchtvaart, vuurwerk, toezicht op zwemwater/zwembaden, Wabo en het omgevingsrecht.

Missie Samen met de deelnemers werkt de OFGV aan een duurzame en veilige leefomgeving. De kernwaarden van de OFGV 'duurzaam Ondernemen en Verbinden' staan hierbij centraal. Bij het uit te voeren werk streeft de OFGV naar kwaliteit en efficiency.

Belangen

		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 1.240.500	€ 1.233.284	€ 1.231.577

Eigen vermogen	€ 1.072.847	€ 919.000	€ 668.600
Vreemd vermogen	€ 4.266.090	€ 4.940.119	€ 5.300.295
Solvabiliteit	28%	16%	21%
Resultaat	€ 153.954	€ 0	€ 0

Bestuurlijk In totaal zijn 2 provincies en 12 gemeenten 'deelnemer' aan de OFGV. Alle deelnemers zijn bestuurlijk vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (AB). Vanuit dit AB is een Dagelijks Bestuur (DB) benoemd.

Prognose

Ontwikkelingen In 2023 zal het versterken van het VTH-stelsel zijn beslag krijgen. Uiteraard gaat dit over verbeteringen in de uitvoering en slimmer en beter geïnformeerd (samen)werken. Dat geldt ook voor lokaal bestuurlijke prioriteiten. Nieuwe collegeprogramma's, nieuwe visies op de fysieke leefomgeving, nieuwe prioriteiten en wensen hebben allen invloed op het uitvoeringsprogramma van de OFGV. Zo kunnen zij bijvoorbeeld een rol spelen bij de klimaatadaptatie en meerwerkopdrachten met betrekking tot toezicht op de energiebesparingsplicht en informatieplicht energie in voorbereiding zijn. Ook het aangekondigde plaatsafhankelijk werken krijgt in 2023 definitief zijn beslag. In ieder geval verlaat de OFGV zijn kantoorlocatie naast het provinciehuis. Dat heeft geen invloed op de inhoud van het werk, maar wel op de manier van werken.

Risico's Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (OW) gaan er bodemtaken van de provincie naar gemeenten. Ten tijde van het opstellen van de begroting is de verwachting de OW van kracht is per 1-1-2023. Dat wordt in Q4 officieel bekend gemaakt. Het risico bestaat dat de bijdrage uit het provinciefonds voor deze taak niet 1-op-1 overgaan naar de gemeenten. Het AB gaat er daarbij vanuit dat het Rijk haar toezegging gestand doet dat op het over te hevelen budget niet wordt gekort. Voor 2023 en verder worden in het AB nadere afspraken gemaakt over de financiering van deze taken (kosten decentralisatie bodemtaken OW). Vanwege de wetswijziging in het kader van de Omgevingswet met betrekking tot de omgevingsveiligheid bestaat ook het risico dat in 2023 meerwerkopdrachten aan de OFGV moet worden verstrekt om nieuwe wettelijke taken uit te voeren. Deze moeten los van de reguliere bijdrage worden gefinancierd. Ten tijde van het opstellen van deze begroting is het nog niet duidelijk wat de financiële consequenties voor 2023 zijn. Daarnaast is de omzetting van inrichtingen naar milieubelastende activiteiten (mba's) kwetsbaar en qua geldstromen nog onduidelijk.

Alliander N.V.

Arnhem

Link [Alliander](#)

Visie Alliander zorgt ervoor dat klanten de juiste energiekeuzes kunnen maken. Voor zichzelf en voor de totale energievoorziening. Zodat iedereen onder gelijke condities toegang heeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie.

Missie Wij staan voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. Dat is waar wij iedere dag aan werken.

Belangen

		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Dividendopbrengst	€ 284.585	€ 265.000	€ 265.000

Eigen vermogen

Vreemd vermogen

Solvabiliteit

Resultaat

Bestuurlijk

Ruim vijftig gemeenten in Flevoland en Gelderland zijn mede-aandeelhouder van de nutsbedrijven Nuon, Alliander en Vitens. Voor al die bedrijven is de vraag, hoe de publieke belangen het best geborgd kunnen worden.

Prognose

Ontwikkelingen De toename van duurzaam opgewekte energie en groeiende elektrificatie betekenen uitbreiding en verzwaring van de elektriciteitsnetten. Om de capaciteit van het net te verdubbelen, moet de komende 10 jaar evenveel werk worden verzet als in de afgelopen 40 jaren en moet het investeringsniveau worden verdubbeld ten opzichte van de afgelopen jaren. Door de combinatie van sterk toenemende investeringen, lange terugverdientijden en lage rendementen neemt de financieringsbehoefte van Alliander sterk toe. Hiervoor wordt vreemd vermogen aangetrokken, waar voldoende eigen vermogen tegenover moet staan. Het eigen vermogen van Alliander kan worden verbeterd door verstrekking van een reverse converteerbare hybride obligatielening door alle aandeelhouders. Naar rato van het aandelenbezit is het bedrag van deze lening voor Dronten € 2.141.618. De gemeente Dronten ontvangt jaarlijks een rentevergoeding van € 44.438.

Risico's

De energietransitie vereist dat de gehele energie-infrastructuur in Nederland de komende jaren verzaamd wordt omdat de elektriciteitsvraag in 2050 is verdubbeld. De energietransitie versnelt en leidt tot meer duurzame lokale opwekking en een groeiende vraag naar elektrisch vermogen. Dit vraagt om grote aanpassingen van het energiesysteem. De capaciteit van de elektriciteitsnetten van Alliander moet hierdoor de komende jaren op veel plekken worden verdubbeld. Dit maakt grootschalige investeringen door Alliander noodzakelijk. Alliander verwacht op korte termijn een meer dan verdubbeling van de totale investeringen ten opzichte van afgelopen jaren.

Vitens N.V.

Zwolle

Link

[Vitens](#)

Visie

Vitens levert een actieve bijdrage aan de verduurzaming en de beschikbaarheid van schoon drinkwater. Bescherming van onze bronnen en dienstverlening naar onze klanten staan hier centraal. Zo innoveren we voortdurend om onze productie en infrastructuur te verduurzamen.

Missie

Waardevol water voor nu en in de toekomst.

Belangen

		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Totaal uitgekeerd dividend	€ 357.394		0
	Eigen vermogen			
	Vreemd vermogen			
	Solvabiliteit			
	Nettoresultaat			

Bestuurlijk De gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens zijn onze publieke aandeelhouders. Zij hebben geen directe bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken binnen het bedrijf. Twee keer per jaar is er een aandeelhoudersvergadering.

Prognose

Ontwikkelingen Sturing WACC binnen Vitens. De sturing op onze WACC verloopt langs 4 sporen:

1. Met het programma Waterbesparing en optimalisering van het investeringsportfolio wordt er ingezet op het vaststellen van een zo optimaal mogelijk investeringsniveau dat nodig is voor de uitvoering van onze wettelijke taak.
2. Daarnaast voeren wij een actieve lobby voor een WACC-regulering die de geschetste problematiek oplost zodat Vitens met een financieel gezonde bedrijfsvoering het investeringsportfolio kan realiseren.
3. Ondertussen willen wij onze positie bepalen in het geval een situatie ontstaat waarin de WACC ontoereikend is. Uit een eerste juridische analyse blijkt dat er aanleiding is om onze wettelijke leveringsplicht van hogere orde te beschouwen dan te voldoen aan de WACC. Voorwaardelijk hierin is dat de opties van het versterken van het eigen vermogen actief zijn verkend.
4. Het verkennen van de mogelijkheid om op andere wijze ons eigen vermogen te versterken, bijvoorbeeld door bijstorten van aandeelhouders, achtergestelde leningen of andere vormen van aantrekken van vermogen.

Risico's Het investeringsniveau van Vitens is in de afgelopen periode gestegen van een stabiele situatie rond de 100 miljoen (tot en met 2017) naar 164 miljoen euro in 2020. Volgens de inzichten in het Investeringsplan 2021-2030 zal het niveau in een periode van 10 jaar verder stijgen naar tenminste 275 miljoen euro. Meer dan een verdubbeling van het investeringsniveau. Met de investeringen stijgt het balanstotaal van de onderneming. De huidige WACC-regulering maakt het onmogelijk om het eigen vermogen mee te laten groeien om aan de door geldverstrekkers gestelde ratio's te voldoen. Daarmee komt de financiering van investeringen onder druk te staan.

Technofonds Flevoland		Lelystad
Link	MKB & Technofonds Flevoland	
Visie	Flevoland is de provincie van de vooruitgang. De provincie waar ruimte is om te pionieren, waar ondernemers hun dromen najagen en boven zichzelf uitstijgen. In Flevoland kunnen ondernemers groeien: in tijd en ruimte maar ook mentaal en fysiek. Ze innoveren, groeien en verleggen grenzen.	
Missie	Horizon is de regionale ontwikkelingsmaatschappij van Flevoland. Zij ondersteunen en verwijzen Flevolandse ondernemers die willen groeien.	

Belangen		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Aandelenkapitaal			0
	Fondsomvang			
	Resultaat			

Bestuurlijk Technofonds, beheerd door Horizon Flevoland, is lid van de Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen en is daarmee gehouden aan de NVP gedragscode.

Prognose

Ontwikkelingen	HORIZON Flevoland verlegt focus van economische groei in € naar het maken van duurzame impact en bijdragen aan brede welvaart als aanjager van innovatie en ontwikkelingen. In dit kader voerde Horizon bijna 500 adviesgesprekken met ondernemers. Binnen het programma Landbouw: Meerdere Smaken verwelkomen we nieuwe proeftuinen die nauw aansluiten bij maatschappelijk relevante vraagstukken, zoals Elektrisch beregenen en Stikstofemissiereductie. Daarnaast heeft Horizon programma's opgezet voor de circulaire economie en de -verduurzaming van de- high tech maakindustrie. Er is ook een business-to-businessprogramma ontwikkeld waarmee innovatief en ondernemend Flevoland tijdens Floriade Expo 2022 de kans krijgt om zich te presenteren aan een groot (internationaal) publiek.
Risico's	Deze inleg is eenmalig geweest bij de start van het Technofonds in 2000. Het fonds is revolverend van opzet. Er is toen € 277.000 ingelegd via twee raadsbesluiten, de middelen waren afkomstig van een onbenut restant budget APR-regeling en een reservering Capital Fund. De coronacrisis heeft ertoe geleid dat 2020 volledig in het teken stond van het overleiden van bedrijven en hun eigen business, waardoor er veel minder behoefte bestond voor nieuw kapitaal voor nieuwe ontwikkelingen. Er is maar een participatie uitgegeven in 2020. Het negatieve exploitatieresultaat 2020 is een breed gedeeld punt van zorg. Door nu al jaren in te teren op de reserve zal er de komende tijd goed gekeken moeten worden naar de effectiviteit en efficiëntie van het Technofonds. Er zijn financiële zorgen bij alle aandeelhouders hieromtrent.

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

Harderwijk

Link	Gebiedscoöperatie Gastvrije Randmeren
Visie	De coöperatie zorgt namens de gemeenten voor het beheer en onderhoud van de recreatieve functies van de meren. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar vaarwater, fietsverbindingen en recreatie bij aanlegplaatsen en eilanden.
Missie	De meren, eilanden en oevers dragen sterk bij aan de ruimtelijke kwaliteit van het Randmerengebied.

Belangen

		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse contributie	€ 28.585		€ 29.333
	Eigen vermogen			
	Vreemd vermogen			
	Solvabiliteit			
	Resultaat			
Bestuurlijk	Rijkswaterstaat en de Waterschappen Zuiderzeeland en Vallei en Veluwe zijn adviserend lid. Gastvrije Randmeren is als zelfstandige rechtspersoon voor alle zestien gemeenten rond de Randmeren een verbonden partij.			

Prognose

Ontwikkelingen De meren, eilanden en oevers dragen sterk bij aan de ruimtelijke kwaliteit van het Randmerengebied. Onze kerntaken beheer en onderhoud richten zich daarom op bereikbaarheid en optimalisering van recreatieve locaties en voorzieningen op en aan het water. Dat betekent onder meer: fonteinkruid maaien, een exploitatiemodel ontwikkelen voor het beheer van de aanlegplaatsen en eilanden, de revitalisatie van eilanden programmatisch aanpakken, vaarwater verdiepen. In de rol van makelaar en verbinder zorgen we ervoor dat wat is besloten ook echt gebeurt. We borgen bijvoorbeeld een exploitatieopgave, of zijn opdrachtgever voor de regionale stichting Maaien Waterplanten Randmeren. Daarnaast ervaren de Randmerengemeenten dat de coöperatie van grote waarde is als het gebied als geheel in het geding is. Zo doen wij mee aan de zoektocht naar optimale ontwikkelmogelijkheden voor recreatie in de natuur. Ondernemers zien in de coöperatie een gemeenschappelijk aanspreekpunt. De coöperatie heeft een agenderende rol voor recreatieve infrastructuur en het recreatieve voorzieningenniveau. Om het Randmerengebied als geheel te positioneren, voert de coöperatie de regie op het ontwerp en de verspreiding van informatieve gebiedskaarten, een publieksmagazine en publieksgerichte informatie via website en social media. Dit alles doen wij in nauwe samenwerking met het recreatieve bedrijfsleven, de inwoners en de bezoekers van het gebied.

Risico's Een eerste Rijksbijdrage zou de sector kunnen helpen, er is een nieuw toekomstperspectief nodig. De sector heeft een andere werkwijze nodig om haar uniciteit te versterken en duurzaam te ontwikkelen voor de langere termijn. Provincies en gemeenten willen de sector hier graag mee helpen. NBTC is gevraagd dit proces te begeleiden, zodat in samenwerking een nieuw toekomstperspectief ontstaat. NBTC werkt samen met Gastvrije Randmeren, de provincies Overijssel, Gelderland, Flevoland, Friesland en Utrecht, Vereniging van Zuiderzeegemeenten en BBZ aan de toekomst van het Nederlands varend erfgoed.

Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)		Alkmaar
Link	HVC	
Visie	HVC wil als toonaangevend nutsbedrijf onze gemeenten, waterschappen en inwoners koploper maken en houden als het gaat om het hergebruiken van grondstoffen en het verduurzamen van de energiehuishouding.	
Missie	We zien een toekomst waarin we energie schoon opwekken en grondstoffen hergebruiken. Dat is urgent, en dat doen we samen en slim, zodat onze inwoners daar nu en in de toekomst de vruchten van plukken.	

Belangen				
		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse provisie	€ 95.468		0
	Eigen Vermogen			
	Omvang leningen			
	Solvabiliteit			
	Resultaat			
Bestuurlijk	HVC is verantwoordelijk voor het duurzaam afvalbeheer van haar aandeelhouders (43 gemeenten en 6 waterschappen uit Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Friesland). De gemeenten en waterschappen zijn rechtstreeks aandeelhouder of via een GR.			

Prognose

Ontwikkelingen	Gemeenten en waterschappen staan voor de inspirerende uitdaging de slag naar een duurzame, klimaatneutrale energievoorziening te maken. Er moet tempo worden gemaakt. Veel overheden willen hun energiegebruik de komende jaren al flink hebben bespaard of duurzaam opgewekt. Samen met gemeenten, waterschappen en lokale energiecoöperaties gaat HVC werk maken van duurzaamheid.
Risico's	Het risicobeheer van HVC is gericht op het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid ten aanzien van de realiseerbaarheid van ondernemingsdoelstellingen, de beheersing van risico's in bedrijfsprocessen, de betrouwbaarheid van de financiële verslaglegging en de naleving van relevante wet- en regelgeving. Sommige risico's, zoals de kans op ernstige ongevallen, zijn daarbij nimmer acceptabel. Het systeem van risicobeheer bij HVC is gebaseerd op elementen uit het COSO-ERM model en de ISO 31000 richtlijn.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) Den Haag

Link	VNG
Visie	Dat doen we door agendasettend te zijn op voor gemeenten relevante vraagstukken en ontwikkelingen, en door de lokale uitvoering centraal te stellen bij maatschappelijke opgaven.
Missie	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werkt aan een krachtige lokale overheid.

Belangen

		Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Financieel	Jaarlijkse contributie	€ 107.459	€ 62.805	€ 67.958
	Resultaat		€ 0	

Bestuurlijk	Wethouder Van Bergen is lid van de VNG-commissie Zorg Jeugd en Onderwijs (ZJO).
-------------	---

Prognose

Ontwikkelingen	Veel van de VNG-activiteiten lopen in 2023 door in ontwikkeling of in beheer. De financiële en inhoudelijke kaders vallen dan ook nagenoeg gelijk met die van 2022. De basiscontouren in de kadernota zijn gelijk gebleven, maar er is daarbinnen wel ruimte voor aanpassingen naar aanleiding van actuele ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen kunnen voortvloeien uit het regeerakkoord, maar ook een geopolitieke oorzaak hebben. De Oekraïne-crisis, maar ook de coronapandemie, hebben bijvoorbeeld een weerslag op gemeenten die zeer waarschijnlijk nog doorspeelt in 2023.
----------------	---

Risico's

Tijdens de ALV 2018 hebben de leden ingestemd met de uitgangspunten voor de meerjarige ontwikkeling van de contributie. Daarbij is afgesproken om de VNG-begroting weer in evenwicht te brengen door een combinatie van geleidelijke contributieverhoging en het inzetten van het vermogen van de VNG. Binnen dit uitgangspunt beweegt de contributie op basis van twee componenten: • Compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling op basis van CPB-indexcijfers • 1,0% voor de groei naar volledige dekking van de kosten van de kernorganisatie van de VNG vanuit de contributie. Gelet op de positieve ontwikkeling in de financiële omstandigheden van gemeenten, waarbij VNG zich wel ernstige zorgen maakt over de financiën vanaf 2026, wordt dit jaar de meerjarig vastgestelde contributiesystematiek weer gevolgd. De dekking voor de ingroei is door de VNG zelf middels een structurele taakstelling in haar begroting opgenomen.

Paragraaf grondbeleid

Algemeen

In deze paragraaf worden de onderwerpen behandeld zoals voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Conform artikel 16 van het BBV bevat de paragraaf over het grondbeleid ten minste:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondexploitaties in relatie tot de risico's van de grondexploitaties.

Onderdeel	Omschrijving	Achterliggend document	Status
a.	Visie op grondbeleid	Nota grondbeleid "Grond als basis voor regie" 2016	Vastgesteld in raadsvergadering 24-11-2016
		Nota Kostenverhaal 2016	Vastgesteld in raadsvergadering 24-11-2016
		Structuurvisie 2030	Vastgesteld in raadsvergadering 11-2012
		Structuurvisie Hanzekwartier	Vastgesteld in raadsvergadering 04-2012
b.	Wijze waarop grondbeleid wordt uitgevoerd	Beschrijving activiteiten in jaarverslag en beleidsbegroting	Jaarlijks door gemeenteraad vastgesteld (jaarrekening, programmabegroting, voortgangsrapportage)
c.	Actuele prognose van te verwachten resultaten grondexploitatie	1) Jaarrekening en begroting onderdeel grondexploitatie	ad 1) Jaarlijks door gemeenteraad vastgesteld
		2) Perspectiefnota 1-1-2022	ad 2) Vastgesteld bij jaarrekening 2021
d.	Onderbouwing geraamde winstneming	Opgenomen nota grondbeleid "Grond als basis voor regie"	Vastgesteld in raadsvergadering 24-11-2016
e.	Beleidsuitgangspunten inzake reserves	Nota reserves en voorzieningen 2020	Vastgesteld in raadsvergadering 21-01-2021

Beleid

Met de Nota Grondbeleid wil de Gemeente Dronten een kader geven voor het gemeentelijk handelen op de grondmarkt bij ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeente bevindt zich op de grondmarkt om de inhoudelijke doelstellingen te realiseren op de locaties die daarvoor ruimtelijk zijn bestemd.

De hoofddoelstelling voor grondbeleid in Dronten is het tijdig en tegen aanvaardbare offers stimuleren en bevorderen van gewenste veranderingen in het grondgebruik om zodoende adequaat te kunnen inspelen op veranderende maatschappelijke behoeften. Het grondbeleid is faciliterend voor het (ruimtelijk) beleid van de gemeente. Van belang is dat grondbeleid geen doelstelling op zich is, maar een instrument om andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren. Aan het grondbeleid liggen aldus ruimtelijke en sectorale doelstellingen ten grondslag:

- Volkshuisvestelijk: het maximaal tegemoet komen aan de woonwensen van de huidige bevolking en het maximaal inspelen op de ontwikkelingen op de woningmarkt;
- Sociaal economisch: het realiseren van een optimaal vestigingsklimaat zowel voor ondernemers als voor werknemers, met aandacht voor duurzaam ondernemen en het versterken van de werkgelegenheid;
- Ruimtelijk: het behouden van basiskwaliteiten en het versterken van het imago van de gemeente;
- Welzijn: het zorg dragen voor voldoende en kwalitatief goede maatschappelijke voorzieningen;

- Financieel: het behalen van een stabiele financiële positie van de gemeente en waar mogelijk de waardevermeerdering van de grond te laten toekomen aan de gemeenschap;
- Recreatie en toerisme: het stimuleren van de ontwikkeling van het toeristische recreatieve product van Dronten door onder meer het faciliteren van haalbare initiatieven.

Relatie met de programma's in de begroting

De bovenstaande visie op het grondbeleid komt tot uiting in de doelstellingen van de programma's 0, 2, 3, 5 en 8.

Programma	Doelstelling programma	Relatie met grondbeleid
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	Gezond financieel beleid	Jaarlijks wordt het financieel meerjarenperspectief geactualiseerd en verantwoord in de perspectiefnota. Dit met in achtname van de gestelde financiële kaders in de nota grondbeleid.
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	Verkeersveiligheid en goede verkeersinfrastructuur	Behoud van basiskwaliteit (bereikbaarheid)
		Bij nieuwe planontwikkeling wordt vanuit de grondexploitatie de initiële aanleg en inrichting van de openbare ruimte gefinancierd.
		Daarnaast wordt op basis van de nota kostenverhaal bijgedragen aan bovenwijkse voorzieningen en bovenplanse verevening.
Programma 3 Economie	Stimulering duurzame economische ontwikkeling	Versterking van de werkgelegenheid en het imago (goede uitstraling naar bedrijfsleven)
	Evenwichtige ontwikkeling in de 3 dorpskernen	
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	Inrichting en beheer van openbaar groen wijzigen en kosten beheer verlagen	Behoud van basiskwaliteit (ruimte, groen)
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Verbeteren van kernkwaliteiten (rust, ruimte groen), verbeteren volkshuisvestingsbeleid, verdere ontwikkeling voorzieningen niveau, verbeteren woonomgeving	Alle doelstellingen in dit programma houden nauw verband met grondbeleid

Visie grondbeleid

Kaders

Het grondbeleid in de gemeente wordt niet alleen beïnvloed door de (ontwikkelingen in de) gemeente zelf (zoals de structuurvisie 2030), maar ook door de ontwikkeling en regelgeving vanuit Europa, de rijksoverheid en de provincie. Ook jurisprudentie op basis van rechterlijke uitspraken spelen een rol. Het Didam arrest van eind 2021 heeft een grote invloed op het grondbeleid.

Het wettelijke kader voor het opstellen van gemeentelijk grondbeleid wordt ondersteund door een aantal instrumenten geregeld in de Wet ruimtelijke ordening, de Onteigeningswet, de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) en de wet Markt en Overheid. Deze instrumenten worden in het jaar 2023 onderdeel van de Omgevingswet. De financiële kaders zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) en de Financiële verordening ex. art 212 van de Gemeentewet.

Ruimtelijk beleid en structuurvisie

In de Structuurvisie Dronten 2030, vastgesteld in 2012, is een aantal beleidsuitgangspunten voor het grondbeleid opgenomen.

De structuurvisie Dronten 2030 schetst de ruimtelijke toekomstvisie van de gemeente Dronten. Onderdeel van de structuurvisie is de wijze waarop de gemeente deze visie wil gaan verwezenlijken. Het laatste hoofdstuk "Op weg naar uitvoering" gaat op dit vraagstuk in. Voor het exploitatiegebied Hanzekwartier te Dronten, is daarnaast een aparte structuurvisie vastgesteld.

Op basis van deze structuurvisie en de structuurvisie Hanzekwartier is in september 2022 door de raad de Nota Kostenverhaal 2022 vastgesteld. De nota kostenverhaal 2022 is een actualisatie van de nota kostenverhaal 2014. Welke reeds in 2016 is geactualiseerd. De nota kostenverhaal 2022 is aangepast naar aanleiding van de aanstaande Omgevingswet en de ontwikkelingen rond het Hanzekwartier. De wijzigingen in 2016 hadden betrekking op de gewijzigde wet- en regelgeving op het gebied van BBV-voorschriften. Verder is in 2022 een actueel overzicht opgenomen van de lopende projecten en is nader invulling gegeven aan de bovenplanse verevening omgeving, landschap en natuur.

In de nieuwe integrale visie legt de gemeente vast welke keuzes zij maakt.

Grondprijsbeleid

De gemeente Dronten hanteert op dit moment zoveel als mogelijk marktconforme prijzen bij de uitgifte van grond. Hierbij wordt rekening gehouden met de economische draagkracht van de bestemming, activiteiten of functie. Bij de projectmatige woningbouw wordt op basis van de residuele grondwaardemethodiek de grondprijs berekend. De residuele grondwaarde is het verschil tussen enerzijds de commerciële waarde van het te realiseren vastgoed (grond en opstallen samen) en anderzijds de totale bouwkosten (inclusief daarmee samenhangende bijkomende kosten). Het verschil, het residu, is de waarde die aan de grond kan worden toegeschreven.

Ingeval sprake is van bijzondere kavels (voor wonen, kantoren en bedrijven) kan ervoor gekozen worden om via verkoop bij opbod de prijs te laten vaststellen door de markt. De grondprijzen bij de particuliere woningbouw en bij bedrijventerreinen worden in principe op basis van de comparatieve methode vastgesteld. Deze methode houdt in dat bij de bepaling van de grondprijzen wordt gekeken naar de gehanteerde grondprijzen voor de desbetreffende functie in het concurrentiegebied en of/ een vergelijkbaar marktgebied (buurtgemeenten). De grondprijzen onder kantoren en winkels worden op basis van de residuele grondwaardemethodiek bepaald. De grondprijzen voor maatschappelijke voorzieningen zullen ook in de toekomst in principe niet marktconform zijn. Vaak is hier sprake van voorzieningen die gesubsidieerd worden door de gemeente en geen commerciële bedrijfsvoering kennen. In ieder geval zal de prijs worden vastgesteld naar rato van het sociaal maatschappelijk belang. De Nota grondprijsbeleid wordt jaarlijks geactualiseerd en op onderdelen aangevuld met besluitvorming door het college.

Het beleid

De gemeente kiest in principe bij nieuwe ontwikkelingen voor het voeren van een faciliterend grondbeleid waarbij de gemeente haar regierol kan vervullen door het aangaan van een samenwerkingsverband met een marktpartij met eventueel een gezamenlijke grondexploitatie. Met de instrumenten die de Wro (in 2023 Omgevingswet) biedt moeten we beoordelen of de gemeentelijke doelen voldoende gerealiseerd kunnen worden of dat er argumenten zijn om in specifieke gevallen de gemeente een risicodragend actief grondbeleid wil en kan voeren. Als voorbeeld is voor een deel van het Hanzekwartier door de gemeenteraad in april 2020 hiertoe besloten. Voor de afwegingen zie Nota Grondbeleid 2016. Het gronduitgiftebeleid is op basis van het "Didam-arrest" eind 2021 in 2022 aangescherpt.

Regelgeving

Per 1 januari 2016 is de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gewijzigd. De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslaggevingsregels rondom grondexploitaties aangescherpt. Aanleiding voor deze verscherping betreft de invoering van de Vennootschapsbelasting (VpB), het creëren van een zuivere toerekening van kosten, het vergroten van transparantie, eenduidigheid, en vergelijkbaarheid. De commissie heeft in juli 2019 een nieuwe notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken" opgesteld als vervanging van de notities: Grondexploitaties 2016, de notitie Faciliterend Grondbeleid 2016, Aanvulling tussentijds winst nemen grondexploitaties en Verwerken onderhanden werk grondexploitatie. De laatste 4 notities zijn hiermee vervallen.

Op 24 november 2016 heeft de raad een besluit genomen over de toepassing van de gewijzigde regelgeving BBV. De wijzigingen door het toepassen van de gewijzigde regelgeving zijn verwerkt in de grondexploitaties en in de administratie.

De voorbereidingskosten zijn per 1 januari 2016 geactiveerd op de balans onder de post Immateriële activa (IMVA). De strategisch aangekochte gronden en opstallen zijn opgenomen als Materiële vaste activa (MVA) op de balans. Deze worden nu verantwoord en toegelicht bij de categorieën MVA en IMVA.

Verder is de gemeente en met name de grondexploitatie met ingang van 1 januari 2016 vennootschapsbelasting (VpB)-plichtig.

Woonvisie

De raad heeft op 30 juni 2016 de Woonvisie Groeien met kwaliteit 2016–2021 vastgesteld. In de woonvisie wordt aangegeven hoe de gemeente aankijkt tegen de opgaven in het woonbeleid en de kwantitatieve en kwalitatieve doelen die zij voor de periode 2016-2021 wil bereiken. In verband met het aflopen van de huidige, stelt de gemeente in 2023 een nieuwe Woonvisie op. Daarin worden de uitkomsten van het traject over de groei van Dronten opgenomen en verder uitgewerkt wat de toekomstige samenstelling en woningvraag van de bevolking (aantal inwoners, type huishoudens, leeftijdsopbouw etc.) betekent voor de woningbouwprogrammering.

Vooralsnog wordt uitgegaan van de beleidsdoelstellingen van de vigerende Woonvisie, waarbij gelet op de krapte in de markt wordt ingezet op een hogere bouwproductie dan 250/jaar.

Grondbeleid van het Rijk

De rijksoverheid onderkent diverse ontwikkelingen in relatie tot het grondbeleid. De Rijksoverheid draagt een bijzondere verantwoordelijkheid voor het stelsel van het grondbeleid. Dat stelsel bepaalt welke mogelijkheden gemeenten en provincies hebben om een grondbeleid te voeren. Het stelsel van het grondbeleid bestaat onder andere uit:

- De Wet ruimtelijke ordening
Deze wet maakt het mogelijk om kosten van de aanleg van wegen en andere openbare voorzieningen op bouwers en ontwikkelaars te verhalen.
- De Onteigeningswet en de Wet voorkeursrecht gemeenten
Deze wetten maken het mogelijk dat (onder voorwaarden) de overheid grond in bezit neemt. Of een eerste recht op koop heeft als de eigenaar de grond wil verkopen.
- De Wet inrichting landelijk gebied
Hierin staan regelingen voor herverkaveling van grond en vrijwillige ruil bij overeenkomst.
- De Wet Belastingen op Rechtsverkeer en de Wet Omzetbelasting
Deze wetten bepalen of en hoeveel belasting is verschuldigd bij overdracht van grond en gebouwen.
- Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
Hierin staan regels over de financiële risico's die provincies en gemeenten mogen nemen. Dit heeft dan betrekking op aankoop van grond voor gebiedsontwikkeling. Of investeringen in de aanleg van openbare voorzieningen.

Enkele wetten worden in hun geheel of grotendeels overgezet naar de Omgevingswet. Dat is om de wetgeving overzichtelijker en gemakkelijker toepasbaar te maken.

Het gaat om:

- de Wet ruimtelijke ordening (afdeling grondexploitatie);
- de Onteigeningswet;
- de Wet voorkeursrecht gemeenten;
- de Wet inrichting landelijk gebied.

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) heeft in juni 2017 een advies uitgebracht over het grondbeleid: '[Grond voor gebiedsontwikkeling](#)'. Dit advies bevat aanbevelingen over verschillende elementen van het stelsel van het grondbeleid.

De nieuwe Omgevingswet als wettelijk kader voor het grondbeleid

Per 1 januari 2023 wordt (waarschijnlijk) de Omgevingswet ingevoerd. Daarmee wordt het omgevingsrecht vereenvoudigd en gebundeld in één samenhangende wet. De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving. De Omgevingswet vervangt 26 wetten. Daarnaast wordt het huidige aantal AMvB's en ministeriële regelingen gedecimeerd. De Omgevingswet vormt straks ook het wettelijk kader voor het grondbeleid. Diverse wetten die nu nog van kracht zijn en het grondbeleid beïnvloeden worden opgenomen in de Omgevingswet. Het is de bedoeling dat met deze nieuwe wetgeving eenvoudiger, efficiënter en beter aan een duurzame leefomgeving wordt gewerkt.

De Omgevingswet bundelt de wetten voor de leefomgeving	
Van	Naar
26 wetten	1 wet
60 Algemene Maatregelen van Bestuur	4 Algemene Maatregelen van Bestuur
75 ministeriële regelingen	1 Omgevingsregeling

Ontwikkelingen projecten/grondexploitaties

Woningbouw

Medio 2019 heeft het college de nota 'Plancapaciteit woningbouw en ontwikkelstrategie' vastgesteld. Door middel van dit besluit is voor alle kernen vastgelegd welke woningbouwlocaties de komende jaren zullen worden ontwikkeld.

- Op basis van dit besluit is onder meer besloten integrale gebiedsvisies op te stellen voor de gebieden aan zowel de west- als oostzijde van Dronten centrum; in deze gebieden zullen door ontwikkelingen binnen het onderwijsaccommodatiebeleid naar verwachting locaties vrijkomen. In 2021 is onderzoek gedaan naar een mogelijke nieuwe locatie voor een "kindcentrum" in de kern van Dronten. Bijbehorend wordt een visie opgesteld op basis waarvan participatie zal plaatsvinden. Besluitvorming door de raad zal medio 2023 zijn.
- In 2022 is een onderzoek gestart om de mogelijkheden van het verplaatsen van de voetbalvelden van Reaal naar het Sportpark Dekker en de mogelijkheden van woningbouw op de vrijgekomen locatie. Ook wordt hierin meegenomen de verplaatsing van de Sporthal Het Dok.
- In april 2020 is voor de ontwikkeling van Hanzekwartier een nieuwe ontwikkelstrategie vastgesteld die uitgaat van een actief grondbeleid. Hiervoor is een WvG gevestigd voor het gebied tussen de Energieweg, Handelsweg (zuid) de Havenweg en de Lage Vaart. Onderhandelingen met meerdere vastgoedeigenaren lopen en zijn er diverse particulieren initiatieven voor planontwikkeling. Vaststaat dat de ontwikkeling van dit gebied als geheel niet met een positief resultaat zal worden afgesloten. Voor dit gebied is middels de "Woningbouwimpuls" subsidie aangevraagd en ook toegekend (€ 4,9 mln.).
Bouwactiviteiten en voorbereiding voor verdere ontwikkelingen vinden plaats binnen de grondexploitaties Scholenzone, Havenkade 1e fase, Spoorzone en Locatie Rikken-De Noord. Voor de ontwikkeling worden (daar waar nodig) nieuwe grondexploitaties opgesteld. In 2021 is de voorbereiding getroffen voor de ontwikkeling van de Havenkade fase 2 en is de grondexploitatie Havenkade 2e fase door de raad in december 2021 vastgesteld. Daarnaast heeft de raad in december 2021 de grondexploitatie vastgesteld voor de ontwikkeling van de locatie Rikken De Noord.
- De raad heeft op 25 juni 2020 de Ruimtelijke Hoofdstructuur vastgesteld voor de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk Swifterbant-Zuid. In 2022 (juni) is het

bestemmingsplan door de raad vastgesteld en een anterieure overeenkomst gesloten met de eigenaar ontwikkelaar voor de realisatie van circa 770 woningen.

- Voor het project De Graafschap in Biddinghuizen worden de voorbereidingen getroffen voor de ontwikkeling van de 2e fase ultimo 2022. Hiervoor is in december 2021 door de raad de grondexploitatie De Graafschap 2e fase vastgesteld.
- In 2021 is een stedenbouwkundige visie opgesteld voor het centrumgebied van Biddinghuizen. Dit om de verplaatsing van het gezondheidscentrum en realisatie van woningbouw mogelijk te maken op de oude locatie van het Koetshuis.
- De bestaande grondexploitatie Dronten-West Centrumgebied is in december 2021 herzien en vastgesteld door de raad.

Naar aanleiding van motie Koerhuis, gaat de gemeente de mogelijkheden om extra groei van de gemeente te faciliteren verkennen. De verkenning maakt onderdeel uit van de ontwikkeling van de Integrale Visie op de Leefomgeving, die in het kader van de nieuwe Omgevingswet wordt opgesteld.

Bedrijventerreinen

Bij de bedrijventerreinen wordt de actieve acquisitie voortgezet. Deze zal gericht zijn op een brede doelgroep (MKB+, lokaal en regionaal).

Elk jaar worden de grondexploitaties geactualiseerd en een inschatting gemaakt van de nog te maken kosten. Uitgangspunt voor de uitgifte fasering is 2,4 ha. per jaar gemeente breed (raadsbesluit van januari 2015 en aanpassing 2016). In 2021 en 2022 is de verkoop van de gronden en reserveringen/opties toegenomen. Mede hierdoor is in 2022 opdracht gegeven voor een visie voor de bedrijventerreinen met onderzoek naar nieuwe locaties en identiteit.

Perspectief grondexploitatie en uitgangspunten

Onderbouwing geraamde winst

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dient voor voorziene verliezen op grondexploitaties een voorziening getroffen te worden. Deze voorzieningen worden door middel van het resultaat onttrokken aan de algemene reserve grondexploitatie.

Gezien de aangescherpte regels inzake winstneming en de nadere toelichting in de laatste notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' van juli 2019 van de commissie BBV wordt de winst op basis van de POC-methode bepaald (het realisatiebeginnsel). De POC-methode gaat uit van het procentuele gewogen gemiddelde van de gerealiseerde kosten en opbrengsten keer het geprognosticeerde resultaat op startwaarde. Een deel van dit resultaat wordt bij bestemming gestort in de nieuwgevormde bestemmingsreserve "Niet afgesloten exploitaties". Dit omdat er zich onzekerheden kunnen voordoen (zie ook [notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken'](#)).

Bij het opstellen van de jaarrekening en Perspectiefnota wordt bepaald of er sprake is van voldoende zekerheid en of voldaan is aan de genoemde criteria voor toepassing van de POC-methode. Per geval wordt dan bekeken hoeveel van de geraamde winst wordt genomen, rekening houdend met de gerealiseerde en nog uit te voeren werken en/of verwachte opbrengsten.

Voor planverevening voor negatieve grondexploitaties in het Hanzekwartier is een bestemmingsreserve Hanzekwartier gevormd. Deze reserve wordt gevoed uit winstnemingen van de grondexploitaties binnen het Hanzekwartier.

Herzien van grondexploitaties

Als zich significante afwijkingen in de werkelijkheid ten opzichte van het vastgestelde krediet voordoen, zal de exploitatieopzet tussentijds worden herzien en opnieuw ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Dit geldt als de volgende wijzigingen optreden:

1. in de exploitatiegrens;
2. planinhoud, zijnde bestemmingen en hoeveelheden (m² uitgeefbaar etc.);

3. als het effect op het vastgestelde saldo op startwaarde groter is dan 10% van de totale kosten of een bedrag van meer dan € 500.000. De afwijking moet € 250.000 of meer bedragen.

Afsluiten van grondexploitaties

Na het gereedkomen van de werken binnen de grondexploitatie wordt nog gedurende één jaar kosten voor garantie geraamd. Voor groen is een garantieperiode van twee jaar van toepassing. Hierna wordt overgegaan tot het definitief afsluiten van de exploitatie. Een grondexploitatie wordt definitief afgesloten als 100% van de kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd. In de jaarrekening zal hiervan melding worden gedaan.

Parameters en uitgangspunten grondexploitatie

Hieronder worden de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de (jaarlijkse actualisatie van de) grondexploitatieberekeningen van de complexen. Met ingang van 1 januari 2016 zijn als gevolg van wijziging van de BBV-regels de uitgangspunten en de te hanteren parameters gewijzigd t.o.v. de Perspectiefnota 2016. De raad heeft op 24 november 2016 expliciet hierover een besluit genomen.

1. Parameter voor kostenstijging
Voor grondexploitaties met een looptijd langer dan 10 jaar dienen op voorschrift van de nieuwe BBV-regels beheersmaatregelen te worden getroffen. Voor de 1e 10 jaar geldt een parameter van 3%. Na 10 jaar wordt deze verhoogd met 1% tot 4%.
2. Parameter voor opbrengstenstijging
Het grondprijsniveau voor de woningbouw zal de komende jaren licht stijgen. De sterk stijgende bouwkosten zijn een beperkende factor. Als onderdeel van de eerdergenoemde beheersmaatregel wordt een opbrengsten parameter na 10 jaar van 0% gehanteerd. Voor de 1e 10 jaar is deze 2%.
3. Rentepercentage
Op basis van de BBV-regels dient de rente te worden berekend op basis van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande lening-portefeuille op basis van de verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Voor 2021 is dit berekend op 1,61%. Omdat de verhouding pas na het vaststellen van de jaarrekening kan worden bepaald, hanteren wij het berekende percentage op basis van vastgestelde jaarrekening, van het jaar ervoor. De rente verschilt per jaar.
4. Disconteringsvoet
De disconteringsvoet wordt gebruikt in de berekening van de contante waarde van de geprognoseerde lasten en baten. De commissie BBV heeft een percentage van 2% voorgeschreven. Dit percentage is gebaseerd op het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone.
5. Prijspeil
Uitgegaan is van prijspeil 1 januari van het jaar voor alle kosten en opbrengsten. De investeringen en opbrengsten worden geacht medio het jaar plaats te vinden.
6. Woningbouwproductie
Op 30 juni 2016 heeft de gemeenteraad de Woonvisie vastgesteld. Daarin is een duidelijke keuze gemaakt om de ruimte die er is om te groeien ook optimaal te benutten.
Voor 2023 wordt uitgegaan van de beleidsdoelstellingen van de vigerende woonvisie met een hogere woningbouwproductie van 250 woningen per jaar.

Beleidsuitgangspunten reserves in relatie tot de risico's grondzaken

Jaarlijks wordt met de perspectiefnota verantwoording afgelegd over de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het grondbeleid en de doelstelling van de grondexploitaties. Hiervoor is, naast het verwachte resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties, bepaald welke risico's op deze complexen worden gelopen.

Aan de hand van de stand van de algemene reserve, voorzieningen, claims, uitgaven op de overige gronden en de exploitatieresultaten van de gronden in exploitatie wordt de vermogenspositie (aanwezige weerstandsvermogen) bepaald. Deze stand wordt afgezet tegen het gewenste weerstandsvermogen om zodoende te kunnen bepalen hoe de grondexploitatie ervoor staat.

Resultaat

Voor het bepalen van het uiteindelijke (jaar)resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties zijn drie zaken van belang:

- a. De uiteindelijke resultaten van de grondexploitaties;
- b. De risico's van grondexploitatieontwikkelingen;
- c. De stand en ontwikkelingen van de reserves, claims en voorzieningen.

Een actuele prognose van het (jaar)resultaat is nu in het kader van de programma begroting niet te geven. In de perspectiefnota 2022 vastgesteld met de jaarrekening 2021 was het verwachte resultaat op startwaarde per categorie als volgt opgenomen:

Complex	Boekwaarde 31-12-2021	Nog te realiseren		Resultaat op Startwaarde (1-1-2022)	Status
		Kosten	Opbrengsten		
Woningbouw	-1.537.263	31.123.534	24.619.413	5.200.238	tekort
Bedrijventerreinen	15.312.589	5.799.273	27.128.077	-5.168.481	overschot
Bijzondere bebouwing	1.071.883	5.797.386	10.815.929	-3.767.484	overschot
Totaal	14.847.209	42.720.193	62.563.419	-3.735.727	overschot

De startwaarde is de resultante van de boekwaarde, nog te maken kosten en opbrengsten gecorrigeerd met de inflatie en rente-invloeden contant gemaakt naar 1-1-2022.

Risico's

Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2036) en de geprognosticeerde omzetten, zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden. Afhankelijk van het stadium waarin de exploitatie c.q. uitvoering van het betreffende complex zich bevindt, zal het risico afnemen naarmate de einddatum van de grondexploitatie nadert. In mindere mate geldt dit ook voor het tijdelijke beheer van onroerende zaken die verhuurd/verpacht zijn.

Uitgangspunt is dat de risico's zo veel mogelijk binnen het totale resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties (en reserves en voorzieningen) worden opgevangen. Hierin hebben wij het onderscheid gemaakt tussen de algemene exploitatierisico's (hierbij valt te denken aan het fluctueren van de rente- en inflatieparameters) en de locatie specifieke risico's, welke per exploitatiegebied zoveel mogelijk in beeld zijn gebracht en omschreven.

Met name bij het in exploitatie nemen van redelijk omvangrijke uitbreiding- en herstructureringslocaties loopt de gemeente, mede gelet op de relatief lange looptijd en hoge omzetten, financiële risico's.

In het algemeen zijn aan het exploiteren van ruimtelijke plannen de volgende risico's verbonden:

- De uitgifte van bouwgronden start (mogelijk door procedurele of verwervings-technische redenen) later, terwijl de voorinvesteringen al wel zijn gedaan;

- De fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor er extra renteverliezen optreden;
- De gronden worden niet tegen de geraamde prijzen afgezet;
- Aan de kostenkant voltrekt zich een prijsstijging en/of dient er zich een rentestijging aan, die niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop.

Een deel van deze risico's (o.a. de rentebijbeschrijving op de boekwaarde) is niet beïnvloedbaar. De overige risico's zijn beïnvloedbaar door het bepalen van de investering- en uitgiftemomenten. Dit vraagt om een goed cashflow management. Dit jaar is, net als vorige jaren, ook het mogelijke effect van de verslechterde economische situatie in het algemene risico becijfert.

De hoogte van het algemene risico is gebaseerd op de doorrekening van:

1. Het "slecht weer scenario"

We onderscheiden hierbij 2 situaties:

1. Het effect van 1,0 % meer kostenstijging;
2. Het effect van een 0,5% minder opbrengststijging.

Het meest negatieve scenario wordt als risico opgenomen.

2. Het effect van de huidige stagnatie van de woningbouwuitgifte

Hier is opgenomen de berekening van het effect op het exploitatieresultaat indien de afzet de eerste 3 jaar met 10% vertraagt. In verband met jaarlijkse monitoring van het woningbouwprogramma, en daarmee een actuele onderbouwde prognose, is het risicopercantage van 25% naar 10% verlaagd voor de komende 3 jaar. Het risico is nihil.

3. Het effect van het verlagen van de opbrengstenparameter van 2% naar 0% de eerste 10 jaar voor de categorie woningbouw

In de exploitatie wordt rekening gehouden met een opbrengstenstijging van 2% voor de eerste 10 jaar. Als onderdeel van de BBV-beheersmaatregel is deze na 10 jaar 0%. In de huidige economische omstandigheden is het met name voor de categorie woningbouw niet reëel om te stellen dat dit zich de komende jaren zal voordoen. De woningbouwprizen staan sterk onderdruk. Dit geldt zowel voor de nieuwbouw als de bestaande markt.

4. Het effect indien de grondprijzen voor de categorie woningbouw met 5% worden verlaagd

Indien de grondprijzen met 5% worden verlaagd heeft dit een negatief effect op het oorspronkelijke geprognosticeerde resultaat.

5. Beheersmaatregel BBV van 20% van de opbrengsten na 10 jaar

Als 3^e beheersmaatregel heeft de raad op 24 november 2016 besloten om een risico-opslag te hanteren van de geraamde opbrengsten na 10 jaar.

De omvang van het becijferde bedrijfsrisico (1 t/m 5) wordt afgezet tegen de nog te plegen investeringen en de te verwachten grondopbrengsten.

De financiële buffer kan afnemen op het moment dat deze plannen verder in uitvoering genomen zijn, en de termijn waarover in de grondexploitatie risico's worden gelopen korter wordt, dan wel het niveau van de nog te genereren opbrengsten afneemt. Daarom wordt de hoogte van deze buffer jaarlijks herijkt en vastgesteld.

Reserves en voorzieningen GREX

Ten behoeve van de grondexploitaties welke een tekort vertonen, dient een voorziening getroffen te worden. De verschillen tussen de getroffen voorzieningen van vorig jaar en de te treffen voorzieningen van dit jaar worden onttrokken, dan wel toegevoegd aan het resultaat lopend boekjaar.

Met ingang van 2016 wordt vanuit de grondexploitaties geen bijdragen meer gestort in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen. Op basis van de nieuwe BBV-regels kan er alleen een afdracht aan deze reserve plaatsvinden middels resultaatbestemming na afwikkeling van de grondexploitatie. Binnen de grondexploitatie worden ook geen bedragen meer geraamd.

In de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie is de (juridische) basis gelegd voor het verhalen van kosten voor bovenwijkse voorzieningen, het toepassen van bovenplanse verevening en het vragen van bijdragen ruimtelijke ontwikkeling. Dit kostenverhaal is nader uitgewerkt in de Nota Kostenverhaal 2014 en is op 24 november 2016 door de raad gewijzigd vastgesteld. Mede door wijziging van de BBV-regels.

In de jaarrekening 2017 is er een reserve Niet afgesloten exploitaties POC gevormd. Dit om eerder genomen ten onrechte POC-winsten van eerdere jaren te kunnen opvangen. Vorig jaar is de reserve Hanzekwartier toegevoegd. In 2012 is dit door de raad bij de vaststelling van de grondexploitatie 123 Scholenzzone-HZ besloten.

Weerstandsvermogen

De stand van de reserves, voorzieningen en claims gecorrigeerd met de exploitatieresultaten en de exploitatierisico's geeft het toekomstig weerstandsvermogen van de grondexploitaties weer.

Het gewenste weerstandsvermogen wordt bepaald uit drie jaar rentelasten over de laatst bekende boekwaarde en een component herontwikkelingskosten zijnde 75% van de personeelslasten voor een periode van drie jaar.

Paragraaf Wet open overheid (Woo)

Algemeen

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. De Woo heeft de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen. De Woo heeft als doel de betrouwbaarheid van de overheid te vergroten door:

- Meer transparantie aan te brengen in de besluitvorming;
- Actieve openbaarmaking van informatie;
- Het vergroten van de (digitale) toegankelijkheid naar deze informatie.

In de Woo is een aantal verplichtingen opgenomen, waaraan de gemeente invulling moet geven:

1. De aanpassing van de werkwijze voor informatieverzoeken (Wob wordt Woo);
2. Het invullen van de rol van Woo-contactfunctionaris in de organisatie;
3. Gefaseerde invoering actieve openbaarmaking van documenten voor 11 informatiecategorieën (binnen drie jaar);
4. Het op orde brengen van de (digitale) informatiehuishouding om informatie toegankelijk te maken;
5. Door in de begroting en het verantwoordingsverslag in de jaarstukken de beleidsambities met betrekking tot de Woo te benoemen respectievelijk te verantwoorden.

Deze paragraaf is de invulling van deze verplichting in de Programmabegroting 2023.

Beleid

Wat te bereiken

Nadere implementatie van de Wet Open Overheid.

Hoe te bereiken

Uitvoering geven aan Plan van Aanpak

Toelichting

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De wet verplicht overheidsorganisaties documenten in elf categorieën actief openbaar te maken om de informatiehuishouding op orde te brengen.

In 2022 is Woo-contactfunctionaris aangewezen in overeenstemming met de wettelijke vereiste van de Woo.

In 2022 is een impactanalyse Woo voor de gemeente Dronten uitgevoerd en een plan van aanpak opgesteld om de komende jaren te voldoen aan de verplichting om elf categorieën informatie actief openbaar te maken.

We worden verplicht om aan te sluiten bij PLOOI (Platform Open Overheidsinformatie) om de categorieën op deze wijze toegankelijk te maken. De bepaling uit de Archiefwet, dat gemeenten documenten in een goede, geordende en toegankelijke staat moeten bewaren, wordt herhaald in de Woo.

Paragraaf subsidies

Algemeen

De gemeente verleent subsidies om bepaalde doelen te bereiken. De doelen zijn geformuleerd in de programma's van de Programmabegroting en in specifieke beleidsnota's. De subsidieverlening moet voldoen aan de regels van de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene subsidieverordening en de subsidiebeleidsregels. Met een subsidie kunnen de kosten van een activiteit geheel of gedeeltelijk worden betaald.

Beleid

Voor het jaar 2023 is de lokale regelgeving vastgelegd in de volgende documenten:

- Algemene subsidieverordening;
- Subsidieregeling 2023.

Per afzonderlijke subsidie worden de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verleend, de verplichtingen waaraan de subsidieontvanger moet voldoen en de wijze van betaling vastgelegd in een subsidiebesluit (beschikking). Waar mogelijk worden prestatieafspraken geformuleerd.

De gemeente Dronten kent basissubsidies en activiteitensubsidies.

In de begroting is rekening gehouden met een mogelijke indexering van subsidies. Een aantal activiteitensubsidies wordt jaarlijks geïndexeerd. Indexering is geen automatisme. Een indexering wordt pas toegepast wanneer de gesubsidieerde instelling kan aantonen dat sprake is van loon- en prijsstijgingen die het toepassen van een indexering noodzakelijk maken. Regels voor indexering van subsidie zijn vastgelegd in de subsidieregeling.

Detailoverzicht subsidiebeschikkingen x 1.000	Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Bijdrage aan Wereldwinkel	-16	-33	-33	-33	-33	-33
Exploitatiesubsidie Stichting FlevoMeer Bibliotheek	-1.656	-1.694	-1.694	-1.694	-1.694	-1.694
Stichting 4 mei Herdenking Dronten	-	-10	-10	-10	-10	-10
Peuterspeelzaal- en schoolmaatschappelijk werk	-980	-1.076	-1.076	-1.076	-1.076	-1.076
Stichting DOES*	-135	-187	-187	-187	-187	-187
Bijdrage aan peuterspeelzaalwerk	-316	-379	-379	-379	-379	-379
Stimulering lokale initiatieven kunstprojecten	-	-22	-22	-22	-22	-22
Algemene voorzieningen, waaronder Pas van Dronten, Stichting Onder Dak, Mee, OBD etc.	-569	-640	-261	-261	-261	-261
Opvang en beschermd wonen, waaronder Woonstart	-252	-688	-895	-811	-305	-305
Brede impulssubsidie buurtsportcoaches	-252	-283	-223	-223	-223	-223
Bijdragen aan Dorpsbelangen	-12	-30	-30	-30	-30	-30
Exploitatiesubsidie Stichting De Meerpaal	-3.307	-3.426	-3.426	-3.426	-3.426	-3.426
Schuldhelpverlening	-364	-313	-283	-283	-283	-283
VVV-activiteiten	-	-26	-13	-	-	-
Projecten lokaal onderwijsbeleid	-	-15	-15	-15	-15	-15
Bijdragen aan kunst(eventementen) in openbare ruimte	-14	-56	-12	-12	-12	-12
Bijdragen aan jongerenwerk en verslavingszorg	-97	-49	-49	-19	-19	-19
Centrum Jeugd en Gezin	-790	-884	-884	-884	-884	-884

Detailoverzicht subsidiebeschikkingen x 1.000	Realisatie 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Participatietrajecten schuldenpreventie	-80	-84	-84	-84	-84	-84
Cofinanciering LEADER	-96	-208	-	-	-	-
Sportevenementen en -promotie	-70	-290	-182	-152	-152	-152
Exploitatiesubsidie Stichting MFG2	-172	-121	-121	-121	-121	-121
Exploitatiesubsidie Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland	-375	-428	-428	-428	-428	-428
Buurtbemiddeling	-45	-45	-45	-45	-45	-45
Loonkostensubsidies	-633	-462	-462	-462	-462	-462
Bijdrage aan Stichting Nationale Boomfeestdag	-	-1	-1	-1	-1	-1
OV-maatje leerlingenvervoer	-6	-	-	-	-	-
Totaal	-10.236	-11.449	-10.814	-10.657	-10.152	-10.152

Paragraaf informatisering

Algemeen

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan een stabiele en betrouwbare ICT-omgeving. Hierin zijn goede slagen gemaakt. Het is nu tijd voor de volgende stap, namelijk de stap naar het sturen op basis van governance en portfoliomanagement (het beheren van de projectenportefeuille) en het werken onder architectuur. Dat vraagt een andere aanpak in ons werken en betekent dus een herinrichting van IM zelf, teneinde meer en verder vooruit te kijken om vraagstukken in hun volledige context en impact te kunnen beoordelen. Hiervoor is een i-Visie in ontwikkeling die we bij u als de Raad willen toetsen. Onlangs heeft de organisatie een ICT rekenkameronderzoek gehad waarin aanbevelingen werden gedaan. Deze aanbevelingen zijn nuttige aanbevelingen die we gaan omarmen in onze dagelijkse werkzaamheden.

Daarnaast is zichtbaar dat de groei van taken en organisatie in zijn geheel leidt tot meer te ondersteunen werknemers, meer werkplekken en meer behoefte aan plaats- en tijdsonafhankelijk werken. Dit vraagt een andere manier van dienstverlening en vereist meer en andere veiligheidsmaatregelen.

Informatiebeleid

Het informatiebeleidsplan is ons stuurinstrument, sluit aan op de visie en doelstellingen van de organisatie en is onderverdeeld in een zevental thema's. Deze thema's zorgen voor een scherpere sturing op de ambities en de prioritering van de verschillende projecten.

Hieronder volgt een korte uitleg per thema en worden enkele ambities voor 2023 benoemd. Voor meer inhoudelijke informatie gaat verwezen worden naar de iVisie die de organisatie aan het ontwikkelen is.

1. Externe trends en ontwikkelingen

Vanuit de Digitale Transformatie is de pilot voor Robotic Process Automation (RPA) afgerond in 2022 en zal er frequenter werkprocessen gerobotiseerd worden. Deze pilot Robotisering binnen het programma Digitale Transformatie heeft uitgewezen dat RPA bijdraagt aan het efficiënter maken van processen met behulp van het vervangen van menselijke handelingen door gerobotiseerde acties. Daarmee gaan we medewerkers meer efficiënt inzetten, minder repeterende handeling laten doen wat ruimte laat voor andere werkzaamheden. De pilot heeft ook in kaart gebracht wat er nodig is om RPA toekomst bestendig te maken.

Een open, datagedreven dorp: de gemeente Dronten benut de aanwezige informatie en data binnen en buiten beter door een datagedreven organisatie te zijn. Data en informatie zijn beschikbaar voor inwoners, ondernemers, partners, collega's en marktpartijen. Om doelgerichter te werken en maatwerk te leveren, combineren we gedrag met feiten, ontwikkelingen en trends. De gemeente Dronten heeft de afgelopen jaren hard gewerkt om de basisinformatie en systemen die daarvoor nodig zijn, in te richten en te beheren. Het fundament met betrekking tot gegevensbeheer en digitale dienstverlening is daarmee aanwezig. Het Kenniscentrum is vormgegeven om met informatie uitvoerings- en beleidsvraagstukken te kunnen onderzoeken en het huidige informatiebeleidsplan reflecteert de ambities en kaders met betrekking tot datagedreven werken. De VNG zegt hier het volgende over: "In 2024 zijn gemeenten in staat om de mogelijkheden van digitalisering maximaal te benutten in het realiseren van maatschappelijke opgaven over domeinen heen. Datamogelijkheden zijn geen sluitstuk maar vertrekpunt van beleid."

Datagedreven werken komt meer van de grond gezien de behoefte meer en meer kenbaar wordt. Diverse teams hebben behoefte aan analyse en rapportages. Er zal ingezet worden op het consolideren van diverse databronnen. De behoefte is er al meerdere jaren om hier input aan te gaan geven. Binnen het programma Digitale Transformatie wordt dit als een stevige ambitie benoemd. Waarbij één van de doestelling was(is): *Teams zijn zelfstandig in staat om op basis van data tot inzicht te komen,*

doordat de primaire manier van sturen, controleren en het ontwikkelen van beleid datagedreven is.

Omgevingswet loopt nog, uitgesteld tot 1 januari 2023. (dit is in volle gang...)

De Wet Open Overheid (WOO) verplicht overheidsorganisaties documenten in elf categorieën actief openbaar te maken en de wet verplicht gemeenten om de informatiehuishouding op orde te brengen. De verwachting is dat de wet in 2021 aangenomen wordt in de Eerste Kamer en in 2022 tot uitvoering komt. In het wetsvoorstel is sprake van een meerjarenplan digitale informatiehuishouding, waarmee het Rijk en de decentrale overheden hun digitale informatiehuishouding duurzaam toegankelijk maken. We worden verplicht om aan te sluiten bij PLOOI (Platform Open Overheidsinformatie) om de categorieën op deze wijze toegankelijk te maken. De bepaling uit de Archiefwet, dat gemeenten documenten in een goede, geordende en toegankelijke staat moeten bewaren, wordt herhaald in de WOO.

Hybride werken is de manier van werken. Digitaal samenwerken is onderdeel van de Digitale Transformatie en er is steeds meer behoefte aan samenwerken op slimme en innovatieve manier nu we hybride werken.

2. Plaats-, tijd-, en apparaat-onafhankelijk werken

Door het hybride werken zijn wij allen in staat om vanuit huis, kantoor of zelfs elders te kunnen werken. Wij zijn niet meer gebonden aan 8:30 tot 17:00 uur op kantoor werken, maar plaats en tijd onafhankelijk. Openingstijden van het gemeentehuis zijn ook verruimd.

Ten behoeve van de organisatie willen we verder met het gebruik maken van onderdelen van Microsoft Office 365. Hier gaat het voornamelijk over het verder digitaal samenwerken waar behoefte naar is. Vooral projectteams hebben hier behoefte naar. En vanuit de informatieveiligheid en privacy hoek zijn er ook zorgen over de manier van werken zoals dat vandaag de dag georganiseerd is. Men werkt nu met heel veel documenten kopieën die overal en nergens staan opgeslagen. Door het verder optimaal gaan benutten van de Microsoft Office 365 productenlijst kunnen we een slag slaan in het digitaal samenwerken, zowel intern als met samenwerkende organisaties.

Met behulp van van het project Digitaal Werken gaan de diverse onderdelen van de Microsoft Office 365 suite een vlucht krijgen.

3. Informatieveiligheid

Anno 2023 is informatieveiligheid niet meer weg te denken uit de wereld van de overheid.

Er wordt steeds meer gevraagd van ons als organisatie en ingestelde veiligheidsaspecten van de afgelopen jaren zijn niet meer afdoende voor de toekomst. Continue toetsen en aanpassen blijft ook voor ons noodzakelijk. Zowel in technische-, organisatorische- als bewustwordingsaspecten.

4. Gegevensmanagement

Dat data de toekomst is, is een gegeven. Data moet betrouwbaar, actueel en volledig zijn. Het wordt hergebruikt en is de bron om datagedreven te kunnen werken. Daarom zal het Functioneel Beheer ook een belangrijke plek gaan krijgen binnen de organisatie. Functioneren de systemen niet dan wordt de data vanuit die systemen ook niet optimaal benut.

Doordat aan alle (Basisregistratie) data coördinaten gekoppeld worden wordt GEO informatie bijvoorbeeld steeds belangrijker. Specifiek voor de BGT (Basis Registratie Grootschalige Topografie) en de ambitie om meer met beeldmateriaal en 3D visualisatie aan de slag te gaan. De organisatie heeft (bijna) alle tools in huis om hiermee aan de slag te gaan. Om bijvoorbeeld inwonersavonden te voorzien van 3D visualisatie van een wijk in plaats van een geprinte versie. De samenleving verwacht dat van ons als organisatie dat we met de tijd meegaan.

5. Doorontwikkeling team Informatiemanagement

De digitale omgeving om ons heen staat nooit stil, daarom staat de (door)ontwikkeling van het team ook niet stil. Indien er vacatures gedurende het jaar weer dienen ingevuld te worden zal er altijd kritisch gekeken worden hoe deze weer dienen worden ingevuld. Zoals gezegd gaat de wereld om ons heen snel en dienen wij soms piket paaltjes te slaan om aan verwachttingsmanagement te kunnen voldoen.

6. Beheer Informatiemanagement / regulier werk

De applicaties beginnen steeds slimmer te worden en kunnen meer. Echter maakt dit ook de materie complex. Hierdoor is het zoeken naar oplossingen voor ontstane uitdagingen soms lastig. Deze complexiteit zal blijven toenemen en eventueel meer vereisen van de kennis en kunde van interne, maar ook externe medewerkers.

7. Organisatieontwikkelingen

We willen als organisatie onze processen continu blijven optimaliseren en dus efficiënter maken. Dit vergt inspanning en een bepaalde methodiek. Inspanning die we graag door eigen medewerkers gedaan willen zien worden. Het is ook een speerpunt van het coalitie programma 'Diensten achter de schermen nemen we onder de loep'.

Paragraaf geluk

Vandaag de dag wordt het woord geluk in onze taal op verschillende wijzen gebruikt. De ruimste betekenis van het woord is 'kwaliteit van leven'. Een meer beperkte betekenis is 'levensvoldoening'. In de gelukswetenschap wordt over het algemeen de laatste betekenis gebruikt en wordt geluk vaak gedefinieerd als voldoening met het leven als geheel. Volgens deze definitie gaat geluk dus over hoe een persoon zijn of haar leven als geheel beoordeelt en is geluk iets waarvan mensen zich expliciet bewust zijn.

"De primaire taak van de overheid is altijd al geweest dat ze bijdraagt aan het geluk en welbevinden van inwoners en ondernemers. Het verschil met vroeger is dat we ons daar nu meer bewust van zijn. Het is goed om ons bij al onze besluiten bewust te zijn van die bedoeling. Waarom doen we het eigenlijk? We toetsen bijvoorbeeld aan de regels, maar waarom maken we die regels? De vraag bij een besluit moet steeds zijn: als we niet bijdragen aan geluk, moeten we het dan wel doen? Dan bedoelen we niet het individuele geluk, want we zijn niet op aarde om iedereen gelukkig te maken. Wij zijn er om de grote groep goed te helpen. Wij moeten belangen goed afwegen en zorgen dat niemand grote schade lijdt. Dat geeft ons een grote verantwoordelijkheid."

Jan Steven van Dijk, wethouder Financiën en Geluk gemeente Schagen.

Essentie

Wat is nu eigenlijk een goede overheid? Waarom doet een overheid wat ze doet, wat is de essentie ervan? De meerwaarde van een overheid moet uiteindelijk gericht zijn op het geluk van inwoners, verenigingen, instellingen en ondernemers. Zij kunnen hun gemeente niet altijd kiezen. Zij zijn afhankelijk van ons beleid en regelgeving. Dat geeft ons een uiterst belangrijke opdracht.

Een goede overheid is te vertrouwen; is een betrouwbare partner. Een goede overheid levert goede dienstverlening, geeft snel en duidelijk antwoord. Een goede overheid voert de wet uit en is daar toch barmhartig in. De essentie is dat de overheid zich iets aantrekt van wat je als inwoner of ondernemer zegt. Dat de gemeente zich kan inleven in een situatie en van daaruit meedenkt en werkt. Dan kan het antwoord nog wel eens 'nee' zijn, maar dan goed gefundeerd: als de overheid kan uitleggen waarom het 'nee' is.

Kan een gemeente sturen op geluk?

Een gemeente kan sturen op geluk. Sturen op geluk is niet hetzelfde als alle mensen gelukkig maken. Dat is onmogelijk. In het leven horen ziekte, dood en tegenslag erbij. Met sturen op geluk bedoelen we die keuzes maken, waardoor onze inwoners gemiddeld gezien het meeste geluk en welbevinden ervaren. De gemeente is een van de spelers die aan geluk kunnen bijdragen. We kunnen sturen op de activiteiten waar wij grip op hebben: door te kiezen waar we onze tijd aan besteden en daar dan ook ons geld aan uitgeven. De gevolgen van die keuzes komen tot uiting in de begroting waarin we ons aanvullend beleid op wettelijke taken financieel vertalen. Dat betekent dat we bij het maken van de begroting ons moeten afvragen of wij bij het uitgeven van ons geld, daar waar de beleidsvrijheid hebben, eigenlijk wel bijdragen aan geluk van onze inwoners. Waar nodig en waar mogelijk kunnen we dan andere keuzes maken of andere accenten leggen.

Lokaal sturen op geluk

Lokaal sturen op geluk helpt ons om een goede overheid te zijn en daarmee een positieve invloed te hebben op het leven van inwoners. We willen ons blijvend blijven verbeteren. Daarom blijven we ons afvragen: in hoeverre draagt ons werk bij aan deze effecten? En hoe kunnen we dit verbeteren?

De Erasmus Universiteit deed onderzoek en wees twaalf factoren aan die bijdragen aan geluk. Die twaalf factoren zijn:

- Toename zinvol werk
- Verbeteren betekenisvol contact/verminderen eenzaamheid
- Faciliteren deelname maatschappelijk leven
- Versterken verbondenheid in de buurt

- Verbeteren sociaal vangnet
- Verhogen vertrouwen in de gemeente
- Versterken trots op woonplaats
- Verbeteren tevredenheid met relaties
- Aanleggen/verbeteren/faciliteren sportvoorzieningen
- Verhogen kwaliteit openbare ruimte
- Faciliteren buurtgericht samenwerken
- Verbeteren relatie inwoner-gemeente

Benchmark

Op de site [Waarstaatjegemeente](#) is een geluksmonitor beschikbaar. Voor alleen de gemeente Dronten is er te weinig aan data bekend om een benchmark te maken, maar voor de regio (regiogemeenten: Almere, Dronten, Emmeloord, Lelystad, NO Polder, Urk en Zeewolde) kan dit wel.

Hoe sturen we op geluk?

In de begroting van 2022 gaven we het volgende aan: 'met de manier waarop wij werken vanuit Dronten op Koers, en de keuzes die we maken, willen we sturen op geluk'. Daarbij hebben we voorbeelden genoemd als onze aanpak voor het werken vanuit de Omgevingswet, het centraal stellen van de bedoeling (wat helpt nu echt?), structureel werken aan de verbinding in de democratische driehoek, de realisatie van de integrale visie, continue verbetering van de dienstverlening, het participatiebeleid en opgavegericht werken.

En hetzelfde kunnen we ook voor de begroting van 2023 zeggen. Er zijn mooie stappen gezet om genoemde thema's in 2022, zoals bijvoorbeeld de pilot gebiedsregie waarin het echt werken vanuit de opgave en de verbinding met de samenleving centraal staat.

En tegelijkertijd moeten we aannames doen over hoe en in welke mate we hiermee bijdragen aan het geluk van onze inwoners. We doen heel hard ons best, en geloven erin dat dat wat we doen ook helpt, maar een volgende stap is om dat ook beter te gaan meten. We kennen de lemon-meting (leefbaarheidsmonitor), maar die zou bijvoorbeeld uitgebreid moeten worden om echt goed te kunnen gebruiken als indicator. In 2023 willen we werken aan een manier om beter te kunnen meten of alles wat we doen ook helpt om Dronten steeds een beetje mooier te maken, en zo bij te dragen aan het geluk van onze inwoners.

Paragraaf raadsbudgetten

Algemeen

Het gaat in deze paragraaf om de kosten die gemaakt worden voor de gemeenteraad en voor de ondersteuning van de gemeenteraad. Onder ondersteuning wordt verstaan alles wat direct nodig is om de raad zijn werk als raad te laten doen met inbegrip van de kosten voor de ondersteuning door de griffie en de kosten voor onderzoek ten behoeve van de raad (accountant en Rekenkamer). Ook de kosten voor opleiding van raad en griffie behoren tot het zelfstandig raadsbudget.

Beleid

Wat willen we bereiken?

De doelstelling van de Paragraaf raadsbudgetten omvat het waarborgen van een democratisch bestuur, dat effectief, doelmatig, transparant en betrouwbaar functioneert. De betrokkenheid van de inwoner bij het bestuur van onze gemeente is daarbij van wezenlijk belang voor het draagvlak van genomen besluiten.

De gemeenteraad staat aan het hoofd van de gemeente en vertegenwoordigt de inwoners en bepaalt de kaders waarbinnen het college van B&W het beleid voor Dronten dient uit te werken en uit te voeren. Ook controleert de gemeenteraad of het college het beleid naar behoren uitvoert en (onvoorziene) problemen afdoende aanpakt.

Wat gaan we ervoor doen?

De raad heeft ten behoeve van het functioneren een eigen budget, dat is uitgesplitst in een raadsbudget, een griffiebudget en een rekenkamerbudget. Deze budgetten omvatten onder meer de (onkosten)vergoedingen en opleidingskosten voor raadsleden en burgerraadsleden, de salariskosten van het griffiepersoneel, de kosten van de accountant en het budget voor de rekenkamer.

Accenten in 2023

In 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen geweest. De nieuwe raad heeft afgesproken om een strategische raadsagenda op te stellen. In deze raadsagenda staan thema's, waarmee de raad zelf en onder eigen regie aan de slag wil gaan. Verder wil de gemeenteraad een andere rol en houding aannemen, passend bij de veranderingen in de samenleving en bij de verwachtingen die de samenleving van de raad (overheid) heeft.

Raads- en raadscommissies

De gemeenteraad gaat het vergaderstelsel en de werkwijze verbeteren, met onder meer als doel inwoners en organisaties eerder en meer te betrekken bij de beleids- en besluitvorming.

De gemeenteraad gaat werken met een eigen raadsagenda. Dit instrument is nieuw. In deze raadsagenda staan thema's, waarmee de raad zelf en onder eigen regie aan de slag wil gaan. Dat zal zoeken en wennen voor de gemeenteraad zijn.

Het gaat om onder meer de volgende thema's:

- a) Investeren in en versterken van betrouwbaarheid van het lokaal bestuur;
- b) Doorontwikkeling van Dronten.

Ad a)

De opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 lag net iets onder de 50%. Dit is mede aanleiding voor de gemeenteraad om na te denken over een andere houding en rol. De snelle veranderingen in de samenleving vragen ook een andere opstelling en houding van de gemeenteraad.

De samenleving is gebaat bij een sterke en zelfbewuste gemeenteraad. De raad staat tenslotte aan het hoofd van de gemeente. Een sterke en rolbewuste raad neemt zijn eigen ondersteuning serieus en investeert daarin. Daar waar het gaat om adequate ondersteuning in de volle breedte door de griffie, maar ook als het gaat om voldoende

financiële middelen voor het eigen functioneren (investeren in kennis en kunde) en om zelf initiatieven te nemen.

Ad b)

De gemeenteraad heeft de ambitie om de gemeente en haar drie kernen op een bij de gemeente Dronten passende wijze te laten doorontwikkelen en groeien. Hier wil de raad in goed overleg met de inwoners invulling aan geven. Dit zal een belangrijk onderdeel zijn van de politieke agenda van 2023.

Griffie

De griffie wordt gevraagd om in kaart te brengen wat deze ambities betekenen voor de ondersteuning aan de gemeenteraad. Daarbij wordt onder meer gekeken naar versterking van de communicatie vanuit en namens de raad in de volle breedte en de wijze waarop de gemeenteraad beter in positie kan worden gebracht als het gaat om regionale samenwerkingsverbanden. Het belang van de regio wordt immers in toenemende mate groter.

Budget (x € 1.000)	Realisatie 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Raad en raadscommissies	677	634	647	650	650	650	650
Griffie	264	258	267	296	296	296	296
Rekenkamer	35	71	71	71	71	71	71
Totaal raadsbudget	936	963	985	1.017	1.017	1.017	1.017

1.4 Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten en de toelichting

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten *							
0A	Bestuur	-2.393	-2.294	-2.316	-2.316	-2.316	-2.316
0B	Burgerzaken	-1.896	-2.161	-2.444	-2.054	-2.054	-2.054
0D	Gemeentelijke belastingen	-594	-657	-685	-685	-685	-685
0H	Economische ontwikkeling	-269	-4				
0T	Wonen en bouwen	-658	-547	-117	-116	-120	-119
0X	Historische functionele indeling						
0Z	Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten			-2	-1	-1	-1
1E	Rampenbestrijding en crisisorganisatie	-2.459	-2.937	-2.767	-2.867	-2.983	-3.098
1F	Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde	-1.893	-1.883	-2.184	-2.074	-2.105	-2.075
2G	Verkeer en vervoer	-7.608	-6.676	-7.077	-7.072	-7.190	-7.392
3H	Economische ontwikkeling	-1.829	-1.876	-1.615	-1.538	-1.411	-1.402
3I	Vrijetijdseconomie en gebieds promotie	-63	-89	-69	34	34	34
4M3	Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen						
4P	Opgroeien en opvoeden	-6.827	-5.877	-6.150	-6.639	-6.872	-6.663
5J	(openlucht) recreatie	-535	-1.045	-660	-634	-634	-634
5K	Openbaar groen	-3.141	-3.572	-3.435	-3.415	-3.411	-3.411
5L	Leefbaarheid en veiligheid	-215	-319	-275	-275	-275	-275
5M1	Participatie - De Meerpaal	-5.242	-4.835	-4.876	-4.853	-4.830	-4.808
5M2	Participatie- Bibliotheek	-1.669	-1.704	-1.704	-1.704	-1.704	-1.704
5M5	Multifunctionele gebouwen	-890	-1.393	-1.064	-813	-810	-807
5O	Gezonde leefstijl	-3.726	-4.207	-3.410	-3.347	-3.335	-3.367
6L	Leefbaarheid en veiligheid	-54	-62	-62	-62	-62	-62
6M3	Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen	-18.310	-18.406	-16.668	-16.564	-16.564	-16.565
6M4	Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders	-236	-2.794	-591	-591	-591	-594
6N	Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden	-12.659	-13.138	-13.247	-13.187	-12.682	-12.682
6O	Gezonde leefstijl	-105	-87	-59	-29	-29	-29
6P	Opgroeien en opvoeden	-14.210	-14.310	-13.830	-13.830	-13.432	-13.432
7O	Gezonde leefstijl	-1.300	-1.062	-1.049	-1.065	-1.081	-1.098

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
7Q	Gemeentelijke basisvoorzieningen	-7.159	-7.463	-8.389	-8.501	-8.464	-8.538
7R	(Milieu)omgevingsveiligheid	-2.313	-2.081	-2.058	-1.357	-1.374	-1.403
8S	Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet	-1.721	-1.918	-1.976	-1.634	-1.269	-1.269
8T	Wonen en bouwen	-11.164	-4.245	-3.759	-3.571	-3.531	-3.498
	Subtotaal Lasten *	-111.136	-107.643	-102.536	-100.760	-99.780	-99.943
Baten *							
0A	Bestuur	194					
0B	Burgerzaken	519	602	592	716	741	741
0D	Gemeentelijke belastingen					50	50
0H	Economische ontwikkeling	730	204	71	71	71	71
0T	Wonen en bouwen	379	246	246	246	246	246
0X	Historische functionele indeling						
0Z	Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten	3					
1E	Rampenbestrijding en crisorganisatie	93	86	86	86	86	86
1F	Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde	98	39	39	39	39	39
2G	Verkeer en vervoer	285	212	212	212	212	212
3H	Economische ontwikkeling	5.732	575	575	575	575	575
3I	Vrijtijdseconomie en gebieds promotie		13				
4P	Opgroeien en opvoeden	1.461	1.690	1.672	1.672	1.632	1.472
5J	(openlucht) recreatie	30	26	26	26	26	26
5K	Openbaar groen	64	35	35	35	35	35
5L	Leefbaarheid en veiligheid		1				
5M1	Participatie - De Meerpaal						
5M2	Participatie- Bibliotheek	39	38	38	38	38	38
5M5	Multifunctionele gebouwen		75	77	77	77	77
5O	Gezonde leefstijl	1.117	1.913	1.141	1.056	1.056	1.056
6M3	Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen	12.445	10.153	10.153	10.153	10.153	10.153
6M4	Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders	2	2.282	258	258	258	258
6N	Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden	860	254	254	254	401	404
6O	Gezonde leefstijl	50					
6P	Opgroeien en opvoeden	38	17	17	17	17	17

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
7O	Gezonde leefstijl	205					
7Q	Gemeentelijke basisvoorzieningen	9.020	9.839	10.338	10.375	10.413	10.450
7R	(Milieu)omgevingsveiligheid	4.765	4	4	4	4	4
8S	Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet	304	4	4	4	4	4
8T	Wonen en bouwen	4.355	3.209	2.959	2.959	2.959	2.959
	Subtotaal Baten *	42.786	31.517	28.796	28.872	29.092	28.972
	Subtotaal van baten en lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	-68.350	-76.126	-73.740	-71.887	-70.688	-70.971
Lasten Algemene dekkingsmiddelen							
	(Inflatie)correctie voorzieningen	-139	-141	-159	-159	-159	-159
	Algemene uitkeringen			-350	-350	-350	-350
	Bespaarde rente						
	Geldleningen en uitzettingen < 1 jaar	-1					
	Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	-13					
	Overige financiële middelen	-159	-18	-98	-98	-98	-98
	Saldo van financieringsfunctie	-1.247	-917	-563	-808	-1.045	-1.270
	Subtotaal Lasten *	-1.559	-1.076	-1.170	-1.414	-1.652	-1.877
Baten Algemene dekkingsmiddelen							
	Algemene uitkeringen	65.664	73.703	74.773	75.685	77.112	71.543
	Bespaarde rente	5.257	4.862	4.922	4.922	4.922	4.922
	Integratie-uitkering sociaal domein	3.829	3.188	1.732	1.734	1.725	1.711
	Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	12.546	12.367	14.210	14.210	14.101	14.101
	Overige financiële middelen	430	309	309	309	309	309
	Saldo van financieringsfunctie	709	678	643	643	643	643
	Subtotaal Baten *	88.435	95.108	96.589	97.504	98.813	93.230
	Lasten Overhead	-16.298	-16.832	-20.079	-19.517	-19.057	-18.824
	Baten Overhead	164	248	248	248	248	248
	Onvoorzien uitgaven/inkomsten		-147	-84	-84	-84	-84
	Vennootschapsbelasting (VpB)	8					
	Saldo lasten	-128.985	-125.698	-123.869	-121.775	-120.573	-120.728
	Saldo baten	131.385	126.873	125.633	126.624	128.153	122.450
	Saldo van baten en lasten	2.400	1.175	1.765	4.849	7.581	1.722

	Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	Toevoegingen aan reserves	-12.472	-1.671	-685	-685	-685	-685
	Onttrekkingen uit reserves	12.894	3.903	3.022	3.046	2.389	2.286
	Het geraamde c.q. gerealiseerde resultaat	2.822	3.407	4.102	7.210	9.284	3.324
	Incidenteel begrotingsresultaat 2023 - 2026	2.822	-6.072	1.571	3.350	4.052	3.822
	Structureel begrotingsresultaat 2023 - 2026		9.479	2.532	3.860	5.232	-498
* exclusief algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en mutaties reserves							

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Overzicht van incidentele baten en lasten

Om te bepalen of sprake is van structureel en reëel evenwicht, dient inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de realisatie bevat per programma (artikelen 19c en 23b BBV). De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief.

De in de tabel opgenomen bedragen bevatten eveneens de incidentele mutaties reserves, zowel de toevoegingen als onttrekkingen. Echter de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten is hierop een uitzondering. De looptijd van de ingestelde reserve is gelijk aan de afschrijvingstermijn van de geactiveerde investering. Hierdoor hebben zowel de kapitaallasten als de onttrekking aan deze reserve geen invloed op het structurele begrotingssaldo.

Meerjarige begroting Incidentele baten en lasten (x € 1.000)		Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Exploitatie									
0A	Bevorderen opkomst verkiezingen 2022	-12	-	-	-	-	-	-	-
0B	Actuele personeelsbudgetten 2022	-3	-	-	-	-	-	-	-
	Primitieve begroting 2021	-	-	-64	-	-	-	-	-
0C	Actuele personeelsbudgetten 2022	-120	-	-	-	-	-	-	-
		-93	-	-	-	-	-	-	-
		-38	-	-	-	-	-	-	-
		-41	-	-	-	-	-	-	-
		-88	-	-	-	-	-	-	-
	Aframen bestaande personeelsbudgetten	2	-	-	-	-	-	-	-
	Meicirculaire 2021	-65	-	-65	-	-66	-	-67	-
	Primitieve begroting 2021	-14	-	-12	-	-	-	-	-
		-70	-	-70	-	-	-	-	-
		-106	-	-32	-	-	-	-	-
		-100	-	-100	-	-	-	-	-
		-112	-	-	-	-	-	-	-
	Septembercirculaire 2020	-11	-	-11	-	-11	-	-	-
	Verlenging (2 jaar) contract Loyaty Group Pas van Dronten	-9	-	-	-	-	-	-	-
	Verlenging functie medewerker social media	-33	-	-66	-	-66	-	-	-
			-	-	-	-	-	-	-
	WOO meicirculaire 2021 incidentele middelen	-65	-	-65	-	-66	-	-67	-
		65	-	65	-	66	-	67	-

Meerjarige begroting Incidentele baten en lasten (x € 1.000)		Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0D	Primitieve begroting 2021	-	106	-	106	-	106	-	-
		-56	-50	-56	-50	-56	-50	-	-
0H		-	133	-	-	-	-	-	-
0Z	Amendement inzake uitbreiding investeringskrediet MFC	-	525	-	-	-	-	-	-
	Laatste mutatie overgangsregeling precariobelasting 2025	-	-	-	-	-	-	-	100
	Meicirculaire 2021	-	62	-	65	-	66	-	67
	Primitieve begroting 2021	-	400	-	300	-	200	-	-
	Resultaat 2020	-	100	-	-	-	-	-	-
	Septembercirculaire 2020	-	49	-	11	-	11	-	-
Subtotaal programma 0 Bestuur en ondersteuning		-1.002	1.325	-476	432	-199	333	-67	167
1F	Actuele personeelsbudgetten 2022	-67	-	-	-	-	-	-	-
	Aframen bestaande personeelsbudgetten	62	-	-	-	-	-	-	-
	Primitieve begroting 2021	-196	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 1 Veiligheid		-201							
3H	Acquisitie 2022 - 2024	-125	-	-125	-	-125	-	-	-
	Koopstromenonderzoek 2022 / 2023	-10	-	-	-	-	-	-	-
	Primitieve begroting 2021	-73	-	-73	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 3 Economie		-208		-198		-125			
4P	Budgetoverhevelingen 2020 naar 2021 (2022)	-50	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 4 Onderwijs		-50							
5M5	Primitieve begroting 2021	-92	-	-248	-	-	-	-	-

Meerjarige begroting Incidentele baten en lasten (x € 1.000)		Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
50	Aframen Rente en Afschrijvingen SvA	16	-	-	-	-	-	-	-
	Primitieve begroting 2021	-30	-	-	-	-	-	-	-
		-	2	-	2	-	-	-	-
		-	1	-	1	-	-	-	-
		-	5	-	5	-	-	-	-
		-		-		-	-	-	-
		-	1	-	1	-	-	-	-
		-26	-	-	-	-	-	-	-
		-	1	-	1	-	-	-	-
		-	24	-	24	-	-	-	-
		-	16	-	16	-	-	-	-
		-	33	-	33	-	-	-	-
		5Z	Amendement inzake uitbreiding investeringskrediet MFC	-525	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 5 Sport, cultuur en recreatie		-657	88	-248	88				
6M3	Actuele personeelsbudgetten 2022	-158	-	-	-	-	-	-	-
	-		-	-	-	-	-	-	
	Primitieve begroting 2021	-243	-	-	-	-	-	-	-
		-98	-	-	-	-	-	-	-
	Verlenging (2 jaar) contract Loyaty Group Pas van Dronten	9	-	-	-	-	-	-	-
6N	Actuele personeelsbudgetten 2022	-73	-	-	-	-	-	-	-
		83	-	-	-	-	-	-	-

Meerjarige begroting Incidentele baten en lasten (x € 1.000)		Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
		-36	-	-	-	-	-	-	-
	Aframen bestaande personeelsbudgetten	171	-	-	-	-	-	-	-
		36	-	-	-	-	-	-	-
	BR & bestedingsplan zorglandschap WMO 2020-2026	-441	-	-640	-	-555	-	-	-
	Primitieve begroting 2021	-550	-	-95	-	-	-	-	-
		-36	-	-36	-	-	-	-	-
60		-28	-	-	-	-	-	-	-
6P		-500	-	-	-	-	-	-	-
6Z	BR & bestedingsplan zorglandschap WMO 2020-2026	-	441	-	640	-	555	-	-
Subtotaal programma 6 Sociaal domein		-2.022	441	-771	640	-555	555		
7Q	Grondstoffenbeleidsplan 2021-2025 (budget 2021)	-	75	-	-	-	-	-	-
	1e begrotingswijziging 2022 van de OFGV (briefkenmerk: 2021 OFGV mdu15)	28	-	-	-	-	-	-	-
		-28	-	-	-	-	-	-	-
7R	Actuele personeelsbudgetten 2022	-85	-	-	-	-	-	-	-
	Ontwerpbegroting 2022 van OFGV	-28	-	-	-	-	-	-	-
	Realisatie Windplannen	-553	-	-503	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 7 Volksgezondheid en milieu		-666	75	-503					
8S	Invoer- en transformatiebudget 2022-2024 Omgevingswet	-295	-	-155	-	-35	-	-	-
8T	Budgetoverhevelingen 2020 naar 2021 (2022)	-50	-	-	-	-	-	-	-
	Primitieve begroting 2021	-106	-	-106	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		-451		-261		-35			

Meerjarige begroting Incidentele baten en lasten (x € 1.000)	Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Subtotaal Exploitatie	-5.257	1.929	-2.457	1.160	-914	888	-67	167
Totale incidentele baten en lasten inclusief mutaties reserves	-5.257	1.929	-2.457	1.160	-914	888	-67	167
	-3.328		-1.297		-26		100	

Overzicht van structurele reserves

Onttrekkingen aan de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (afschrijvingslasten) uit het daartoe toereikende (bestemmings)reserve met als doel het dekken van structurele lasten. Hieronder volgt een overzicht van de structurele reserves van de gemeente.

Naam reserve	Saldo per 31-12-2021	Mutaties 2022	Mutaties 2023	Mutaties 2024	Mutaties 2025	Mutaties 2026	Saldo per 31-12-2026
Bestemmingsreserve de Reest	379.937	-16.519	-16.519	-16.519	-16.519	-16.519	297.342
Bestemmingsreserve uitbr. investeringen 1999-2005 excl. Meerpaal	1.381.508	-118.767	-118.767	-118.767	-118.767	-118.767	787.673
Bestemmingsreserve huisvesting gemeentehuis	18.404.646	-1.089.943	-1.089.943	-1.089.943	-1.089.943	-1.089.943	12.954.931
Bestemmingsreserve De Zuid - Walvisstraat	2.743.820	-46.672	-46.672	-46.672	-46.672	-46.672	2.510.460
Bestemmingsreserve kapitaallasten scholencomplex Dronten - West	55.527	-5.691	-5.691	-5.691	-5.691	-5.691	27.072
Bestemmingsreserve kap.lasten Nieuwbouw Aat de Jonge zwembad	1.768.657	-138.659	-138.659	-138.659	-138.659	-138.659	1.075.362
Bestemmingsreserve Meerpaal gebouw	6.730.423	-517.091	-517.091	-517.091	-517.091	-517.091	4.144.968
Bestemmingsreserve realisatie MFC Swifterbant	278.483	-91.748	-91.748	-91.748	-91.748	-91.748	-180.257
Totaal Structurele Bestemmingsreserves	33.129.643	-2.025.090	-2.025.090	-2.025.090	-2.025.090	-2.025.090	21.617.551

Overzicht per taakveld

Om tot betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid te komen, wordt een uniforme indeling in taakvelden voorgeschreven bij de vernieuwing van het BBV, waaraan de bijbehorende baten en lasten worden toegerekend. De baten zijn opgenomen als een negatief bedrag.

Hoofdtakveld (programma)		Taakveldcode	Taakveldnaam	Lasten 2023	Baten 2023
0	Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur	2.173	-
		0.10	Mutaties reserves	1.219	-3.549
		0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	399	-
		0.2	Burgerzaken	2.102	-602
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	458	-246
		0.4	Overhead	16.037	-232
		0.5	Treasury	1.093	-5.804
		0.61	OZB woningen		-6.208
		0.62	OZB niet-woningen	657	-4.203
		0.63	Parkeerbelasting		-9
		0.64	Belastingen overig		-197
		0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		-70.483
		0.8	Overige baten en lasten	1.512	-16
		0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)		-
1	Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.639	-86
		1.2	Openbare orde en veiligheid	1.745	-39
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	6.651	-210
		2.2	Parkeren	30	-2
		2.4	Economische havens en waterwegen	181	-
3	Economie	3.1	Economische ontwikkeling	898	-
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	665	-723
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	123	-55
		3.4	Economische promotie	74	-1.360
4	Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	662	-77
		4.2	Onderwijshuisvesting	2.072	-6
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.914	-1.288
5	Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering	571	-30
		5.2	Sportaccommodaties	3.205	-1.257
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	272	-
		5.4	Musea		-
		5.5	Cultureel erfgoed	9	-
		5.6	Media	1.667	-38

Hoofdtakveld (programma)		Taakveldcode	Taakveldnaam	Lasten 2023	Baten 2023
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	10.283	-135
6	Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.506	-115
		6.2	Wijkteams	4.906	-
		6.3	Inkomensregelingen	13.722	-10.675
		6.4	Begeleide participatie	1.735	-
		6.5	Arbeidsparticipatie	1.782	-
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.467	-6
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	6.365	-150
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	9.099	-
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	823	-
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.049	-
7	Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid	1.062	-
		7.2	Riolering	2.329	-2.987
		7.3	Afval	4.655	-6.250
		7.4	Milieubeheer	2.146	-4
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	299	-405
8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimtelijke ordening	1.311	-4
		8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.958	-1.958
		8.3	Wonen en bouwen	1.884	-1.001

Financiële positie en de toelichting

Geprognosticeerde balans

	Rekening	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
ACTIVA	2021	2022	2023	2024	2025	2026
VASTE ACTIVA						
Immaterieel	12.685	12.391	12.341	12.030	11.718	11.406
Materieel	77.190	72.982	70.321	67.173	65.162	61.589
Financieel	18.036	16.758	15.484	14.212	13.107	12.370
TOTAAL VASTE ACTIVA	107.911	102.131	98.146	93.415	89.987	85.365
VLOTTENDE ACTIVA						
Vorraden :						
Onderhanden werk waaronder IEG's	7.031	10.275	7.566	6.431	3.784	2.584
<i>Totaal voorraden</i>	<i>7.031</i>	<i>10.275</i>	<i>7.566</i>	<i>6.431</i>	<i>3.784</i>	<i>2.584</i>
Uitzettingen < 1 jaar :						
Schatkistbankieren	31.790	43.754	47.152	55.129	66.014	70.588
Vorderingen op openbare lichamen	7.451	7.000	3.500	3.500	4.000	4.500
Overige vorderingen	6.543	6.000	6.000	6.000	7.000	7.000
<i>Totaal uitzettingen</i>	<i>45.784</i>	<i>56.754</i>	<i>56.652</i>	<i>64.629</i>	<i>77.014</i>	<i>82.088</i>
Liquide middelen	859	500	500	500	500	500
Overlopende activa	6.554	1.500	2.000	3.500	4.750	6.000
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	60.228	69.029	66.718	75.060	86.048	91.172
TOTAAL ACTIVA	168.139	145.961	164.864	168.475	176.035	176.537

	Rekening	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
PASSIVA	2021	2022	2023	2024	2025	2026
VASTE PASSIVA						
Reserves	94.721	95.398	97.048	101.780	109.544	112.868
Voorzieningen	36.354	49.141	43.441	46.175	47.639	47.639
Vaste schulden > 1 jaar	16.678	12.945	10.963	8.982	7.000	5.200
TOTAAL VASTE PASSIVA	147.753	157.484	151.452	156.937	164.183	165.707
VLOTTENDE PASSIVA						
Kasgeldlening	0	0	0	0	0	0
Overige schulden	3.473	5.500	5.400	4.500	4.500	4.000
Overlopende passiva	16.913	8.134	8.012	7.038	7.352	6.830
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	20.386	13.634	13.412	11.538	11.852	10.830
TOTAAL PASSIVA	168.139	145.961	164.864	168.475	176.035	176.537

EMU-saldo

EMU-saldo (x € 1.000)	+/-	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Exploitatiesaldo (voor toevoeging aan/onttrekking uit reserves)	+	2.403	-4.792	1.765
Mutatie (im)materiële vaste activa	-	2.631	1599	2.989
Mutatie voorzieningen	+	1.323	3048	2.567
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	6.521	-730	-5.355
Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	0	0	0
EMU-saldo		-5.426	-875	1.966

Financiële positie/structureel evenwicht

	Financiële positie (x € 1.000)	Rekening	Begroting na wijziging	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	Structureel evenwicht	2021	2022	2023	2024	2025	2026
TOTAAL							
Totaal Lasten		-128.985	-125.698	-123.869	-121.775	-120.573	-120.728
Totaal Baten		131.385	126.873	125.633	126.624	128.153	122.450
Resultaat exploitatie (voor mutatie reserve)		2.400	1.175	1.765	4.849	7.581	1.722
Dotatie Reserves (lasten)		-12.472	-1.671	-685	-685	-685	-685
Onttrekkingen Reserves (baten)		12.894	3.903	3.022	3.046	2.389	2.286
Resultaat Reserves		422	2.232	2.338	2.361	1.704	1.601
Totaal Lasten (na bestemming reserves)		-141.457	-127.369	-124.554	-122.460	-121.258	-121.412
Totaal Baten (na bestemming reserves)		144.279	130.776	128.656	129.670	130.542	124.736
Resultaat exploitatie (na mutatie reserve)		2.822	3.407	4.102	7.210	9.284	3.324
INCIDENTEEL							
Totaal Lasten		-128.985	-14.952	-53	2.261	3.726	3.822
Totaal Baten		131.385	8.162	684	333	227	-
Resultaat exploitatie (voor mutatie reserve)		2.400	-6.790	631	2.594	3.952	3.822
Dotatie Reserves (lasten)		-12.472	-1.102	-	-	-	-
Onttrekkingen Reserves (baten)		12.894	1.820	940	755	100	-
Resultaat Reserves		422	718	940	755	100	-
Totaal Lasten (na bestemming reserves)		-141.457	-16.054	-53	2.261	3.726	3.822
Totaal Baten (na bestemming reserves)		144.279	9.982	1.624	1.088	327	-
Resultaat exploitatie (na mutatie reserve)		2.822	-6.072	1.571	3.350	4.052	3.822
STRUCTUREEL							
Totaal Lasten		-	-110.746	-123.815	-124.036	-124.299	-124.549
Totaal Baten		-	118.711	124.950	126.291	127.927	122.450
Resultaat exploitatie (voor mutatie reserve)		-	7.965	1.134	2.254	3.628	-2.100
Dotatie Reserves (lasten)		-	-568	-685	-685	-685	-685
Onttrekkingen Reserves (baten)		-	2.083	2.082	2.291	2.289	2.286
Resultaat Reserves		-	1.514	1.397	1.606	1.604	1.601
Totaal Lasten (na bestemming reserves)		-	-111.315	-124.500	-124.721	-124.984	-125.234
Totaal Baten (na bestemming reserves)		-	120.794	127.032	128.581	130.215	124.736
Resultaat exploitatie (na mutatie reserve)		-	9.479	2.532	3.860	5.232	-498

1.5 Bijlagen

Bijlage 5.1 Investeringskredieten 2023

Investeringskredieten 2023 (per programma per taakveld)

Programma	Taakveld	Omschrijving	€
0	0.3	Auto 33 RK-14-05, kenteken VH-898-S	25.410
0	0.3	Auto 8 code FO-11-11, kenteken 3-VPJ-85	41.745
0	0.3	Trekker John Deere 5080F	114.950
0	0.3	Auto 23 PT-13-03, kenteken 1-KFB-34	24.200
0	0.4	Infrastructuur en werkplekapparatuur (5jr VVI 2023)	3.775
0	0.4	Automatisering software 5 jr	12.584
0	0.4	Auto 34 ISU-14-04, kenteken VS-237-G	90.750
0	0.4	Auto 36 RE-15-01, kenteken GG-371-X	45.980
0	0.4	Auto 37 RE-15-02, kenteken GG-372-X	45.980
0	0.4	Auto 38 RE-15-03, kenteken GG-373-X	45.980
0	0.4	Auto 39 RE-15-04, kenteken GG-374-X	45.980
0	0.4	Auto 40 RE-15-05, kenteken GG-375-X	45.980
0	0.4	Auto 41 RE-15-06, kenteken GG-376-X	45.980
0	0.4	Auto 42 RE-15-07, kenteken GG-377-X	45.980
0	0.4	Auto 43 RE-15-08, kenteken GX-292-N	45.980
0	0.4	Auto 44 RK-15-09, kenteken VR-950-J	45.980
0	0.4	Auto 45 RE-15-10, kenteken VR-949-J	45.980
0	0.4	Auto 46 RE-15-11, kenteken HN-382-N	45.980
2	2.1	Auto 19 Onderhoud spelen	43.560

Investeringskredieten 2023 (per programma per taakveld)

Programma	Taakveld	Omschrijving	€
2	2.1	Vervangen van de pekelwatertank en de zoutloods	190.000
5	5.2	Aanbrengen coating Zwembad De Alk	60.000
5	5.2	Aanbrengen coating Zwembad De Abelen	60.000
7	7.3	Aanhanger 1 (25-WH-ZG)	66.550
7	7.3	Auto 10 DAF-15-12, kenteken 95-BGR-3, LZV	326.700
7	7.3	Auto 4 DAF-15-06, kenteken 27-BFZ-6	363.000
7	7.3	Aanhanger 1 (25-WH-ZG)	54.450
7	7.5	Begra kraan (Schmelzer robo 2wp)	120.395
Totale investeringskredieten 2023			2.103.849

Bijlage 5.2 Vervangingsinvesteringen 2024-2026

Vervangingsinvesteringen 2024-2026 (per programma per taakveld)

Programma	Taakveld	Omschrijving	€
0	0.3	Aanhanger 204 DIBO-15-11, kenteken 01-WN-LB	38.720
0	0.4	Netwerk en werkplekapparatuur (3jr VVI 2024)	1.258
0	0.4	Infrastructuur en werkplekapparatuur (5jr VVI 2024)	258.142
0	0.4	Auto 27 ISU-10-13, kenteken VV-058-V	23.595
0	0.4	Auto 35, FO-16-04, kenteken VH-987-V	23.605
0	0.4	Renault Pick-up, kenteken VL-681-G	18.451
0	0.4	Nissan e-NV 200, kenteken VL-927-K	22.385
0	0.4	Nissan e-NV 200, kenteken VL-986-I	22.385
0	0.4	Nissan e-NV kipper, kenteken VK-079-Z	33.275
0	0.4	Nissan e-NV 200, kenteken VL-237-D	22.385
2	2.1	DAF-99-10 Ploeg SNK-240	36.300
5	5.7	Vandaele 20-26, kenteken VD-18-02	14.393
5	5.7	Panda maai, kenteken P1806	39.930
Totaal Vervangingsinvesteringen 2024			554.824

Programma	Taakveld	Omschrijving	€
0	0.4	Infrastructuur en werkplekapparatuur (5jr VVI 2025)	144.716
0	0.4	Mobiele telefoons (3jr VVI 2025)	293.207
0	0.4	Netwerk en werkplekapparatuur (3jr VVI 2025)	729.054
0	0.4	Auto 62 FO-14-02, kenteken 7-TJS-29	21.175
7	7.3	Auto 7 CG-16-01, Aebi Schmidt cleango	229.900
7	7.3	Auto 9 DAF-17-09, kenteken 60-BJX-5	434.390

Vervangingsinvesteringen 2024-2026 (per programma per taakveld)

Programma	Taakveld	Omschrijving	€
Totaal Vervangingsinvesteringen 2025			1.852.442

Programma	Taakveld	Omschrijving	€
5	5.7	OMB PRO170 stobbenfrees	28.556
Totaal Vervangingsinvesteringen 2026			28.556

Totaal Vervangingsinvesteringen 2023 - 2026			4.539.672
---	--	--	-----------

Bijlage 5.3 Reserves en voorzieningen 2023-2026

Reserves 2023-2026																					
Naam reserves	Saldo per 31-12-2021	Toevoegingen 2022	Onttrekkingen 2022	Inflatie-correctie 2022	Saldo per 31-12-2022	Toevoegingen 2023	Onttrekkingen 2023	Inflatie-correctie 2023	Saldo per 31-12-2023	Toevoegingen 2024	Onttrekkingen 2024	Inflatie-correctie 2024	Saldo per 31-12-2024	Toevoegingen 2025	Onttrekkingen 2025	Inflatie-correctie 2025	Saldo per 31-12-2025	Toevoegingen 2026	Onttrekkingen 2026	Inflatie-correctie 2026	Saldo per 31-12-2026
ALGEMENE DIENST																					
ALGEMENE RESERVE																					
Algemene reserve vrij aanwendbaar	32.732	3.100	-625	0	35.207	0	0		35.207	0	0		35.207	0	0		35.207	0	0		35.207
Subtotaal Algemene reserve	32.732	3.100	-625	0	35.207	0	0	0	35.207	0	0	0	35.207	0	0	0	35.207	0	0	0	35.207
BESTEMMINGSRESERVES																					
Bestemmingsreserve Overlopende werken boekjaar (projecten)	4.827	0	0	0	4.827	0	0	0	4.827	0	0	0	4.827	0	0	0	4.827	0	0	0	4.827
Bestemmingsreserve De Reest	380	0	-17	0	363	0	-17	0	346	0	-17	0	329	0	-17	0	312	0	-17	0	295
Bestemmingsreserve accommodatiebeleid	3.331	495	-67	0	3.759	612	-34	0	4.337	612	242	0	5.191	116	-221	0	5.086	116	-218	0	4.984
Bestemmingsreserve uitbr. investeringen 1999-2005 excl. Meerpaal	1.382	0	-118	0	1.264	0	-118	0	1.146	0	-118	0	1.028	0	-118	0	910	0	-118	0	792
Bestemmingsreserve verbetering dienstverlening 2015-2018	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve huisvesting gemeentehuis	18.405	0	-1.090	0	17.315	0	-1.090	0	16.225	0	-1.090	0	15.135	0	-1.090	0	14.045	0	-1.090	0	12.955
Bestemmingsreserve Eigen risicodragerschap WGZ en ZW	568	0	0	0	568	0	0	0	568	0	0	0	568	0	0	0	568	0	0	0	568
Bestemmingsreserve Precariobelasting 2018/2025	997	-3	-400	0	594	-3	-300	0	291	0	-200	0	91	0	-100	0	-9	0	-100	0	-109
Bestemmingsreserve Corona	1.485	-299	-43	0	1.143	0	0	0	1.143	0	0	0	1.143	0	0	0	1.143	0	0	0	1.143
Bestemmingsreserve Dierenweide	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1
Bestemmingsreserve De Zuid - Walvisstraat	2.744	0	-47	0	2.697	0	-47	0	2.650	0	-47	0	2.603	0	-47	0	2.556	0	-47	0	2.509
Bestemmingsreserve zware beschoeiingen	90	0	0	0	90	0	0	0	90	0	0	0	90	0	0	0	90	0	0	0	90
Bestemmingsreserve kapitaallasten scholencomplex Dronten - West	56	0	-6	0	50	0	-6	0	44	0	-6	0	38	0	-6	0	32	0	-6	0	26

Bestemmingsreserve Sportbeleid 2018 - 2021	60	0	0	0	60	0	0	0	60	0	0	0	60	0	0	0	60	0	0	0	60
Bestemmingsreserve kap.lasten Nieuwbouw Aat de Jonge zwembad	1.769	0	-139	0	1.630	0	-139	0	1.491	0	-139	0	1.352	0	-139	0	1.213	0	-139	0	1.074
Bestemmingsreserve Kunstaankopen openbare ruimte	40	0	-10	0	30	0	-10	0	20	0	-10	0	10	0	-10	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Meerpaal gebouw	6.730	0	-517	0	6.213	0	-517	0	5.696	0	-517	0	5.179	0	-517	0	4.662	0	-517	0	4.145
Bestemmingsreserve MFG 2 Biddinghuizen	303	0	0	0	303	0	0	0	303	0	0	0	303	0	0	0	303	0	0	0	303
Bestemmingsreserve Speelruimteplan	467	0	0	0	467	0	0	0	467	0	0	0	467	0	0	0	467	0	0	0	467
Bestemmingsreserve realisatie MFC Swifterbant	2.764	0	-92	0	2.672	0	-92	0	2.580	0	-92	0	2.488	0	-92	0	2.396	0	-92	0	2.304
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	1.249	12	0	0	1.261	12	0	0	1.273	12	0	0	1.285	12	0	0	1.297	12	0	0	1.309
Bestemmingsreserve WWB inkomensdeel Participatiewet	1.485	0	0	0	1.485	0	0	0	1.485	0	0	0	1.485	0	0	0	1.485	0	0	0	1.485
Bestemmingsreserve knelpunten Inburgering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve zorglandschap WMO 2020-2026	2.007	0	-441	0	1.566	0	-640	0	926	0	-555	0	371	0	0	0	371	0	0	0	371
Bestemmingsreserve bovenplanse verevening	9	0	0	0	9	0	0	0	9	0	0	0	9	0	0	0	9	0	0	0	9
Bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen	467	0	-2	0	465	0	-2	0	463	0	-2	0	461	0	-2	0	459	0	-2	0	457
Bestemmingsreserve duurzaamheidsprojecten	391	17	0	0	408	17	0	0	425	15	0	0	440	3	0	0	443	3	0	0	446
Bestemmingsreserve bijdrage ruimtelijke ontwikkeling	140	0	0	0	140	0	0	0	140	0	0	0	140	0	0	0	140	0	0	0	140
Subtotaal Bestemmingsreserves	52.147	222	-2.989	0	49.380	638	-3.012	0	47.006	639	-2.551	0	45.094	131	-2.359	0	42.866	131	-2.346	0	40.651
BESTEMMINGSRESERVES GREX																					
Bestemmingsreserve MFC Swifterbant	278	20	-285	0	13	20	-6	0	27	0	0	0	27	0	0	0	27	0	0	0	27
Bestemmingsreserve financiële buffer GREX het Palet	1.630	0	0	0	1.630	0	0	0	1.630	0	0	0	1.630	0	0	0	1.630	0	0	0	1.630
Bestemmingsreserve niet afgesloten exploitaties	3.465	0	0	0	3.465	0	0	0	3.465	0	0	0	3.465	0	0	0	3.465	0	0	0	3.465
Bestemmingsreserve Ontwikkeling Hanzekwartier(K)	1.648	0	0	0	1.648	0	0	0	1.648	0	0	0	1.648	0	0	0	1.648	0	0	0	1.648
Subtotaal Bestemmingsreserves GREX	7.021	20	-285	0	6.756	20	-6	0	6.770	0	0	0	6.770	0	0	0	6.770	0	0	0	6.770

Voorzieningen 2023-2026

Naam voorzieningen	Saldo per 31-12-2021	Toevoegingen 2022	Onttrekkingen 2022	Inflatie-correctie 2022	Saldo per 31-12-2022	Toevoegingen 2023	Onttrekkingen 2023	Inflatie-correctie 2023	Saldo per 31-12-2023	Toevoegingen 2024	Onttrekkingen 2024	Inflatie-correctie 2024	Saldo per 31-12-2024	Toevoegingen 2025	Onttrekkingen 2025	Inflatie-correctie 2025	Saldo per 31-12-2025	Toevoegingen 2026	Onttrekkingen 2026	Inflatie-correctie 2026	Saldo per 31-12-2026
VOORZIENINGEN																					
Voorziening APPA	1.409	0	0	0	1.409	0	0	0	1.409	0	0	0	1.409	0	0	0	1.409	0	0	0	1.409
Voorziening wachtgeld wethouders	142	0	0	0	142	0	0	0	142	0	0	0	142	0	0	0	142	0	0	0	142
Voorziening algemeen onderhoud gem. gebouwen	3.998	664	0	0	4.662	637	0	0	5.299	637	0	0	5.936	66	0	0	6.002	66	0	0	6.068
Voorziening onderhoud wegen	7.120	2.469	-1.995	0	7.594	2.469	-1.406	0	8.657	2.469	-1.461	0	9.665	2.469	-1.330	0	10.804	2.469	-780	0	12.493
Voorziening inventaris gemeentelijke binnensportaccommodaties	77	50	-50	0	77	50	-50	0	77	50	-50	0	77	50	-50	0	77	50	-50	0	77
Voorziening maintain zwembad	398	226	0	0	624	226	0	0	850	226	0	0	1.076	226	0	0	1.302	226	0	0	1.528
Voorziening onderhoud/beheer riolering	1.060	0	0	0	1.060	0	0	0	1.060	0	0	0	1.060	0	0	0	1.060	0	0	0	1.060
Voorziening onderhoud bruggen	850	277	-274	0	853	377	-144	0	1.086	377	-143	0	1.320	100	0	0	1.420	100	0	0	1.520
Voorziening rioolbeheer	20.652	74	0	0	20.726	305	0	0	21.031	343	0	0	21.374	280	0	0	21.654	242	0	0	21.896
Subtotaal Voorzieningen	35.706	3.760	-2.319	0	37.147	4.064	-1.600	0	39.611	4.102	-1.654	0	42.059	3.191	-1.380	0	43.870	3.153	-830	0	46.193
Voorzieningen door derden beklemde middelen																					
Voorziening Risicodossier Jeugd 2021	447	0	0	0	447	0	0	0	447	0	0	0	447	0	0	0	447	0	0	0	447
Voorziening SPUK sport	157	0	0	0	157	0	0	0	157	0	0	0	157	0	0	0	157	0	0	0	157
Voorziening Afvalstoffenheffing	45	0	0	0	45	0	0	0	45	0	0	0	45	0	0	0	45	0	0	0	45
Subtotaal Voorzieningen	649	0	0	0	649	0	0	0	649	0	0	0	649	0	0	0	649	0	0	0	649
VOORZIENING DUBIEUZE DEBITEUREN																					
Voorziening dubieuze debiteuren Algemene dienst	357	103	0	0	460	103	0	0	563	103	0	0	666	103	0	0	769	103	0	0	872
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale zaken	1.997	0	0	0	1.997	0	0	0	1.997	0	0	0	1.997	0	0	0	1.997	0	0	0	1.997
Subtotaal Voorzieningen dubieuze debiteuren	2.354	103	0	0	2.457	103	0	0	2.560	103	0	0	2.663	103	0	0	2.766	103	0	0	2.869
VOORZIENINGEN GREX																					

Voorzieningen 2023-2026

Naam voorzieningen	Saldo per 31-12-2021	Toevoegingen 2022	Onttrekkingen 2022	Inflatie-correctie 2022	Saldo per 31-12-2022	Toevoegingen 2023	Onttrekkingen 2023	Inflatie-correctie 2023	Saldo per 31-12-2023	Toevoegingen 2024	Onttrekkingen 2024	Inflatie-correctie 2024	Saldo per 31-12-2024	Toevoegingen 2025	Onttrekkingen 2025	Inflatie-correctie 2025	Saldo per 31-12-2025	Toevoegingen 2026	Onttrekkingen 2026	Inflatie-correctie 2026	Saldo per 31-12-2026
Voorziening De Graafschap 1e fase 231	1.630	0	0,00	39	1.669	0	0	38	1.707	0	0	38	1.745	0	0	26	1.771	0	0	26	1.797
Voorziening de West kantoorvilla's complex 115	0	0	0	0	0	0	0	27	27	0	0	27	54	0	0	27	81	0	0	27	108
Voorziening Risico De Poort van Dronten 161	0	0	0	129	129	0	0	44	173	0	0	44	217	0	0	-129	88	0	0	-129	-41
Voorziening Havenkade-HZ 127	1.304	0	0	5	1.309	0	0	83	1.392	0	0	83	1.475	0	0	73	1.548	0	0	73	1.621
Voorziening De Voor 240	0	0	0	1	1	0	0	1	2	0	0	1	3	0	0	0	3	0	0	0	3
Voorziening Havenkade 2e fase (complex 129)	4.882	0	0	0	4.882	0	0	0	4.882	0	0	0	4.882	0	0	0	4.882	0	0	0	4.882
Subtotaal Voorzieningen GREX	7.816	0	0	174	7.990	0	0	193	8.183	0	0	193	8.376	0	0	-3	8.373	0	0	-3	8.370

Bijlage 5.4 Verwerkte beleidsmaatregelen Programmabegroting 2022

In onderstaande tabel wordt het totaaloverzicht weergegeven van de verwerkte beleidsmaatregelen die in de Programmabegroting 2022-2025 zijn verwerkt. Vanuit het amendement Maatregelen in houtskool tonen we deze lijst jaarlijks tot en met begrotingsjaar 2025.

Opgenomen maatregelen in Programmabegroting 2022 (x € 1.000)					
Pakket	Maatregel	2023	2024	2025	2026
0B	Geen maatwerk, tariefaanpassing externe locaties huwelijken en geen klantgeleiding.	-	10	10	10
0B	Het niet langer fulltime bezetten van de receptie	-	37	37	37
0B	Minder intensief uitvoeren van de wettelijke taak gevonden/verloren voorwerpen	-	29	29	29
0B	Minder formatie inzetten op informatieverzamelen en ontwikkeling van stuurcijfers	-	94	94	94
0C	De video-vergaderapplicatie Microsoft Teams structureel beschikbaar stellen aan de medewerkers van de gemeente Dronten en de Raad.	-38	-38	-38	-38
0C	Om de diversiteit tussen on premise en SaaS-applicaties gestructureerd en beter samenhangend tgv de ICT-Werkplekomgeving aan te bieden aan de ambtelijke organisatie is een doorontwikkeling noodzakelijk.	-10	-10	-10	-10
0C	Opheffen stelpost overhead	417	385	385	385
0C	Afschalen bovenformatieve formatie	53	53	53	53
0C	Uitbreiding softwarematige ondersteuning	-13	-13	-13	-13
0C	Capaciteit voor het gebruik van de EMVI-prestatiemeting	-10	-10	-10	-10
0C	Synergievoordeel Functionaris Gegevensbescherming in DUN-verband	-	-55	-55	-55
0C	Minder ICT-personeel door intensiveren digitalisering	25	25	25	25
0C	Deels afschalen van de taken bij bezwaar behandeling van personele dossiers	25	25	25	25
0C	Aframen capaciteit door beperken aantal softwarepakketten	21	21	21	21
0C	Gratis huwelijken via medewerker burgerzaken en niet meer door BABS	-	25	25	25
0C	Het temporiseren van klimaatadaptieve maatregelen in de openbare ruimte	-	45	45	45
0C	Aframen stelpost ICT-kosten	124	124	124	124
0C	Aframen stelpost kapitaallasten	71	71	71	71
0C	Aframen administratieve lasten door lean organiseren	-		51	51
0C	Aframen bestuursondersteuning	-	85	85	85
0C	Inzet op accommodatiebeheer verlagen vanaf 2024	-	30	30	30
0C	Door een efficiëntere bedrijfsvoering kan de formatie van het team civieltechnisch beheer worden verkleind.	-	90	90	90
0C	Minder prioriteit toekennen aan een verkeersveilige, bereikbare en leefbare openbare ruimte	-	45	45	45
0C	Andere manier van werken door alleen te faciliteren	-	90	90	90
0Z	Effect bijstelling model herijking Algemene Uitkering (n.a.v. ROB-advies)	168	462	462	462
0Z	Stelpost onvoorzien te verlagen met € 1,50 per inwoner	63	63	63	63
0Z	Stijging lasten van provisie- en kosten geldverkeer	-6	-6	-6	-6

Opgenomen maatregelen in Programmabegroting 2022 (x € 1.000)					
Pakket	Maatregel	2023	2024	2025	2026
1E	Minder inzet op innovatie bij crisisbeheersing en evenementen	-	17	17	17
2G	Aframen elektriciteitsverbruik	15	15	15	15
2G	Minder intensief maaibeleid wegbermen	-	15	15	15
2G	Minder intensief onderhoudsbeleid in winkelcentra	-	5	5	5
2G	Minder onderzoeksbudget voor meldingen uit samenleving	-	27	27	27
3H	Afbouwen specifieke participatievorm bedrijfsleven (SEA)	15	15	15	15
3I	Ophogen toeristen- en forensenbelasting	1.000	1.000	1.000	1.000
3I	Het opzeggen van de VVV-licentie door Visit Flevoland	-	13	13	13
3I	Geen actieve inzet op versterking recreatieve sector	-	90	90	90
5J	Beheer- en onderhoudsniveau dorpsbossen verlagen	-	11	11	11
5J	Afschrijvingstermijn verlengen van de speeltoestellen	-	15	15	15
5K	Lager onderhoudsniveau openbaar groen	-	15	15	15
5K	Lager onderhoudsniveau begraafplaats	-	8	8	8
5K	Minder intensief maaibeleid voor ruw gras	-	4	4	4
5K	Minder intensief onderhoud bomen	-	13	13	13
5O	Afname subsidiebeschikkingen sport- en beweegactiviteiten	-	30	30	30
5O	Minder spel- en sportmaterialen vervangen	-	10	10	10
5O	Exploitatiebudget verlagen als gevolg van aanbesteding	73	73	73	73
5O	Exploitatie buitensportaccommodaties: De gehouden Europese aanbesteding op basisniveau eind 2020 heeft geresulteerd in de aangegeven daling van het benodigde budget.	-6	-6	-6	-6
6M3	Stelpost Programmabureau Transities	306	306	306	306
6M3	Aframen BUIG-budget	600	600	600	600
6O	Minder subsidiebeschikkingen jongerenactiviteiten	-	30	30	30
7R	Verlaging van de inzet door een faciliterende rol aan te nemen bij de energietransitie	-	90	90	90
Totale maatregelen tbv meerjarig begrotingssaldo		2.893	4.073	4.124	4.124